

BANKA
SLOVENIJE
EVROSISTEM

LETNO POROČILO

2018

Naslov publikacije:

LETNO POROČILO 2018

Leto 29, september 2019

Izdajatelj:

BANKA SLOVENIJE

Slovenska 35

1505 Ljubljana

tel.: +386 (1) 47 19 000

fax: +386 (1) 25 15 516

e-pošta: pr@bsi.si

<http://www.bsi.si>

Letno poročilo temelji na
podatkih in informacijah,
dostopnih do aprila 2019.

Razmnoževanje publikacije,
v celoti ali deloma, ni dovoljeno.

Uporaba in objava podatkov
in delov besedila je dovoljena
le z navedbo vira.

ISSN 1518-2103

(elektronska izdaja)

LETNO POROČILO

2018

KAZALO

NAGOVOR GUVERNERJA	9
OSEBNA IZKAZNICA BANKE SLOVENIJE	12
1. GOSPODARSKA GIBANJA	14
1.1 Mednarodne razmere	16
1.2 Slovensko gospodarstvo	18
2. BANČNI SISTEM.	22
3. IZVAJANJE NALOG BANKE SLOVENIJE	30
3.1 Mandat Banke Slovenije in institucionalni okvir	32
3.2 Denarna politika	35
3.3 Mikrobonitetni nadzor	42
3.4 Makrobonitetna politika	54
3.5 Reševanje bank in sistem jamstva za vloge	59
3.6 Druge naloge Banke Slovenije	62
3.7 Konference, seminarji in delavnice	71
3.8 Tehnična pomoč	72
3.9 Publikacije	73
3.10 Mediji in pojasnila javnosti	74
3.11 Izobraževalna dejavnost	75
3.12 Knjižnica Banke Slovenije	76
4. SODELOVANJE BANKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI	78
4.1 Sodelovanje z institucijami v Sloveniji	80
4.2 Sodelovanje znotraj EU	84
4.3 Sodelovanje z mednarodnimi institucijami	85
5. POROČANJE BANKE SLOVENIJE DRŽAVNEMU ZBORU	88
6. POROČILO O DELU BANKE SLOVENIJE	92
6.1 Organa odločanja	94
6.2 Delovanje Sveta Banke Slovenije leta 2018.	95
6.3 Revizijski odbor	100
6.4 Poročilo o poslovanju Banke Slovenije v letu 2018.	101
6.5 Postopki pred sodišči	110
7. RAČUNOVODSKI IZKAZI BANKE SLOVENIJE ZA LETO 2018.	112
PRILOGA	148
RAZLAGA KRATIC	151

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Pomembne banke in manj pomembne banke (na dan 31. december 2018)	43
Tabela 2:	Nadzorniški ukrepi, izrečeni pomembnim bankam leta 2018	45
Tabela 3:	Nadzorniški ukrepi, izrečeni manj pomembnim bankam leta 2018	48
Tabela 4:	Trenutno veljavni makrobonitetni ukrepi Banke Slovenije	55
Tabela 5:	Vrednosti blažilnika O-SII po bankah od 1. januarja 2019	56
Tabela 6:	Vplačila Banke Slovenije v proračun Republike Slovenije v zadnjih petih letih	102
Tabela 7:	Bilanca stanja za obdobje 2014–2018 na 31. december 2018	104
Tabela 8:	Izkaz uspeha za obdobje 2014–2018	105

KAZALO SHEM

Shema 1:	Institucionalni okvir delovanja Banke Slovenije ob koncu leta 2018	34
Shema 2:	Trinivojski sistem obrambnih linij pred tveganji v Banki Slovenije	108

KAZALO SLIK

Slika 1:	Prispevki držav k rasti globalnega bruto državnega proizvoda (BDP)	16
Slika 2:	Primerjava stopenj rasti BDP med lovenijo in evrskim območjem	18
Slika 3:	Inflacija v članicah evrskega območja leta 2018	21
Slika 4:	Gibanje kapitalske ustreznosti bank in primerjava z evrskim območjem, podatki na konsolidirani osnovi	25
Slika 5:	Medletna rast posojil nebančnemu sektorju	26
Slika 6:	Struktura virov financiranja bank	27
Slika 7:	Donosnost na kapital (ROE), neto obrestna marža na obrestonosno aktivo ter stroški oslabitev in rezervacij v deležu bilančne vsote	28
Slika 8:	Prikaz tveganj Banke Slovenije za slovenski bančni sistem za leto 2018	29
Slika 9:	Gibanje inflacije v evrskem območju in v Sloveniji v letih od 2012 do 2018	35
Slika 10:	Poenostavljena konsolidirana bilanca stanja Evrosistema	36
Slika 11:	Obrestne mere ECB in medbančnega denarnega trga v letih od 2012 do 2018	37
Slika 12:	Ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti pri pomembnih institucijah leta 2018	46
Slika 13:	Ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti pri manj pomembnih institucijah v letu 2018	48
Slika 14:	Najvišja priporočena vrednost DSTI v odvisnosti od neto mesečne plače v EUR	58
Slika 15:	Količinska struktura ponarejenih evrobankovcev, umaknjenih iz obtoka	65
Slika 16:	Razdelitev stroškov po posameznih nalogah	103
Slika 17:	Število zaposlenih v Banki Sloveniji (realizacija in kadrovski načrt) po letih na 31. december 2018	106
Slika 18:	Izobrazbena struktura zaposlenih na 31. december 2018	107

NAGOVOR GUVERNERJA

Leta 2018 so bile gospodarske razmere v Sloveniji ponovno precej boljše kot v povprečju evrskega območja. Gospodarska rast že od konca leta 2013 prehiteva rast evrskega območja. Leta 2018 je dosegla 4,5 %. Letna inflacija se je približala dvema odstotkoma ter se je v primerjavi z letom 2017 povišala zaradi višje rasti cen energentov in močnejšega domačega trošenja, ki se je odrazilo v višji rasti cen storitev. Kljub temu ni bistveno odstopala od evrskega povprečja, kar je ohranjalo cenovno konkurenčnost domačih izvoznikov na evrskih trgih. Kljub strukturnim neskladjem na trgu dela in nekoliko višji rasti plač je ostala ugodna tudi stroškovna konkurenčnost domačega izvoznega sektorja. Plačilnobilančni presežek je ostal visok, nadaljevalo se je zmanjševanje zunanje zadolženosti, nadalje se je povečala kakovost bilanc podjetij in bank, okrepil se je tudi javnofinančni položaj države.

Kot malo odprto gospodarstvo je Slovenija pod močnim vplivom mednarodnih razmer, zlasti tistih v evrskem območju, ki pa so se začele poslabševati. Negotovosti v mednarodnem okolju so se precej povečale: zaostri so se trgovinski spori in politične negotovosti, ki so že lani zavrli rast svetovne trgovine in industrijske proizvodnje. To se je odrazilo tudi v strukturi domače gospodarske rasti, saj se je znižala rast industrijske proizvodnje in blagovnega izvoza. Ker je slovensko gospodarstvo močno vpeto v evrsko območje, ima z njim usklajene tudi faze poslovnega cikla, s tem pa je povezana precejšnja ranljivost Slovenije na morebitne šoke v tujem povpraševanju.

Lani so ponovno izboljšale tudi razmere v domačem bančnem sistemu, kjer pa se kažejo tudi nekatera tveganja za finančno stabilnost. Banke imajo v povprečju visoko kapitalsko ustreznost in ugodno likvidnost. Kakovost bančnih bilanc se izboljšuje, ob čemer pa proces čiščenja preteklih nedonosnih naložb še ni končan, saj so nedonosne terjatve konec leta 2018 znašale 1,7 mrd EUR oziroma 4 % celotne izpostavljenosti bank. Dobiček pred obdavčitvijo slovenskega bančnega sistema je lani presegel 500 mio EUR, donosnost kapitala je bila 11,1-odstotna. Ob tem je pomemben podatek, da je bil dobiček večinoma posledica sproščanja oslabitev in rezervacij ter bi bil precej manjši, če bi bile te na ravni dolgoročnega povprečja. Posojilno tveganje bančnega sektorja je nizko, vendar se nakazujeta povečano dohodkovno tveganje in tveganje, ki izhaja iz visokih cen stanovanjskih nepremičnin. Iz mednarodnega okolja se že prenašajo tudi makroekonomska tveganja. Hkrati opažamo trajnejše spremembe v obnašanju podjetij, saj se ob visokih dobičkih v čedalje manjšem deležu financirajo z zadolževanjem pri bankah, te pa se vse močnejše obračajo v smer financiranja gospodinjstev. V takih razmerah je Banka Slovenije dodatno pozornost namenjala spremljanju robustnosti bančnega sistema.

Ob povečani negotovosti v mednarodnem okolju in znakih ohlajanja gospodarske aktivnosti je denarna politika v 2018 ostala močno ekspanzivna. Zaradi doseganja stabilne srednjeročne inflacije na ravni pod, a blizu 2 % smo na ravni evrskega območja ključne obrestne mere v 2018 ohranili na nizki ravni in se zavezali k njihovem trajnejšemu ohranjanju na doseženih nivojih. S koncem lanskega leta so bili sicer prekinjeni neto nakupi vrednostnih papirjev, v celotnem obsegu pa smo ohranili refinanciranje zapadlih glavnih. Denarna politika skupaj s spremenjenimi vzorci financiranja bank, podjetij in gospodinjstev tako odločilno prispeva k naraščajoči preseženi likvidnosti bank evrskega območja, vključno s slovenskimi, pogoji zadolževanja zasebnega sektorja in držav evrskega območja pa ostajajo ugodni.

V opisanem okolju je potekalo tudi delovanje Banke Slovenije pri izvajanju njenih ostalih s predpisi določenih nalog. Naši vlogi pri sooblikovanju in izvajanju skupne denarne politike evrskega območja se vse bolj pridružujejo naloge, ki izhajajo iz enotnega sistema nadzora in enotnega sistema reševanja, saj se pri vseh treh ureditvah uveljavlja načelo centraliziranega odločanja in decentraliziranega izvajanja. Delovanje Banke Slovenije je vpeto tudi v aktualno dogajanje v drugih mednarodnih institucijah, kot so Mednarodni denarni sklad, Banka za mednarodne poravnave in Evropski bančni organ. Banka Slovenije je sodelovala pri ukrepih institucionalne narave na ravni Evrosistema in nadaljevala prizadevanja pri oblikovanju bančne unije. V bančni uniji se ob prvem stebru, to je Enotnem mehanizmu nadzora, utrjuje tudi drugi steber, to je Enotni mehanizem reševanja bank z enotnim skladom za reševanje. V zamišljeni zgradbi skrbnikov finančne stabilnosti se zatika le pri zasnovanem tretjem stebru bančne unije, to je pri uvedbi evropskega sklada za jamstvo vlog, o katerem članice še niso dosegle političnega soglasja.

Svet Banke Slovenije je na rednih in korespondenčnih sejah obravnaval vprašanja s področja nadzora bančnega poslovanja, ekonomske in denarne politike, finančne stabilnosti, finančne statistike, plačilnih in poravnalnih sistemov ter gotovinskega poslovanja. Svet je sprejel in izdal številne podzakonske predpise in dovoljenja subjektom nadzora. Mikro- in makrobonitetne nadzorniške aktivnosti Banke Slovenije so bile usmerjene v spremljanje in obravnavo tveganj, vključno z ukrepanjem, na vseh področjih poslovanja bank in hranilnic. Posebna pozornost je bila namenjena preprečevanju negativnih učinkov visoke rasti cen stanovanjskih nepremičnin in hitre rasti potrošniških posojil na finančno stabilnost.

Bilančna vsota Banke Slovenije se je leta 2018 povečala za 1,9 mrd EUR. Pri obveznostih so se močno povečale vloge države in drugih komitentov, višja so bila tudi stanja poravnalnih računov poslovnih bank in bankovcev v obtoku. Pri sredstvih so se povečali nakupi vrednostnih papirjev, ki so posledica vodenja ekspanzivne denarne politike Evrosistema. Navedene spremembe so povečale terjatve do ECB iz pozicije TARGET2 Banke Slovenije. Presežek prihodkov nad odhodki je leta 2018 znašal 63,4 mio EUR, kar je nekoliko manj kot leto prej zaradi nižjih realiziranih neto prihodkov iz finančnih operacij ter višjih negativnih učinkov vrednotenja iz tečajnih in cenovnih sprememb ob koncu leta in oblikovanih neto rezervacij za tveganja. Neto obrestni in drugi prihodki so bili višji kot leta 2017. Na podlagi realiziranega presežka je Banka Slovenije v proračun Republike Slovenije nakazala 15,9 mio EUR.

Banka Slovenije je s svojim delovanjem v letu 2018 uspešno izpolnila svoj zakonsko določeni mandat. Kot del Evropskega sistema centralnih bank je sooblikovala denarno politiko tako, da je zagotavljala stabilnost cen, hkrati pa je taka denarna politika spodbujevalno vplivala na gospodarsko aktivnost v Sloveniji. Banka Slovenije je samostojno oziroma v sodelovanju s pristojnimi institucijami na evropski ravni skrbela tudi za finančno stabilnost v Sloveniji.

Za dosledno izpolnjevanje svojega mandata si bomo prizadevali tudi v prihodnje.

Boštjan Vasle
guverner Banke Slovenije

OSEBNA IZKAZNICA BANKE SLOVENIJE

Banka Slovenije je centralna banka Republike Slovenije. Ustanovljena je bila s sprejetjem Zakona o Banki Slovenije 25. junija 1991. Je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka Slovenije je v izključni državni lasti s finančno in upravljavsko avtonomijo. Računovodske izkaze Banke Slovenije revidira neodvisni mednarodni revizor. Temeljni cilj Banke Slovenije je stabilnost cen.

KLJUČNA PODROČJA DELOVANJ

DENARNA POLITIKA

Poglavitni cilj Evrosistema, katerega del je tudi Banka Slovenije, je ohranjati stabilnost cen.

FINANČNA STABILNOST

Banka Slovenije sooblikuje, uveljavlja in nadzoruje sistem pravil za varno in skrbno poslovanje bank in hranilnic.

1,9
%

je leta 2018 v povprečju znašala skupna inflacija, merjena s HICP.

3,5
mrd €

je ob koncu leta 2018 znašala presežna likvidnost v bančnem sistemu.

40
mio €

so leta 2018 vrnile slovenske banke iz prve serije TLTRO in jo s tem v celoti poplačale.

3,2
tone

zlata ima Banka Slovenije v rezervah. Vrednost zlata in terjatev je konec leta 2018 znašala 115 mio €.

531
mio €

dobička pred obdavčitvijo je leta 2018 ustvaril bančni sistem, katerega bilančna vsota je konec decembra 2018 znašala 38,8 mrd €.

4
%

je bil konec leta 2018 delež nedonosnih izpostavljenosti na ravni bančnega sistema (konec leta 2017 je znašal 5,99 %).

2,2
%

je znašala rast posojil nefinančnim družbam decembra 2018.

18
%

je znašala kapitalska ustreznost bančnega sistema na konsolidirani osnovi konec tretjega četrtletja 2018.

462

ZAPOSLENIH

53 % zaposlenih je
ženskega spola.**63,4**MIO € PRESEŽKA PRI-
HODKOV NAD ODHODKI
V 201870,7 mio € presežka
prihodkov nad odhodki
v letu 2017.**51**

MILIJONOV TRANSAKCIJ

je v letu 2018 za svojih
197 komitentov izvršila
Banka Slovenije.

A IN NALOGE BANKE SLOVENIJE

PLAČILA IN INFRASTRUKTURA

Banka Slovenije skrbi za nemoteno delovanje plačilnih sistemov in sistemov za poravnavo vrednostnih papirjev.

BANKOVCI IN KOVANCI

Banka Slovenije skrbi za oskrbo slovenskega trga s pristo in primerno gotovino.

1.022.819
transakcijv vrednosti 368,65 mrd € je
bilo leta 2018 poravnanih v
TARGET2-Slovenija.kreditna
plačila SEPABanka Slovenije je omogočala
izmenjavo z več kot 3.300
ponudniki plačilnih storitev v
Evropi.**12,2**
mrd €poslov z vrednostnimi papirji
so v letu 2018 poravnali
udeleženci slovenskega trga
na denarnih računih T2S.**24/7**
celo letoje pravnim in fizičnim osebam
iz celotne EU omogočena
izmenjava evrskih plačil preko
TIPS.**7,16**
mrd €gotovine neto je Banka
Slovenije od uvedbe evra do
konca leta 2018 dala v obtok.**1.779**
kosovponarejenih evrobankovcev in
1.397 kosov evrokovancev je
bilo leta 2018 umaknjenih iz
obtoka.**41,11**
mio €je konec leta 2018 znašala
skupna vrednost tolarških
bankovcev in kovancev ter
bonov, ki so še v obtoku.**131,8**
mio kosovkosov bankovcev in kovancev
je bilo leta 2018 prešteti v
števnici Banke Slovenije.

1 GOSPODARSKA GIBANJA

Pri uvodih v poglavja Letnega poročila so uporabljene podobe kovancev, ki jih je Banka Slovenije izdala leta 2018.

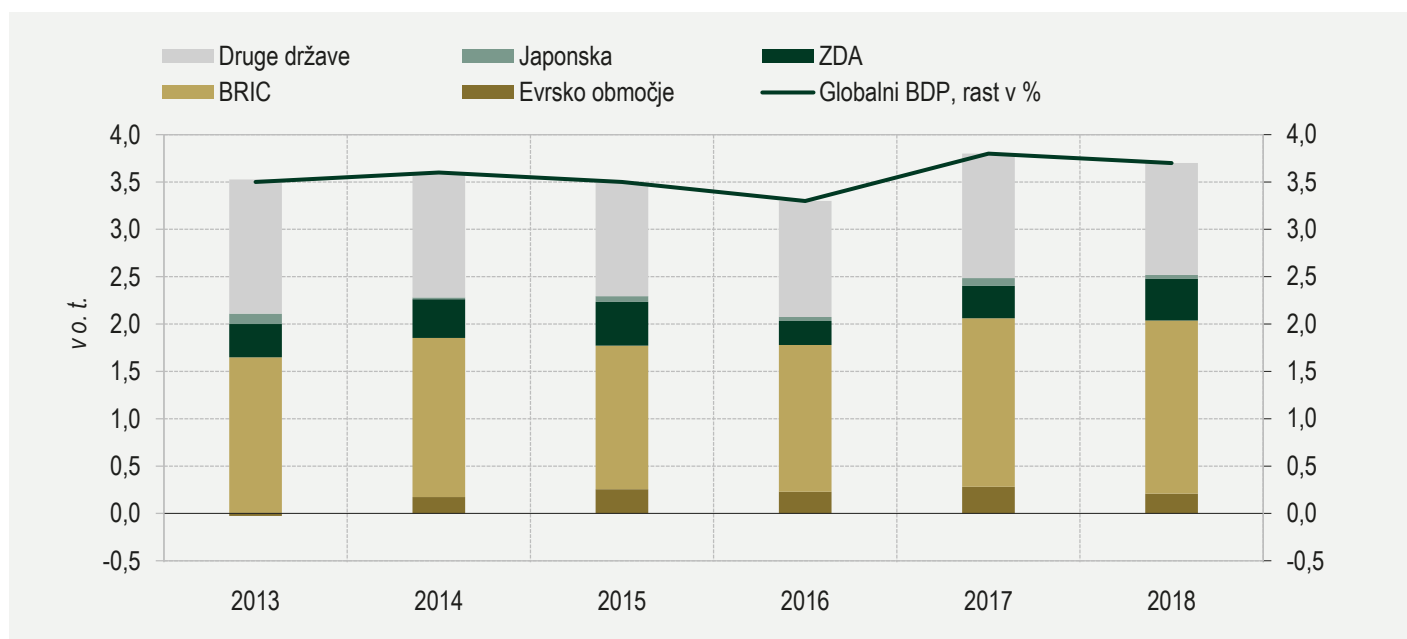
Ob svetovnem dnevu čebel je izdala spominski kovanec, v obeležitev 100. obletnice konca 1. svetovne vojne pa zbirateljski dvokovinski kovanec, zlatnik in srebrnik.

1.1 MEDNARODNE RAZMERE

Svetovna gospodarska rast je leta 2018 kljub naraščajoči negotovosti v mednarodni trgovini ostala razmeroma visoka.

Svetovna gospodarska rast je leta 2018 dosegla 3,7 % in tako ostala nad povprečjem zadnjega desetletja. Po podatkih Mednarodnega denarnega sklada (MDS) je bila v primerjavi s predhodnim letom nižja za 0,1 odstotne točke kljub nižji rasti v nekaterih gospodarstvih v Evropi in Aziji. Precej pod povprečjem leta 2017 je bila rast obsega svetovne trgovine, z njo pa industrijske proizvodnje. Razlog je predvsem v negotovostih zaradi trgovinskega spora med ZDA in Kitajsko, izstopa Združenega kraljestva iz EU ter političnih tveganj v nekaterih evropskih državah. Med razvitimi državami se je gospodarska rast okrepila le v ZDA, med državami BRIK¹ pa je nižjo rast doseglo le kitajsko gospodarstvo, ki se je lani sicer okrepilo za 6,6 %, kar je najmanj v skoraj treh desetletjih. Rast evrskega območja se je upočasnila in je bila z 1,8 % za 0,6 odstotne točke nižja kot leta 2017. Precej nižjo gospodarsko rast sta dosegli Nemčija in Francija, Italija pa je v lanskem zadnjem četrtletju zašla v recesijo. V zadnjih mesecih leta 2018 se je v evrskem območju zmanjšalo tudi zaupanje v gospodarstvu, ki pa se je kljub temu ohranilo nad dolgoletnim povprečjem.

Slika 1: Prispevki držav k rasti globalnega bruto državnega proizvoda (BDP)

Vir: MDS, preračuni Banka Slovenije.

¹ Brazilija, Rusija, Indija in Kitajska.

Vrednost evra proti dolarju se je ob velikih razlikah med denarnima politikama Fed in ECB ter močnejši gospodarski rasti v ZDA leta 2018 postopoma zniževala. Fed je med letom štirikrat zvišala obrestno mero, medtem ko je ECB konec leta ukinila neto nakupe obveznic v okviru programa APP, a ohranila ključne obrestne mere nespremenjene. V povprečju leta 2018 se je nafta brent precej podražila, v ameriških dolarjih za 30,6 %, rast cen drugih surovin pa je bila bistveno nižja, le 0,9-odstotna. Proti koncu leta so inflacijski pritiski v mednarodnem okolju popustili, saj so se nafta in druge surovine močno pocenile, učinki na inflacijo pa so bili v nekaterih gospodarstvih deloma omejeni z znižanjem vrednosti valut proti dolarju.

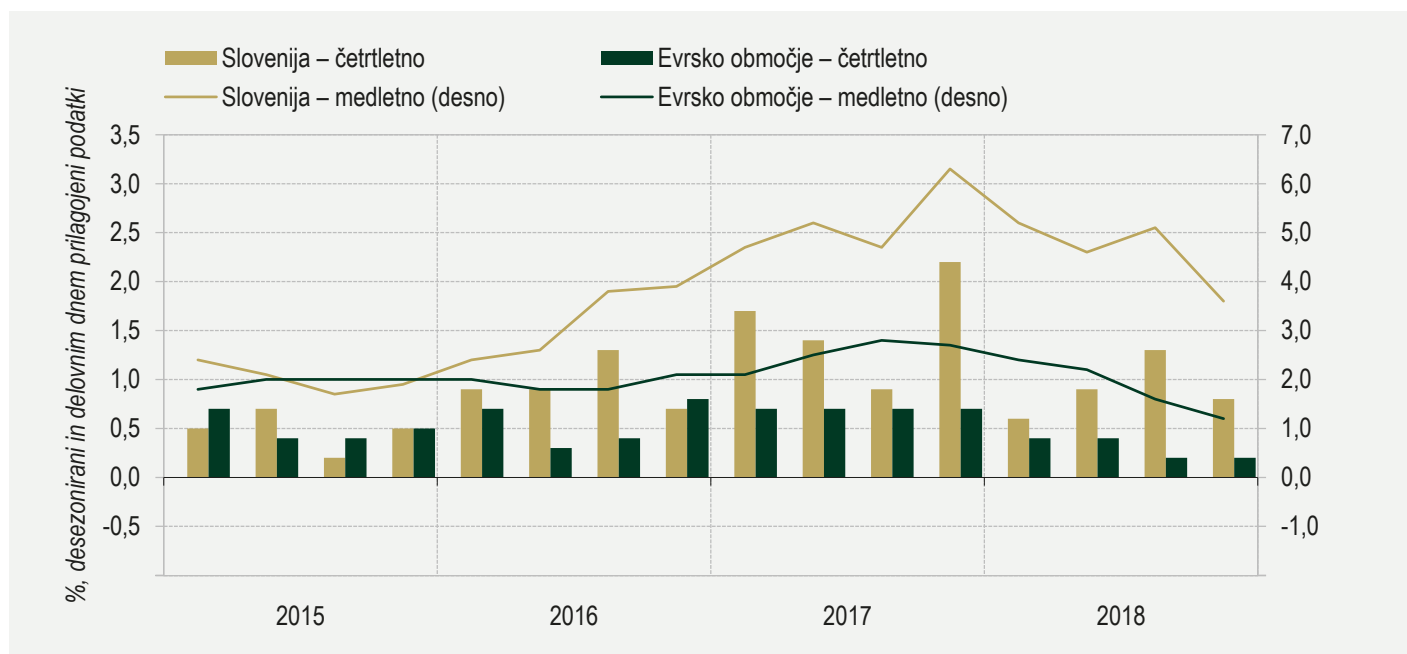
Kljub razmeroma ugodnim makroekonomskim rezultatom leta 2018 so se obeti za svetovno gospodarstvo poslabšali. Glavne mednarodne institucije so znižale napovedi svetovne gospodarske rasti za leto 2019 na raven okrog 3,2 %, v evrskem območju pa naj bi rast komaj presegla en odstotek. Razlogi so v šibkejši rasti trgovine, industrijske proizvodnje in investicij ter slabši gospodarski klimi zaradi naraščajočih trgovinskih in političnih napetosti. Centralne banke so se že odzvale na poslabšane gospodarske razmere, kar je izboljšalo finančne pogoje, bolj spodbujevalna pa postaja tudi fiskalna politika. Hkrati brezposelnost v glavnih gospodarstvih ostaja nizka, plače pa se postopoma krepijo, kar izboljšuje pogoje za rast zasebne potrošnje. Svetovna gospodarska rast naj bi se tako leta 2020 okrepila na okoli 3,4 %, v evrskem območju pa na približno 1,5 %, vendar le pod pogojem umiritve trgovinskih trenj in obnovitve mednarodnega sodelovanja pri vodenju ekonomskih politik. Na globalni ravni je skrb vzbujajoča visoka zadolženost zasebnega sektorja, saj se po podatkih OECD svetovni obseg izdanih podjetniških obveznic bliža 13 trilijonom USD, kar je skoraj dvakrat več kot pred desetletjem, njihova kakovost pa se slabša.

1.2 SLOVENSKO GOSPODARSTVO

Gospodarska rast se je lani umirjala zaradi šibkejšje rasti tujega povpraševanja.

Gospodarska rast v Sloveniji se je lani nekoliko umirila, a ostala precej višja kot v evrskem območju. Dosegla je 4,5 %, kar je za 0,4 odstotne točke manj kot leta 2017, vendar za 2,6 odstotne točke več kot v povprečju evrskega območja.² Najmočnejša umiritev rasti je bila značilna za industrijo in izvoz, saj so se negotovosti v mednarodni trgovini močno povečale, rast v glavnih trgovinskih partnericah pa znižala. Posledično sta bili nižji tudi rast dodane vrednosti v storitvah, ki so močno povezane z blagovnim izvozom, ter rast investicij v opremo in stroje. Po drugi strani so bili močnejši domači dejavniki povpraševanja. Hitra rast zaposlovanja in zvišana rast plač sta krepili zasebno potrošnjo. V primerjavi z letom 2017 je k temu močnejše prispevala tudi država, saj je okrepila rast končne potrošnje in investicij. Zaradi hitrejšje rasti domače potrošnje se je prispevek neto menjave s tujino k rasti BDP lani precej zmanjšal, vendar je ostal pozitiven. Letos pričakujemo umiritev rasti BDP na 3,2 %, pri čemer prevladujejo tveganja, da bo rast nižja, saj razmere v mednarodnem okolju ostajajo močno negotove.

Slika 2: Primerjava stopenj rasti BDP med Slovenijo in evrskim območjem

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

² Pri tem je treba opozoriti, da je bila gospodarska rast leta 2018 večinoma posledica močnega učinka prenosa, saj je bila rast znotraj leta precej nižja kot leto prej.

Lani je bila rast zaposlovanja ponovno visoka kljub nekoliko nižji gospodarski rasti. Skupna zaposlenost se je po nacionalnih računih povečala za 3,0 %, kar je toliko kot leta 2017. Rast produktivnosti dela se je tako v primerjavi z letom prej znižala za 0,4 odstotne točke na le 1,5 %. To nakazuje nadaljevanje težav z dvigovanjem produktivnosti v gospodarstvu, prisotnih že od začetka obnovljene gospodarske rasti ob koncu leta 2013. Anketna stopnja brezposelnosti se je do lanskega zadnjega četrtertja znižala na 4,4 %, kar je najmanj po zadnjem četrtertju leta 2008 in med najnižjimi stopnjami v evrskem območju. Poleg zmanjševanja brezposelnosti in višanja stopnje delovne aktivnosti je rast zaposlovanja v čedalje večji meri izvirala iz naraščajočega zaposlovanja tujih državljanov. Ti so v veliki meri zapolnjevali vrzeli v ponudbi na domačem trgu dela in so v drugi polovici leta k skupni rasti števila delovno aktivnih prispevali že več kot polovico. Zadnje je – poleg razmeroma nizke inflacije in prevladujočega zaposlovanja v dejavnostih s podpovprečnimi plačami – blažilo rast stroškov dela. Nominalna rast povprečne bruto plače je bila s 3,4 % za 0,7 odstotne točke višja kot leto prej.

Rast produktivnosti dela se je lani še znižala.

Zunanja konkurenčnost slovenskega gospodarstva je lani ostala razmeroma ugodna. Zaradi apreciacije evra na začetku leta se je nekoliko poslabšala cenovna konkurenčnost,³ toda manj kot v večini drugih članic evrskega območja, ostala pa je tudi ugodnejša od dolgoletnega povprečja. Pri tem so do partneric evrskega območja slovenski izvozniki lani uspeli ohraniti ugoden konkurenčni položaj iz predhodnih treh let, dolgoročno ugoden pa je ostal tudi njihov položaj do številnih partneric zunaj evrskega območja. Rast plač se je lani nekoliko povišala, vendar ni bistveno odstopala od rasti produktivnosti dela. Rast realnih stroškov dela na enoto proizvoda je bila tako nizka in pod povprečjem evrskega območja.

Presežek na tekočem računu plačilne bilance se je leta 2018 zmanjšal, a ostal visok. Dosegel je 5,6 % BDP, kar je 0,5 odstotne točke manj kot leta 2017. Razlog za zmanjšanje je manjši presežek v blagovni menjavi, saj se je rast domače potrošnje lani okrepila, rast blagovnega izvoza pa znižala. Upočasnitev je bila opazna predvsem v drugem polletju, ko je bil izvoz že pod močnejšim vplivom upočasnitve gospodarske rasti v evrskem območju. Nominalni blagovni izvoz se je leta 2018 povišal za 9,3 %, kar je za 4,7 odstotne točke manj kot leta 2017. Hkrati je bil blagovni uvoz zaradi močne domače potrošnje večji za 11,6 %. Presežek v blagovni menjavi je tako znašal 2,5 % BDP, kar je za 1,2 odstotne točke manj kot leta 2017. K ohranitvi visokega presežka na tekočem računu sta prispevala visoka rast izvoza širokega spektra storitev, zaradi katere se je povečal presežek v menjavi storitev, in nadaljnje zniževanje plačil obresti na državni dolg, kar je zmanjšalo primanjkljaj v primarnih dohodkih.

Presežek na tekočem računu plačilne bilance je leta 2018 dosegel 5,6 % BDP.

³ Cenovna konkurenčnost je merjena s harmoniziranim kazalnikom konkurenčnosti ECB, deflacioniranim s cenami življenjskih potrebščin (HICP), in sicer v odnosu do 37 trgovinskih partneric.

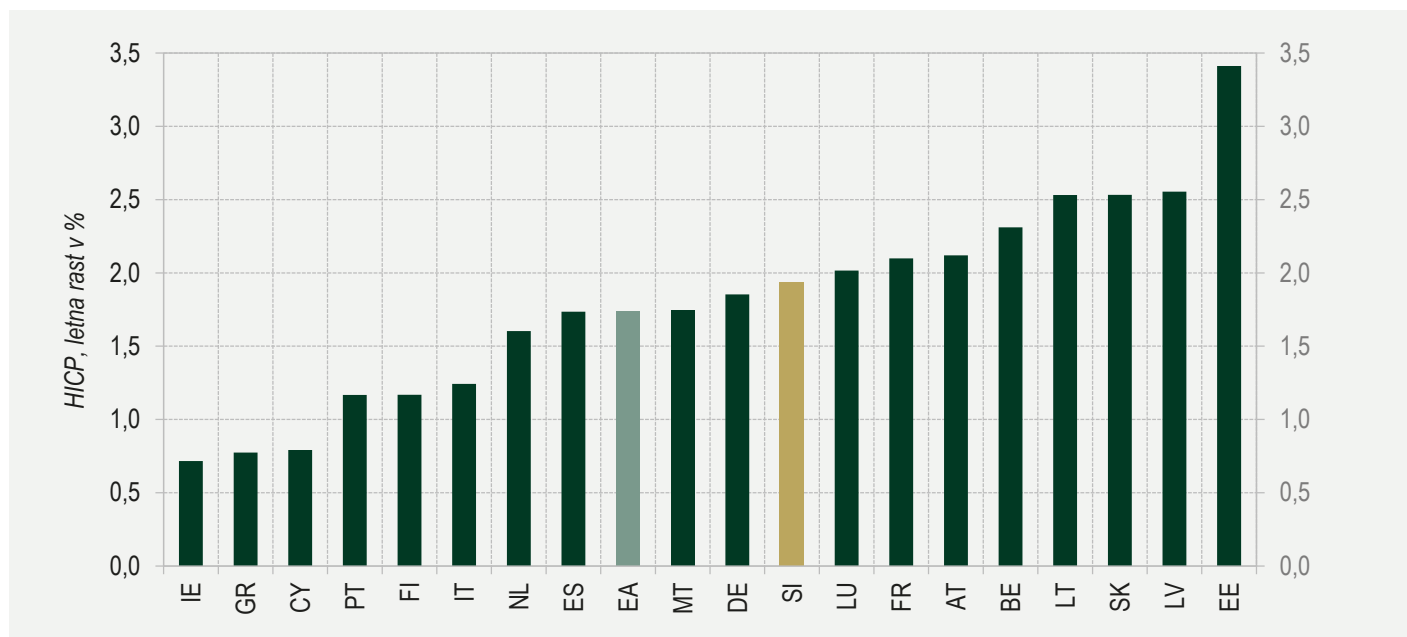
Presežek finančnega računa plačilne bilance, s katerim slovensko gospodarstvo neto financira tujino, **se je leta 2018 še povečal, neto zunanji dolg do tujine pa nadalje opazno zmanjšal**. Slovenija je leta 2018 neto financirala tujino v višini 5,2 % BDP,⁴ kar je 0,2 odstotne točke manj kot leto prej. Na ravni celotnega gospodarstva je kapital odtekal v tujino predvsem prek neto postavk ostalih naložb (6,0 % BDP), zlasti plasiranja vlog in gotovine na račune v tujini, delno pa tudi z nadaljnjim odplačevanjem posojil tujini. V bistveno manjši meri so bile neto odlivne tudi naložbe v vrednostne papirje (1,6 % BDP), kar je deloma posledica priliva v zvezi s privatizacijo ene od domačih sistemskih bank in manjšega investiranja v tuje vrednostne papirje. Tok naložb v vrednostne papirje je obsegal le dobro četrtnino tistega izpred enega leta, medtem ko se je neto priliv neposrednih naložb v slovensko gospodarstvo lani skoraj podvojil in dosegel 2,0 % BDP. Neto zunanji dolg Slovenije je ob koncu leta 2018 s 4,1 mrd EUR znašal le še 9,0 % BDP, kar je devet odstotnih točk manj kot leta 2017. Zmanjšal se je šesto leto zaporedoma in je bil konec leta 2018 kar 33 odstotnih točk manjši kot leta 2012. Tretje leto zaporedoma je bila neto dolžnik do tujine le država, vendar je svoj dolg od konca leta 2016 zmanjšala za pet odstotnih točk na 35,2 % BDP. Zasebni sektor je svoj neto upniški položaj do tujine še nekoliko povečal.⁵

Inflacija se je v letu 2018 nekoliko povišala in tako približala inflacijskemu cilju.

Inflacija, merjena z indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), je v povprečju leta 2018 dosegla 1,9 %, kar je 0,3 odstotne točke več kot leta 2017 in nekoliko nad povprečjem evrskega območja. Dvig inflacije v primerjavi z letom 2017 je bil posledica tujih in tudi domačih dejavnikov. Višji prispevki cen energentov v strukturi inflacije so bili tako v Sloveniji kot v povprečju evrskega območja posledica višjih cen nafte na svetovnem trgu. V strukturi inflacije so se v primerjavi z letom 2017 opazneje zvišali tudi prispevki cen storitev, kjer so bili poleg dejavnikov povpraševanja prisotni tudi stroškovni pritiski. Kljub temu je osnovna inflacija, merjena brez vpliva cen energentov in hrane, v povprečju leta 2018 znašala le 1,0 %, kar je bilo sicer primerljivo s povprečjem evrskega območja.

⁴ Izraženo kot vsota saldov tekočega in kapitalnega računa glede na letni BDP v tekočih cenah. Neto financiranje traja že od leta 2012 in je v povpr 2014 in Direktive 2014/56/EU (revizija subjektov v javnem interesu), zunanji revizor ečju znašalo 4,3 % BDP na leto.

⁵ Zunanji dolg vključuje le dolžniške finančne instrumente, medtem ko finančni račun plačilne bilance beleži tokove vseh finančnih instrumentov (dolžniških in lastniških).

Slika 3: Inflacija v članicah evrskega območja leta 2018

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

Država je leta 2018 dosegla javnofinančni presežek. Ta je znašal 0,7 % BDP ter je bil predvsem posledica ugodnih gospodarskih razmer in nadaljnega znižanja bremena obresti, v veljavi pa so bili tudi še nekateri varčevalni ukrepi. Rast izdatkov države se je predvsem zaradi višjih investicij okrepila na 4,7 %, še vedno pa je zaostajala za rastjo prihodkov, ki je dosegla 6,3 %. Dolg države v deležu BDP se je že tretje leto zaporedoma nekoliko zmanjšal in je ob koncu leta znašal 70,1 %. Slovenija je tako ponovno dosegla ugodnejši saldo in manjši dolg sektorja države od povprečja v evrskem območju. Zahtevana donosnost desetletne državne obveznice je med letom ostala blizu zgodovinsko nizke ravni ter je odražala nadaljevanje stimulatивne denarne politike ECB in ugodne makroekonomske kazalnike Slovenije. Med letom se je povečala premija za tveganje, merjena s pribitki desetletne slovenske državne obveznice nad nemško, kar je predvsem posledica zaostrovanja mednarodnih trgovinskih in političnih napetosti. Povečanje je bilo zmerno in je znašalo 35 bazičnih točk.

2 BANČNI SYSTEM

Banka Slovenije na svoji spletni strani redno objavlja zbirne informacije o poslovanju bank,⁶ dvakrat letno pa objavi tudi obsežnejše poročilo o tveganjih v finančnem sistemu.⁷ V teh poročilih so natančneje predstavljena gibanja in tveganja v slovenskem bančnem sistemu. V nadaljevanju tako povzemamo najpomembnejše poudarke, vezane na poslovanje bančnega sistema leta 2018.

Konec leta 2018 je v Sloveniji delovalo 12 bank, tri hranilnice in dve podružnici tujih bank (kreditne institucije). V strukturi bančnega sistema so imele banke prevladujoč položaj s 93,6-odstotnim tržnim deležem,⁸ merjenim z bilančno vsoto. V primerjavi z letom prej se je število institucij zmanjšalo za eno podružnico. S tem se je tudi lani nadaljeval večletni trend zmanjševanja števila kreditnih institucij v Sloveniji. Prišlo je tudi do pomembne lastniške spremembe v bančnem sistemu – v drugi polovici leta 2018 je bil izveden postopek privatizacije 65 % lastniškega kapitala Nove Ljubljanske banka, d.d. S tem se je odstotek kapitala v državni lasti v slovenskem bančnem sistemu zmanjšal na 31 %, delež kapitala v lasti tujih investitorjev pa povečal na dobrih 62 %. Preostali delež ostaja v lasti drugih domačih investitorjev.

Bilančna vsota
slovenskega bančnega
sistema se je leta 2018
povečala.

Bilančna vsota slovenskega bančnega sistema se je leta 2018 povečala na 38,8 mrd EUR oziroma na skoraj 85 % bruto domačega proizvoda. K temu so lani na strani virov največ prispevale vloge nebančnega sektorja, zlasti vloge gospodinjstev, medtem ko so banke še naprej odplačevale obveznosti na grosističnih trgih. Na strani naložb so banke povečale predvsem posojila nebančnemu sektorju in najbolj likvidne naložbe, manj pa naložbe v vrednostne papirje, katerih delež v bilančni vsoti je ostal skoraj enak kot konec leta 2017. Banke so več kot tretjino aktive ohranile v najbolj likvidnih in varnih naložbah.

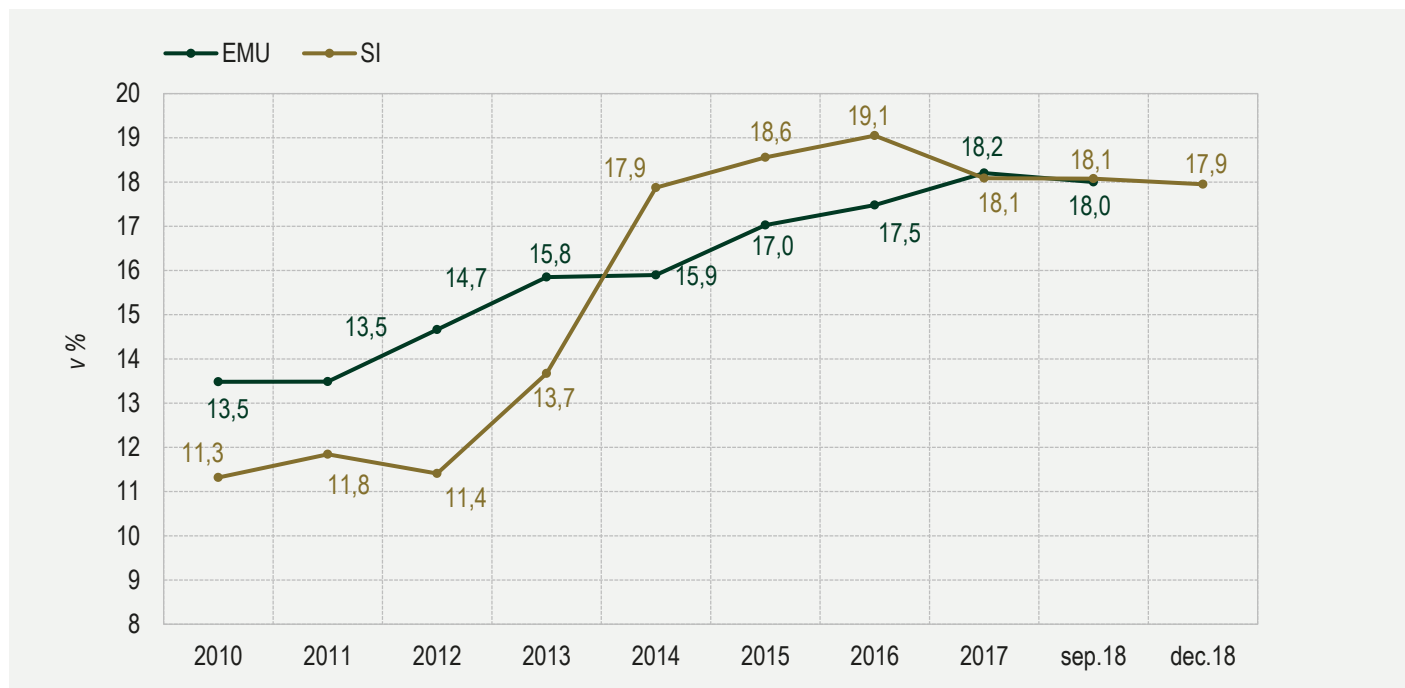
Slovenski bančni sistem je ostal leta 2018 kapitalsko močan, vendar so razlike med bankami precejšnje. Kapitalska ustreznost bančnega sistema na konsolidirani osnovi je konec tretjega četrtletja 2018 znašala nekaj več kot 18 % in s tem ostala nad povprečjem kapitalske ustreznosti držav evrskega območja. Kapital so banke povečale z ustvarjenim in nerazdeljenim dobičkom iz poslovanja in manj z dokapitalizacijami. Obseg tveganju prilagojene aktive se je povečal predvsem zaradi večje kreditne aktivnosti do gospodinjstev in podjetij. Majhne domače banke in hranilnice imajo kljub dokapitalizacijam leta 2018 šibkejšo kapitalsko pozicijo med bankami. Kapitalska ustreznost se postopno znižuje tudi pri tistih kreditno aktivnejših bankah, ki ob rasti kreditnega portfelja ne prilagajajo ustrezno obsega kapitala.

⁶ Mesečno poročilo o poslovanju bank je na voljo na spletni strani:
<https://www.bsi.si/publikacije/mesecna-informacija-o-poslovanju-bank>.

⁷ Poročilo o finančni stabilnosti je na voljo na spletni strani:
<https://www.bsi.si/publikacije/porocilo-o-financni-stabilnosti>.

⁸ Delež bank brez podružnic v celotnem bančnem sistemu, vključno s podružnicami in hranilnicami.

Slika 4: Gibanje kapitalske ustreznosti bank in primerjava z evrskim območjem, podatki na konsolidirani osnovi

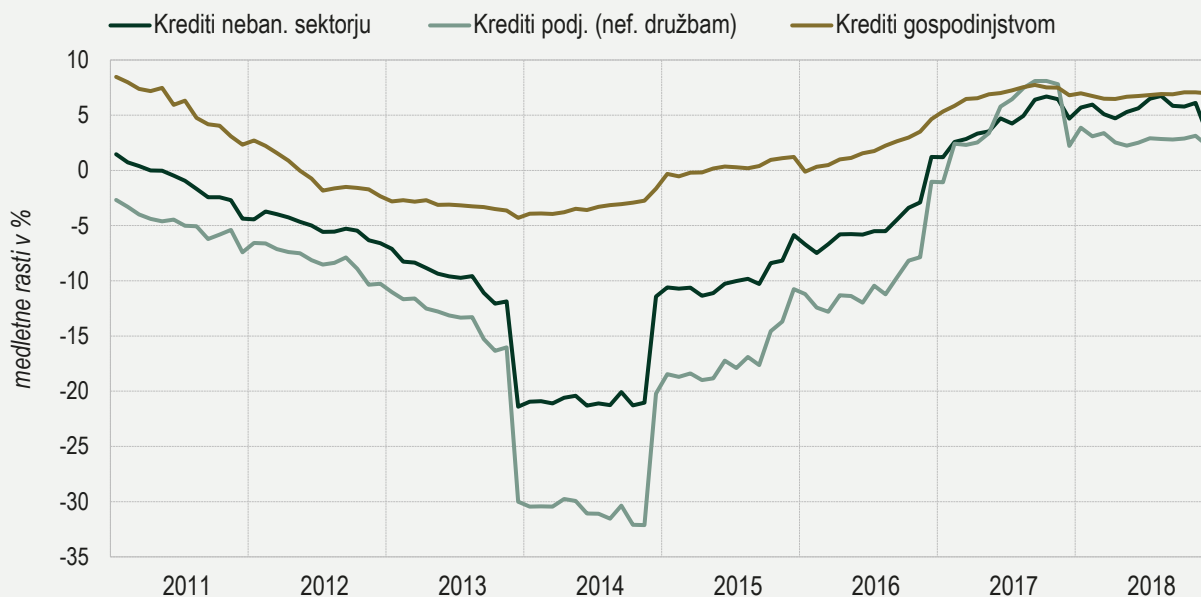

Vir: Banka Slovenije, ECB Statistical Data Warehouse.

Rast posojil nebančnemu sektorju je bila pozitivna tretje leto zapored, vendar pa se je decembra močno znižala, na le dobre 3 % medletno. Leta 2018 je na povečevanje posojil nebančnemu sektorju vplivalo predvsem kreditiranje gospodinjstev. Rast posojil nefinančnim družbam se je leta 2018 ohranjala večinoma med dvema in tremi odstotki medletno. Kljub ugodnemu dostopu podjetij do financiranja pri bankah in boljšemu finančnemu položaju podjetij kot pred leti je rast bančnih posojil ostala nizka delno zaradi spremenjene strukture gospodarstva glede na predkrizno obdobje, predvsem pa zaradi spremenjenega načina financiranja podjetij, pri katerem pridobivajo pomen notranji viri financiranja⁹ in komercialni krediti. Posojila gospodinjstvom, ki so lani najbolj prispevala k celotni rasti posojil nebančnemu sektorju, so decembra dosegla medletno rast 7 %. Pri potrošniških in tudi pri stanovanjskih posojilih je bila rast lani razmeroma stabilna: pri prvih je decembra znašala skoraj 12 %, pri drugih pa skoraj 5 %. Ohranjanje visoke rasti potrošniških posojil je bilo posledica dobrih gospodarskih razmer, izboljšanih pogojev na trgu dela in povečanega zaupanja potrošnikov ter tudi večje osredotočenosti bank na odobravanje tovrstnih posojil. Rast stanovanjskih posojil je bila leta 2018 primerljiva z rastjo leta 2017. Višje cene nepremičnin, izboljšane razmere na trgu dela in rast razpoložljivega dohodka gospodinjstev so delovale v smeri stabilne rasti teh posojil.

⁹ Podjetja (S.11) so lani ustvarila rekordnih 4,6 mrd EUR neto dobička, kar pomeni, da so ustvarila precej (proste) denarnega toka in imajo posledično manj potreb po (bančnem) financiranju.

Slika 5: Medletna rast posojil nebančnemu sektorju

Vir: Banka Slovenije.

Nedonosne izpostavljenosti (NPE) so se tudi leta 2018 zniževale. Obseg NPE se je do konca leta 2018 zmanjšal na 1,7 mrd EUR in je obsegal 4-odstotni delež v vseh izpostavljenostih bančnega sistema, za 2 odstotni točki manj kot konec leta 2017. Kakovost naložb se je izboljševala v vseh segmentih, še vedno pa je najšibkejša pri nefinančnih družbah, kjer je skoncentriran največji del NPE v višini 1,2 mrd EUR, medtem ko so posojila gospodinjstvom kljub hitri rasti kreditiranja ostala nizko tvegana. Tako ocenjujemo, da se je kreditno tveganje bank na splošno v zadnjih letih pomembno zmanjšalo. Kljub temu menimo, da zaradi omenjenega obsega slabih posojil kreditno tveganje ostaja pomembno pri izpostavljenosti do sektorja podjetij, potencialni vir tveganja pa predstavlja hitra rast potrošniškega kreditiranja. Precej nadzorniških aktivnosti je zato usmerjenih v nadaljnje zmanjševanje preostalega dela NPE, saj se z obratom v gospodarskem ciklu lahko proces izboljševanja kakovosti kreditnega portfelja zaustavi ali celo obrne.

Likvidnostni položaj slovenskega bančnega sistema je ostal ugoden. Tveganje financiranja se sicer povečuje s povečevanjem vrzeli med povprečno ročnostjo naložb¹⁰ in obveznosti,¹¹ vendar ga ocenjujemo kot zmerne. Banke so imele konec leta 2018 na voljo 12 % bilančne vsote likvidnih naložb v obliki denarja v blagajni in vlog pri centralni banki, hkrati so razpolagale s sekundarno likvidnostjo v višini petine bilančne vsote. Ob večjih likvidnostnih potrebah imajo na voljo soliden delež prostega sklada primerne finančne premoženja, ki jim omogoča dostop do dodatnih virov pri Evrosistemu, hkrati pa na podlagi analize ocenjujemo,

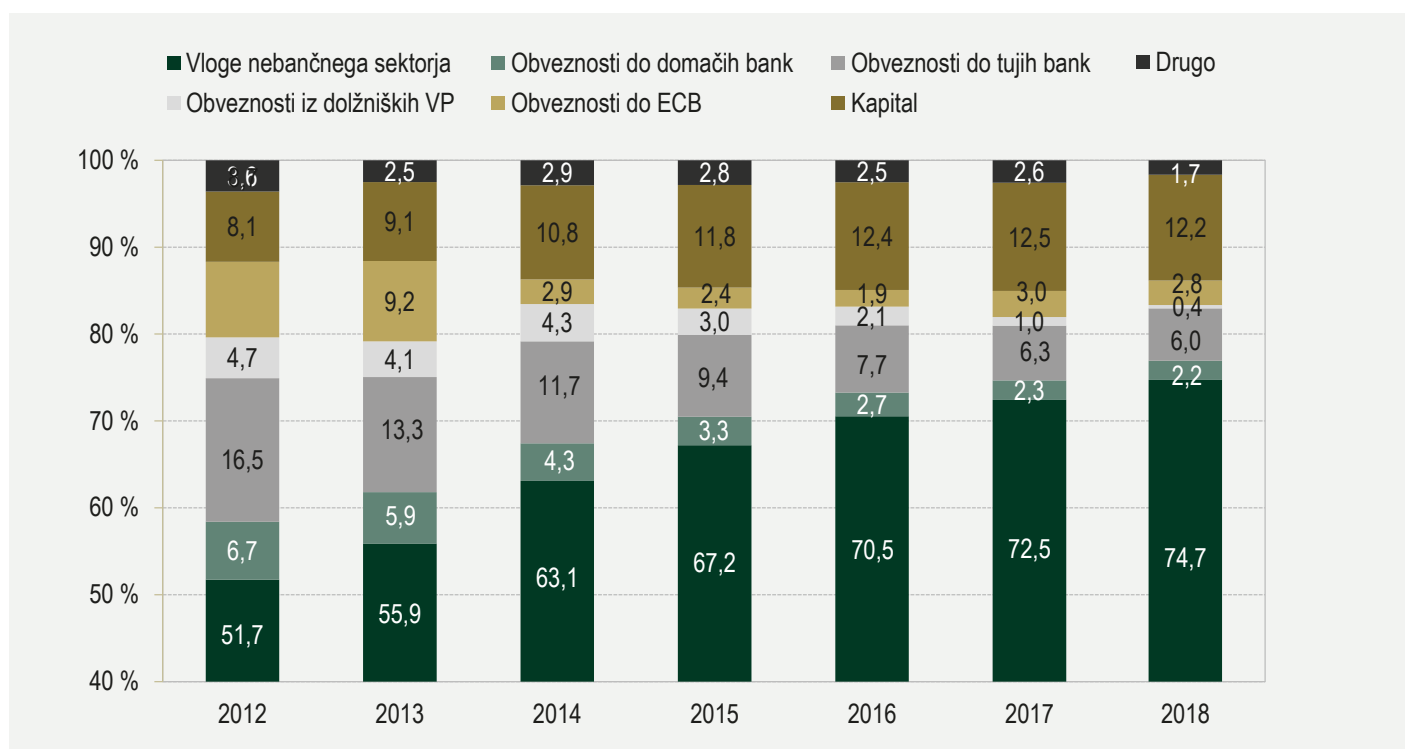
¹⁰ Povprečna ročnost bančnih naložb se zadnja leta povečuje zaradi podaljševanja ročnosti na novo sklenjenih posojil in znaša skoraj 71 mesecev.

¹¹ Povprečna ročnost bančnih obveznosti se zadnja leta zmanjšuje zaradi skrajševanja ročnosti vlog, ki izhaja predvsem iz povečevanja deleža vpoglednih vlog v financiranju bank, in znaša dobrih 11 mesecev (leta 2017 dva meseca več).

da je verjetnost, da bi prišlo do večjih premikov vlog med bankami ali celo umika vlog iz bančnega sistema v kratkoročnem obdobju, majhna. Količnik likvidnostnega kritja bančnega sistema ostaja visoko nad regulatorno zahtevano vrednostjo.

Vloge nebančnega sektorja so se leta 2018 okrepile kot najpomembnejši vir financiranja bančnega sistema. Njihov obseg je dosegel tri četrtine vseh virov financiranja, medtem ko so banke nadalje zmanjševale grosistične vire financiranja in obveznosti do Evrosistema. Prirast vlog nebančnega sektorja je tako tudi lani zadoščal za financiranje posojil nebančnemu sektorju. Vloge nebančnega sektorja so se krepile predvsem zaradi rasti vlog gospodinjstev, medtem ko se je upočasnila rast vlog nefinančnih družb, saj so te ustvarjeni denarni tok bolj kot za varčevanje namenile tekoči porabi, finančnemu prestrukturiranju in investicijam. Izredno nizke obrestne mere so povezane z naraščanjem vpoglednih vlog, ki so dosegle skoraj tri četrtine vseh vlog nebančnega sektorja.

Slika 6: Struktura virov financiranja bank

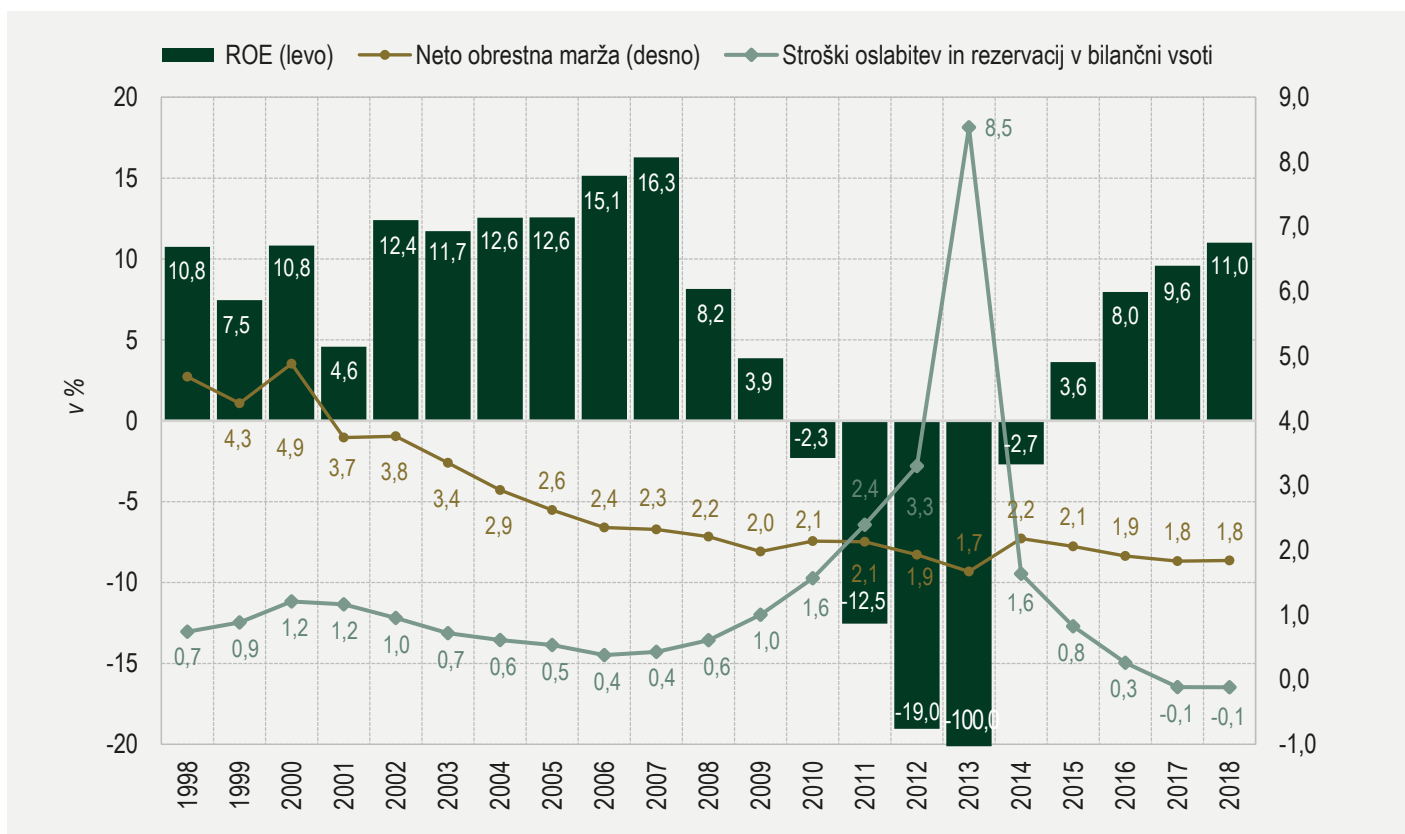
Vir: Banka Slovenije.

Banke so leta 2018 ustvarile za 531 mio EUR dobička pred obdavčitvijo, pri čemer se je prekinil trend zmanjševanja neto obrestnih prihodkov. Rast neto obrestnih prihodkov je leta 2018 dosegla skoraj 3 % medletno. Povečanje obrestnih prihodkov je bilo posledica večje posojilne aktivnosti bank, zmanjšanje obrestnih odhodkov pa povečevanja deleža vpoglednih vlog bank. Neto neobrestni prihodki so presegli predlanske, in sicer za 14 %. Delež neto obrestnih prihodkov v bruto dohodku bank se je nekoliko znižal, na 58 %, operativni stroški pa so zaostajali za predlanskimi. Tako menimo, da dohodkovno tveganje trenutno ostaja zmerno, vendar pa srednjeročno pomeni eno od ključnih sistemskih tveganj. Neto sproščanje oslabitev

Banke so v letu 2018 ustvarile zgodovinsko največji dobiček pred obdavčitvijo, vendar je precejšnji del posledica sproščanja oslabitev in rezervacij.

in rezervacij se je lani nadaljevalo drugo leto zaporedoma. Izboljševanje kakovosti kreditnega portfelja, razreševanje slabih posojil in izboljšano gospodarsko okolje so tako drugo leto zaporedoma ugodno vplivali na poslovni rezultat bančnega sistema, hkrati pa ugotavljamo, da bi leta 2018 hipotetičen dobiček pred obdavčitvijo znašal le 40 % dejansko doseženega, če bi bil delež stroškov oslabitev in rezervacij v bruto dohodku na ravni dolgoročnega povprečja.

Slika 7: Donosnost na kapital (ROE), neto obrestna marža na obrestonosno aktivo ter stroški oslabitev in rezervacij v deležu bilančne vsote

Vir: Banka Slovenije.

Na splošno ocenjujemo, da ostaja večina tveganj za finančno stabilnost nizka ali zmerna, povečujejo pa se tveganja, ki izhajajo iz trga nepremičnin, kar prikazuje tudi slika 8. Razlog za to je visoka rast cen stanovanjskih nepremičnin, ki se je leta 2018 okrepila, še zlasti v Ljubljani in Kopru, ter je bila najvišja med državami evroobmočja. Kazalniki in modelske ocene gibanja cen preценjenosti še ne potrjujejo, vendar je dinamika rasti neugodna. V zadnjem četrtletju 2018 so cene prvič nominalno presegle cenovni vrh izpred desetih let, realno pa so še vedno pod njim. Analize kažejo, da je rast cen sledila obdobju podcenjenosti in predstavlja fazo okrevanja, vendar bi nadaljnje naraščanje cen stanovanjskih nepremičnin vodilo v preценjenost. Ob večjem upadu cen na trgu stanovanjskih nepremičnin bi se pri bankah vrednost v zavarovanje prejetih nepremičnin znižala, ob hkratnem poslabšanju gospodarskih razmer pa bi se povečala brezposelnost in s tem tudi verjetnost neplačila.

Bančni sistem je tokrat manj izpostavljen tveganjem, ki izhajajo iz trga nepremičnin kot ob zadnji finančni krizi, kljub temu pa je Banka Slovenije leta 2016 uvedla makrobonitetno priporočilo za trg stanovanjskih posojil.¹² Ukrep je bil uveden zaradi preprečitve čezmerne rasti kreditiranja in zniževanja kreditnih standardov ter s tem izgradnje sistemskih tveganj za finančno stabilnost. Banka Slovenije je v preteklih letih uvedla tudi druge makrobonitetne instrumente, katerih namen je preprečevanje širjenja potencialnih sistemskih tveganj v bančnem sistemu.¹³

Slika 8: Prikaz tveganj Banke Slovenije za slovenski bančni sistem za leto 2018

Sistemsko tveganje	Ocena tveganja				Tendencja spremembe tveganja
	v Q1 2018	v Q2 2018	v Q3 2018	v Q4 2018	
Makroekonomsko tveganje					↑
Kreditno tveganje					→
Nepremičninski trg					→
Tveganje financiranja					→
Obrestno tveganje					→
Tveganje okužbe in velika izpostavljenost					→
Solventnostno tveganje					→
Dohodkovno tveganje					→
Lizing družbe					→

Barvna lestvica

nizko	znižano	zmerno	povišano	visoko
-------	---------	--------	----------	--------

Vir: Banka Slovenije.

Poleg spremljanja opisanih klasičnih tveganj v finančnem sistemu v ospredje pozornosti skrbnikov cenovne in finančne stabilnosti vse bolj prihaja tematika naraščajočih tveganj, ki izhajajo iz podnebnih sprememb. Gre za trajne, strukturne spremembe, ki tudi v finančni sistem prinašajo številna znana in neznana tveganja. Delno ta tveganja izhajajo iz neposredne izpostavljenosti finančnega sistema in njegovih strank podnebnim spremembam, dodatna tveganja pa prinaša tudi nujna tranzicija v nizkoogljično ekonomijo oziroma družbo. Podoben neciklični strukturni značaj imajo tudi naraščajoča tveganja, povezana z digitalizacijo, kjer se kot najpomembnejša kažeta kibernetsko tveganje in tveganje kritične (finančne) infrastrukture.

Tveganja, ki izhajajo iz podnebnih sprememb, postajajo tudi na področju finančnega sistema čedalje bolj aktualna.

¹² Priporočilo je bilo oktobra 2018 zaradi trendov in povečanih tveganj na segmentu potrošniških posojil razširjeno še na to področje.

¹³ Več o teh instrumentih v Poročilu o finančni stabilnosti.

3 IZVAJANJE NALOG BANKE SLOVENIJE

3.1 MANDAT BANKE SLOVENIJE IN INSTITUCIONALNI OKVIR

Banka Slovenije svoj mandat samostojno ali v okviru Evropskega sistema centralnih bank izpolnjuje na štirih temeljnih stebrih svojega delovanja:

- **Denarna politika** se nanaša na tiste odločitve centralne banke, s katerimi ta vpliva na ceno in razpoložljivost denarja v gospodarstvu ter s katerimi vpliva na izbrani cilj denarne politike. Skladno z Zakonom o Banki Slovenije je temeljni cilj Banke Slovenije stabilnost cen, kar je tudi glavni cilj Evropskega sistema centralnih bank, katerega del je Banka Slovenije. Ohranjanje stabilnosti cen je najboljši prispevek denarne politike h gospodarski rasti in ustvarjanju delovnih mest. Cilj Evrosistema je, da se rast cen izdelkov in storitev (to je inflacija) v srednjeročnem obdobju v evrskem območju ohranja pod 2 %, vendar blizu te meje.
- **Mikrobonitetni nadzor** je del mandata Banke Slovenije, ki se nanaša na zagotavljanje finančne stabilnosti. Cilj nadzorniških aktivnosti je pravočasno zaznati tveganja na vseh področjih poslovanja bank in hranilnic (kreditna, likvidnostna, operativna, kapitalska, obrestna tveganja, tveganja s področja dobičkonosnosti, notranjih kontrol, korporativnega upravljanja, ugleda, preprečevanja pranja denarja) ter z učinkovitim ukrepanjem zagotoviti stabilnost kreditne institucije in finančnega sistema.
- **Makrobonitetna politika.** Namen makrobonitetne politike je blažitev finančnih ciklov in povečevanje odpornosti finančnega sistema na motnje. Makrobonitetna politika identificira, spremlja in ocenjuje sistemska tveganja za finančno stabilnost ter sprejema potrebne ukrepe za preprečevanje oziroma omejevanje sistemskih tveganj. Končni cilj makrobonitetne politike je prispevati k zaščiti stabilnosti finančnega sistema kot celote, kar vključuje povečanje odpornosti finančnega sistema ter preprečevanje in zmanjševanje kopičenja sistemskih tveganj, s čimer se zagotavlja vzdržen in trajnostni prispevek finančnega sektorja h gospodarski rasti.
- **Reševanje bank v težavah in sistem jamstva za vloge.** Osnovno poslanstvo Banke Slovenije v tem kontekstu je zagotoviti urejeno reševanje bank(e) v (hudih) težavah s kar najmanjšimi posledicami za gospodarstvo in javne finance. Cilj vzpostavitve mehanizma reševanja je prenos bremena morebitnega reševanja bank na bančni sektor (ne na javne finance) in s tem zmanjšanje moralnega tveganja pa tudi povečanje zaupanja javnosti oziroma vlagateljev v banke. Hkrati je Banka Slovenije skrbnik sistema za jamstvo vlog, katerega temeljna cilja sistema sta zaščititi vlagatelje in ohranjati njihovo zaupanje v bančni sistem. Trden in učinkovit sistem jamstva za vloge je eden od pomembnih pogojev za vzdrževanje finančne stabilnosti v državi.

Poleg tega Banka Slovenije opravlja še nekatere druge naloge, na primer izdaja gotovine, upravljanje plačilnih sistemov, upravljanje uradnih deviznih rezerv in drugega premoženja Banke Slovenije, lahko deluje kot plačilni in/ali fiskalni agent države in kot predstavnik države v mednarodnih denarnih organizacijah, vodi račune za Republiko Slovenijo, državne organe in osebe javnega prava, opravlja naloge finančne, denarne, bančne in plačilnobilančne statistike, upravlja centralni kreditni register in podobno.

Delovanje Banke Slovenije je bilo tudi leta 2018 umeščeno v institucionalni okvir na evropski ravni, predvsem pa pri naslednjih nalogah:

- **Pri upravljanju Evrosistema oziroma Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), katerega ključna dela sta izvajanje denarne politike in zasledovanje temeljnega cilja Evrosistema (tj. stabilnosti cen)**, je Banka Slovenije sodelovala z organi odločanja ECB na način, kot je opredeljen v Pogodbi o delovanju EU¹⁴, Statutu ESCB in ECB¹⁵, poslovniku Sveta ECB oziroma Razširjenega sveta ECB in Izvršilnega odbora¹⁶. Eden od članov Sveta ECB, ki je glavni organ odločanja ECB in je pristojen za sprejemanje najpomembnejših strateških odločitev, ključnih za delovanje Evrosistema, je po funkciji guverner Banke Slovenije.
- **Na področju mikrobonitetnega nadzora in določanju pravil za banke in druge subjekte nadzora** je Banka Slovenije aktivno sodelovala v okviru Enotnega mehanizma nadzora (EMN)¹⁷ in Evropskega bančnega organa¹⁸ (EBA). EMN je eden od treh stebrov bančne unije, katerega naloga je izvajanje neposrednega nadzora nad pomembnimi bankami in bančnimi skupinami v celotnem evrskem območju, odgovoren je tudi za izvajanje posrednega nadzora nad manj pomembnimi bankami z uvedbo enotnih pravil za izvajanje nadzora v sodelujočih državah. EBA pa je neodvisen organ Evropske unije, katerega namen je z vzpostavitev enotnih evropskih pravil v bančništvu zagotoviti učinkovito in usklajeno stopnjo ureditve varnega in skrbnega poslovanja ter nadzora v evropskem bančnem sektorju. Člana najvišjih organov odločanja EMN in EBA sta viceguvernerja Sveta Banke Slovenije.
- **Na področju makrobonitetnega nadzora** je Banka Slovenije sodelovala v institucionalnem okviru ECB oziroma v okviru Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB), ki je odgovoren za makrobonitetni nadzor nad finančnim sistemom v Evropski uniji. Cilj delovanja ESRB je preprečevanje in blažitev sistemskih tveganj za finančno stabilnost v Evropski uniji, njegove naloge pa so

¹⁴ Pogodba o Evropski uniji in Pogodba o delovanju Evropske unije:
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/1341/1342/html/index.sl.html>.

¹⁵ Statut Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke:
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/1341/1343/html/index.sl.html>.

¹⁶ Poslovnik ECB, Poslovni Razširjenega sveta ECB in Poslovnik Izvršilnega odbora ECB:
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/1001/1009/html/index.sl.html>.

¹⁷ Več o EMN: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/home/html/index.en.html>.

¹⁸ Več o EBA: <https://eba.europa.eu/>.

opredeljevanje tveganj, na podlagi katerih se lahko izdaja priporočila za korektivne ukrepe. Člana splošnega odbora ESRB sta guverner Banke Slovenije (po funkciji) in eden od viceguvernerjev.

- **Na področju reševanja bank** Banka Slovenije deluje v okviru Enotnega mehanizma za reševanje (SRM), ki je odgovoren za pripravo načrtov reševanja in analizo rešljivosti sistemsko pomembnih bank ali skupin ter uporabo sklada za reševanje. Njegov cilj je vzpostaviti enotna evropska pravila in procese za reševanje ter minimizirati stroške reševanja in zniževanja vrednosti premoženja, če pride do propada banke. Prav tako kot EMN tudi SRM deluje na nacionalni evropski ravni tako, da sodeluje z nacionalnimi pristojnimi organi, v tem primeru nacionalnimi organi za reševanje. Centralizirana uporaba pooblastil za reševanje je torej dodeljena Enotnemu odboru za reševanje (angl. Single Resolution Board), katerega član je tudi po en predstavnik nacionalnih organov za reševanje (v primeru Banke Slovenije eden od viceguvernerjev), in nacionalnim organom za reševanje, pri čemer se pravila o vzpostavitvi in delovanju enotnega mehanizma za reševanje v državah članicah uporabljajo neposredno.

Delovanje Banke Slovenije je vezano tudi na sodelovanje z drugimi organi in institucijami v okviru Republike Slovenije, Evropske unije in tudi širše. Več o tem v 4. poglavju.

Shema 1: Institucionalni okvir delovanja Banke Slovenije ob koncu leta 2018

Vir: Banka Slovenije.

3.2 DENARNA POLITIKA

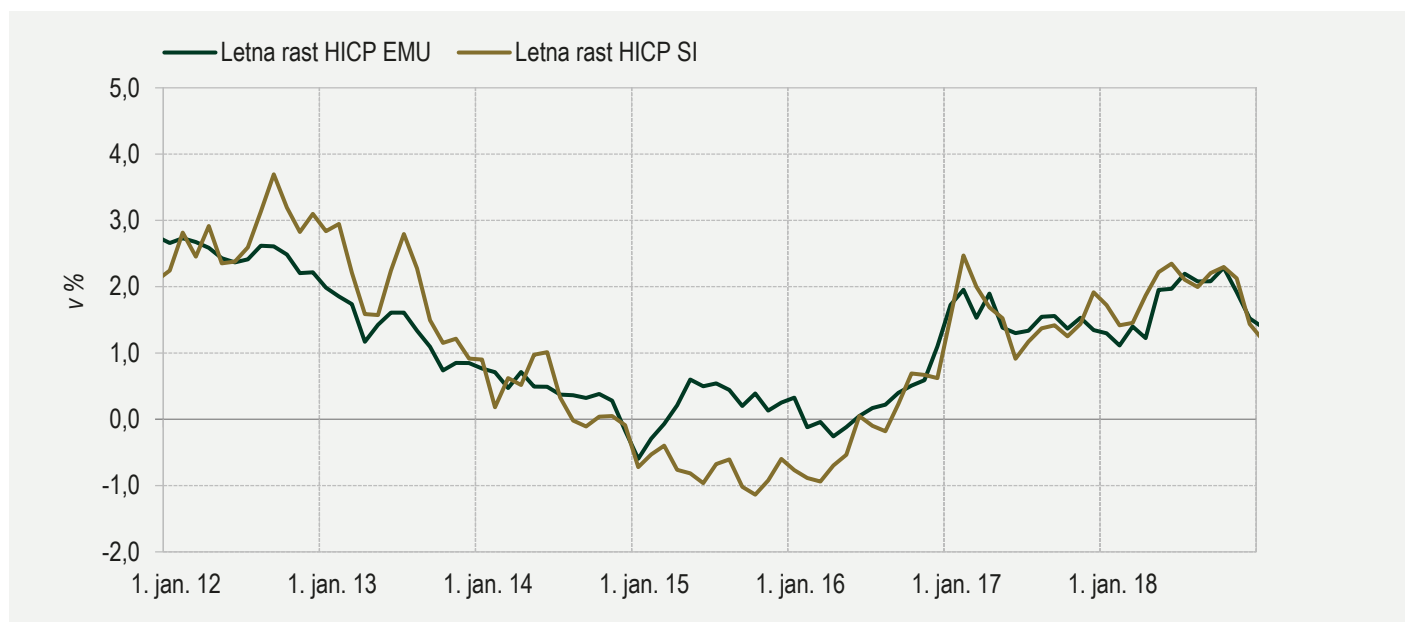
Naravnost denarne politike je tudi leta 2018 prek omogočanja ugodnih pogojev financiranja delovala spodbujevalno na inflacijo in gospodarsko rast v evrskem območju.

Ukrepi denarne politike so obsegali ohranitev ključnih obrestnih mer ECB na nizki ravni, nadaljnje neto nakupe vrednostnih papirjev (APP) v prilagojenem, zmanjšanem obsegu ter signaliziranje prihodnje naravnosti denarne politike glede ravni ključnih obrestnih mer.

Oktobra 2017 se je Svet ECB pod vplivom nadaljnje krepitve dinamike gospodarske rasti in zaupanja v postopno približevanje inflacijskemu cilju odločil za zmanjšanje neto nakupov vrednostnih papirjev. Posledično so bili mesečni nakupi od januarja do septembra 2018 znižani s 60 mrd EUR na 30 mrd EUR mesečno.

Leta 2018 je naravnost denarne politike ostala spodbujevalna.

Slika 9: Gibanje inflacije v evrskem območju in v Sloveniji v letih od 2012 do 2018

Vir: Bloomberg.

Junija 2018 je Svet ECB ocenil, da je postopen zaključek neto nakupov vrednostnih papirjev skladen s približevanjem inflacije ciljni ravni. Skladno s tem je zmanjšal mesečni obseg nakupov v zadnjem četrtletju 2018 na 15 mrd EUR.

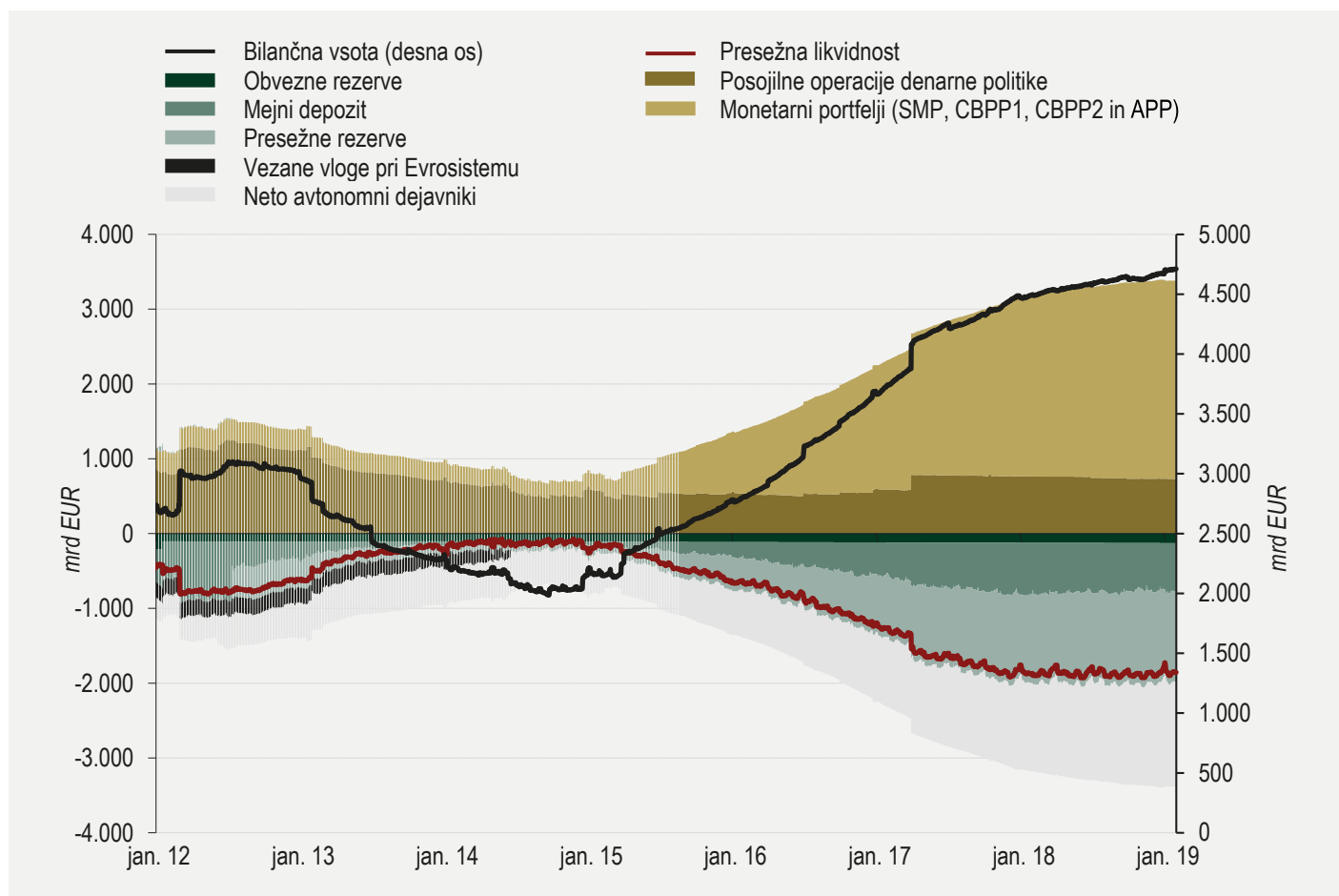
Decembra 2018 je Svet ECB sprejel odločitev, da ob koncu leta 2018 zaključi neto nakupe vrednostnih papirjev. Hkrati je okrepil prihodnjo usmeritev glede ponovnega investiranja zapadlih vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru APP. Skladno s tem namerava Evrosistem glavnico zapadlih vrednostnih papirjev še naprej v celoti ponovno investirati daljše obdobje po datumu, ko bo začel dvigovati ključne obrestne mere ECB, vsekakor pa tako dolgo, kot bo potrebno, da se vzdržujejo ugodne likvidnostne razmere in spodbujevalno naravnana denarna politika.

3.2.1 Presežna likvidnost in nizke obrestne mere

Ob zaključku neto nakupov vrednostnih papirjev decembra 2018 je bilančna vsota Evrosistema presegla 4.700 mrd EUR, presežna likvidnost pa zrasla na 1.900 mrd EUR.

Ob zaključku neto nakupov vrednostnih papirjev v okviru APP decembra 2018 je bilančna vsota Evrosistema zrasla prek 4.700 mrd EUR (slika 10). Presežna likvidnost¹⁹, ki je bila med letom obrestovana po negativni obrestni meri mejnega depozita, tj. -0,4 %, je leta 2018 nihala okoli 1.900 mrd EUR (slika 10). Povečevali so jo neto nakupi vrednostnih papirjev v okviru APP, nihanja pa so povzročali zlasti neto avtonomni dejavniki, to so tiste postavke v bilanci Evrosistema, ki niso povezane z izvajanjem denarne politike, vplivajo pa na likvidnost bank²⁰. Izstopale so zlasti vloge nebančnih strank Evrosistema, na primer nerezidentov in javnega sektorja evrskega območja.

Slika 10: Poenostavljena konsolidirana bilanca stanja Evrosistema

Vir: ECB.

¹⁹ Presežna likvidnost je likvidnost bank nad potrebami, ki izhajajo iz neto avtonomnih dejavnikov in predpisanih obveznih rezerv. Definirana je kot vsota mejnega depozita bank pri Evrosistemu in presežnih rezerv bank. Presežne rezerve so stanja na računih bank pri Evrosistemu nad obveznimi rezervami. Slednje morajo banke imeti v povprečju obdobja obveznih rezerv (ki je leta 2018 trajalo šest ali sedem tednov) na podlagi Uredbe ECB o uporabi obveznih rezerv.

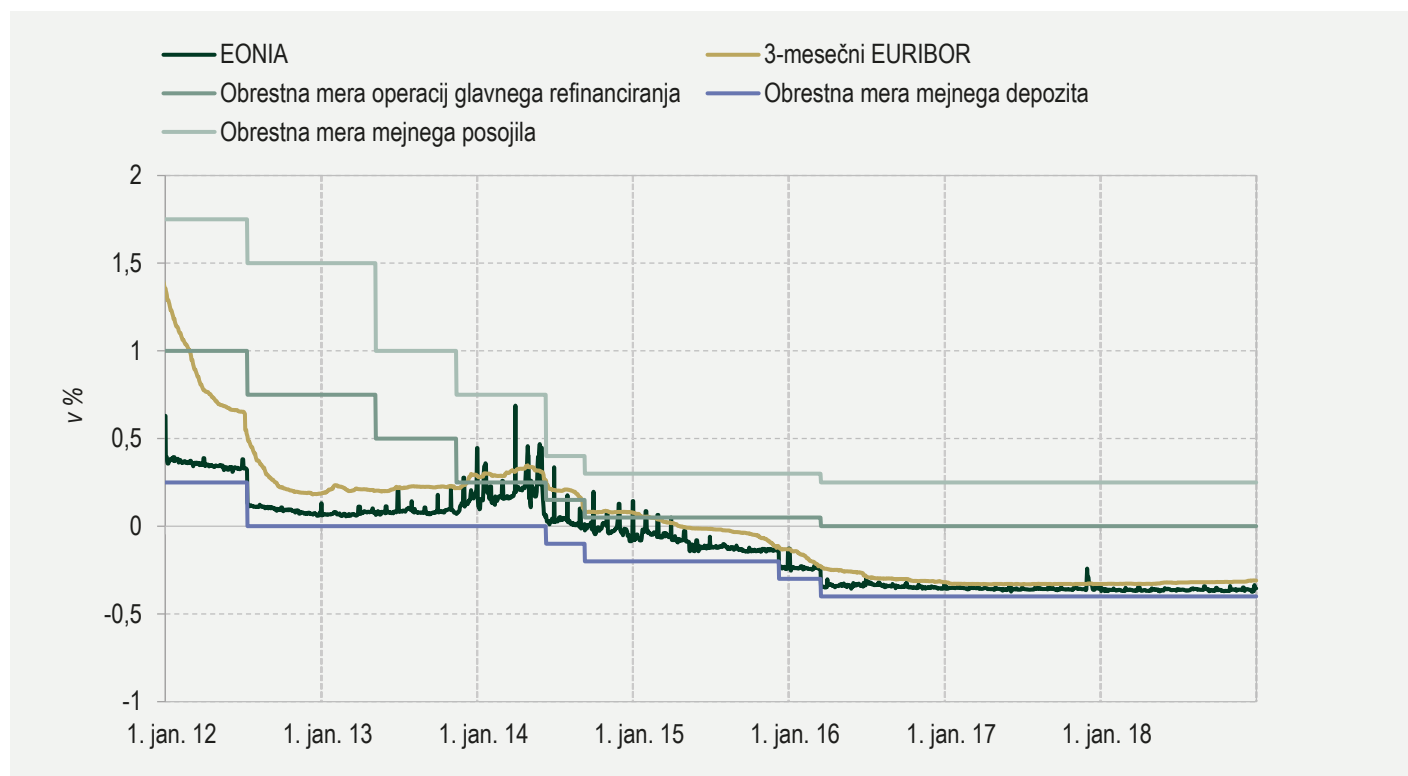
²⁰ Avtonomni dejavniki so denimo izdani bankovci, vloge subjektov javnega sektorja pri centralni banki ali finančne naložbe centralne banke, ki niso posledica izvajanja denarne politike (npr. devizne rezerve). Porast avtonomnih dejavnikov na aktivni strani bilance centralne banke povečuje likvidnost bank (npr. naložbe v vrednostne papirje), porast tistih na pasivni strani pa jo zmanjšuje (npr. izdani bankovci).

V Sloveniji se je presežna likvidnost bančnega sistema leta 2018 povzpela do 3,5 mrd EUR. Zaradi visoke likvidnosti, nizkih obrestnih mer, ki niso kompenzirale tveganja posojanja drugim bankam na denarnem trgu, in povečevanja deleža vpoglednih vlog nebančnega sektorja so banke velik del likvidnostnih presežkov hranile na računih pri Banki Slovenije. Presežne rezerve bank so ob koncu leta 2018 presegle 3,2 mrd EUR oziroma 12-kratnik izračunanih obveznih rezerv. V evrskem območju so presežne rezerve ob koncu leta 2018 presegle 1.200 mrd EUR oziroma 9-kratnik obveznih rezerv.

Ob visoki presežni likvidnosti in visokem povpraševanju po kakovostnih vrednostnih papirjih za izpolnjevanje regulatornih zahtev so obrestne mere na denarnem trgu evrskega območja ostajale na nizki, negativni ravni. Obrestne mere EURIBOR vseh ročnosti so kotirale v negativnem območju. EONIA se je večino časa gibala okrog -0,36 %, tj. 4 bazične točke nad obrestno mero mejnega depozita (slika 11). Obrestne mere zavarovanega (repo) trga so bile nizke, tudi pod obrestno mero mejnega depozita.

Obrestne mere na denarnem trgu evrskega območja so ostajale na nizki, negativni ravni.

Slika 11: Obrestne mere ECB in medbančnega denarnega trga v letih od 2012 do 2018

Vir: Bloomberg, ECB.

Okvir 1: Nadaljevanje reforme evrskih referenčnih obrestnih mer

Cilj reforme evrskih referenčnih obrestnih mer, kot sta EONIA ter EURIBOR, je uskladiti se z Uredbo o referenčnih vrednostih²¹ da bi zagotovili točnost, trdnost in celovitost referenčnih obrestnih mer ter procesov njihovega določanja in s tem omogočili večjo zaščito potrošnikov in vlagateljev.

European Money Markets Institute (EMMI), ki upravlja EONIO in EURIBOR, je večinoma zadostil zahtevam uredbe glede upravljanja, kontrole in nadzora. Majhen obseg trgovanja, zlasti pri nezavarovanih medbančnih depozitih z ročnostjo, daljšo kot čez noč (en dan), pa mu otežuje izpolnjevanje kriterijev glede vhodnih podatkov in metodologije izračuna referenčnih obrestnih mer. Februarja 2018 je EMMI objavil, da z reformo EONIE ne bo uspel doseči skladnosti z uredbo, in sicer zaradi premajhnega obsega transakcij in njihove velike koncentracije na premajhno število poročevalskih bank. Glede obrestne mere EURIBOR je EMMI v letu 2018 nadaljeval prizadevanja za izračun obrestnih mer po t. i. hibridni metodologiji, kjer bi poleg transakcij lahko upošteval tudi druge vire obrestnih mer.

I. Euro short-term rate ali €STR, nova netvegana obrestna mera za evro čez noč

Septembra 2017 je ECB objavila namero, da bo do konca leta 2019 vzpostavila izračun obrestne mere čez noč, ki bo predstavljala dopolnitev tržnih pobud. Obrestna mera čez noč je ena pomembnejših obrestnih mer evrskega denarnega trga in ima vlogo tudi pri transmisiji denarne politike.

Vloga ECB pri razvoju nove obrestne mere čez noč je postala odločilna po objavi EMMI, da z reformo EONIE ne bo uspel. Izračun nove obrestne mere bo temeljil na podlagi statističnega poročanja z denarnega trga²² in metodologije, objavljene junija 2018.

Med EONIO in €STR obstajajo metodološke razlike. EONIA je obrestna mera čez noč, izračunana na podlagi nezavarovanih depozitov v evrih, ki jih banke *dajejo* drugim bankam. €STR pa je obrestna mera čez noč, izračunana na podlagi nezavarovanih depozitov v evrih, *prejetih* od bank in *nebančnih finančnih institucij* (zavarovalnic, investicijskih in pokojninskih skladov ipd.), ob upoštevanju, da je zgolj medbančni trg nezadosten za izračun zanesljive, dnevno razpoložljive obrestne mere. EONIA temelji na prostovoljnem poročanju bank in njihova pripravljenost se je z leti zmanjšala. €STR je utemeljena na statističnem poročanju,

²¹ Uredba (EU) 2016/1011 Evropskega parlamenta in Sveta o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov.

²² Zbiranje statističnih podatkov se je začelo že julija 2016 na podlagi Uredbe ECB o statistiki denarnih trgov (ECB/2018/48).

v katerega je bilo konec 2018 vključenih 50 po bilančni vsoti največjih bank evrskega območja. Dodatna razlika med obrestnima merama je, da bo €STR objavljena z zamikom enega delovnega dne po sklenitvi transakcij, ki štejejo v njen izračun, medtem ko se EONIA objavlja isti delovni dan.

EONIA bo v uporabi še do konca leta 2021, ko jo bo zamenjala €STR. Od 2. oktobra 2019, ko bo ECB začela objavljati €STR, do konca leta 2021, bo EONIA izračunana kot »€STR + fiksni pribitek 8,5 bazične točke«.²³

II. Druga prizadevanja pri reformi referenčnih obrestnih mer

Februarja 2018 je bila ustanovljena delovna skupina za netvegane referenčne obrestne mere, t. i. Working Group on Euro Risk-free Rates (WGRFR). Skupina vključuje tržne udeležence, deluje pa s podporo Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (European Securities and Markets Authority, ESMA), belgijske Agencije za nadzor finančnih trgov in storitev (Financial Services and Markets Authority, FSMA), Evropske komisije in ECB, ki so v delovni skupini kot opazovalci, ECB pa ji nudi sekretariat. Namen skupine je identificiranje in potrditev izbora netveganih obrestnih mer, ki bi se uporabljale kot alternativa obstoječim referenčnim obrestnim meram. Skupina svoja gradiva javno objavlja na spletni strani ECB in uporablja javne konzultacije za pridobitev čim širšega nabora mnenj o predlaganih rešitvah.

WGRFR je €STR predlagala kot osnovo za izdelavo alternativ za pogodbe, ki se zdaj sklicujejo na EURIBOR (t. i. fallbacks), in sicer z dodajanjem premije za ročnost, izvedene iz naklona krivulje obrestnih zamenjav, vezanih na obrestno mero čez noč (Overnight Index Swaps). V javnem posvetovanju, sproženem decembra 2018, je predlagala več možnih rešitev za določitev premij za ročnost.

3.2.2 Operacije odprtega trga

Evrosistem leta 2018 ni spreminjal značilnosti posojil denarne politike, ki so bila med letom redno ponujena bankam. Zaradi visoke presežne likvidnosti, ki je nastala z APP in TLTRO-II,²⁴ so imele enotedenske operacije glavnega in trimesečne operacije dolgoročnejšega refinanciranja stransko vlogo pri izvedbi denarne politike ter tudi pri financiranju bank v Sloveniji in širše v evrskem območju.

Drugače je bilo s TLTRO-II. Banke, ki so sodelovale pri drugi seriji dolgoročnih posojil TLTRO-II, so bile leta 2018 seznanjene s končno obrestno mero teh štiriletnih operacij, ki je bila odvisna od njihovega povečanja

TLTRO-II je ostal pomemben vir financiranja bančnega sistema evrskega območja.

²³ Fiksni pribitek je enak povprečni razliki med EONIO in obrestno mero, izračunano po metodologiji €STR (t. i. Pre-€STR), v obdobju med 17. aprilom 2018 in 16. aprilom 2019. Bazična točka je stotinka odstotka (0,0001).

²⁴ TLTRO-II (angl. Targeted Longer-term Refinancing Operations) so izredne štiriletno posojilne operacije, ki jih je Evrosistem ponujal bankam četrtno v obdobju od junija 2016 do marca 2017.

posojanja zasebnemu sektorju (brez hipotekarnih posojil). Povprečna tehtana obrestna mera vseh sodelujočih bank je znašala -0,365 %, banke z ustreznim porastom oziroma zmanjšanim upadom posojanja zasebnemu sektorju pa so si denar lahko izposodile tudi po -0,40 %. Manjše število sodelujočih bank se je leta 2018 odločilo vrniti TLTRO-II pred dospeljem. Skupaj so predčasno vrnil 17,8 mrd EUR posojil, s čimer je stanje konec leta upadlo na 719 mrd EUR. Slovenske banke se zaradi privlačnosti dolgoročnega posojila niso odločile za predčasna vračila, njihovo stanje zadolžitve je konec 2018 ostalo enako kot konec leta 2017, tj. 1,1 mrd EUR.

Leta 2018 so banke v celoti vrnil 40 mio EUR, na ravni Evrosistema pa je bilo vrnjenih 16 mrd EUR.

3.2.3 Program nakupov vrednostnih papirjev

Stanje PSPP je konec leta 2018 znašalo 2.102 mrd EUR.

Evrosistem je leta 2018 nadaljeval z neto nakupi vrednostnih papirjev (APP), ki so vključevali program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja (PSPP) in tri programe nakupov zasebnega sektorja: program nakupov listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP), program nakupov kritih obveznic (CBPP3) in program nakupov podjetniških vrednostnih papirjev (CSPP). Stanje APP je ob koncu leta 2018 znašalo 2.570 mrd EUR (po odplačni vrednosti vrednostnih papirjev), pri čemer je 82-odstotni delež predstavljal PSPP.

APP je tudi leta 2018 vključeval ponovno investiranje glavnice vrednostnih papirjev, ki so bili kupljeni v preteklosti in so dospevali med letom. S ponovnim investiranjem zapadlih glavnice bo Evrosistem nadaljeval še daljše obdobje po začetku dvigovanja obrestnih mer ECB, zato stanje vrednostnih papirjev APP v bilanci Evrosistema v prihodnje še ne bo začelo upadati. Obseg ponovnega investiranja glavnice zapadlih vrednostnih papirjev v okviru programa PSPP je leta 2018 znašal 117 mrd EUR.

Banka Slovenije je v PSPP kupovala obveznice Republike Slovenije in SID banke, medtem ko pri nakupih v okviru ABSPP, CBPP3 in CSPP v tem letu ni sodelovala. Stanje APP v lasti Banke Slovenije je ob koncu leta 2018 znašalo 10 mrd EUR.

Evrosistem je imel zaradi APP v lasti vse večji delež vrednostnih papirjev, zato jih je tudi posojal, da bi tako ohranil likvidnost sekundarnega in repo trga vrednostnih papirjev. Da bi tržnim udeležencem olajšali dostop do vrednostnih papirjev, so ECB in več nacionalnih centralnih bank, med njimi tudi Banka Slovenije, v zavarovanje posojanja vrednostnih papirjev sprejemale, poleg drugih vrednostnih papirjev, tudi denarna sredstva v maksimalni skupni višini do 75 mrd EUR. Banka Slovenije je tudi leta 2018 tržnim udeležencem omogočala izposojlo obveznic prek dveh kanalov: prek svojega agenta Deutsche Bank in v okviru avtomatskega programa posojanja Securities Lending and Borrowing skrbniške banke Euroclear.

²⁵ TLTRO so izredne posojilne operacije, ki jih je Evrosistem ponujal bankam četrtno od septembra 2014 do junija 2016. Dospela so septembra 2018.

3.2.4 Posojanje ameriških dolarjev

Leta 2018 je interes bank za tedensko izposojlo ameriških dolarjev ostal majhen, povprečno je bila v posamezni operaciji posojena manj kot 1 mrd ameriških dolarjev. Slovenske banke v operacijah niso sodelovale že od leta 2009.

3.2.5 Banka Slovenije kot posojilodajalec v skrajni sili²⁶

Eden ključnih ciljev Banke Slovenije po Zakonu o Banki Slovenije je prizadevanje za finančno stabilnost. V tem okviru lahko Banka Slovenije deluje kot posojilodajalec v skrajni sili, tj. v zameno za zavarovanje posoja sicer solventni banki oziroma hranilnici v likvidnostnih težavah. Leta 2018 Banka Slovenije ni odobrila nobenega takega posojila; potrebe po njem ni bilo.

²⁶ Banke v evrskem območju lahko od centralne banke dobijo posojilo ne samo prek operacij denarne politike, ampak izjemoma tudi v obliki posojila v skrajni sili ali ELA (angl. Emergency liquidity assistance). Postopki, ki določajo vlogo Sveta ECB pri dodelitvi, so opisani na povezavi: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/201402_elaprocedures_sl.pdf?ef0cae72c9838301505831a640aa5305f.

3.3 MIKROBONITETNI NADZOR

Mikrobonitetni nadzor pomembnih bank izvaja ECB (ob sodelovanju z Banko Slovenije), manj pomembne banke pa Banka Slovenije nadzoruje neposredno.

Cilj nadzorniških aktivnosti Banke Slovenije je pravočasno zaznati tveganja na vseh področjih poslovanja bank in hranilnic (kreditna, likvidnostna, operativna, kapitalska, obrestna tveganja, tveganja s področja dobičkonosnosti, notranjih kontrol, korporativnega upravljanja, ugleda, preprečevanja pranja denarja itd.) **ter z učinkovitim ukrepanjem zagotoviti stabilnost bančnega in finančnega sistema.**

Z uveljavitvijo Enotnega mehanizma nadzora (EMN) je bil leta 2014 nadzor nad pomembnimi evropskimi bankami²⁷ prenesen na ECB, vendar pa se ta nadzor operativno izvaja prek združenih nadzorniških skupin (angl. Joint Supervisory Team, JST²⁸). Nacionalni nadzorni organi, torej tudi Banka Slovenije, dejavno sodelujejo pri vseh operativnih aktivnostih nadzora za vse pomembne evropske banke. Končne nadzorniške odločitve za te banke sprejema ECB, pri odločanju pa sodelujejo predstavniki ECB in nacionalnih nadzornih organov²⁹.

Nadzor bank in hranilnic, ki ne izpolnjujejo meril za pomembne banke, tj. manj pomembnih bank (LSI)³⁰, opravljajo nacionalni nadzorniki, in sicer v skladu z nacionalno in evropsko zakonodajo, ob upoštevanju pravil ter metodologije ECB in EMN. Za manj pomembne banke nacionalni nadzorniki ECB redno pošiljajo nadzorniške podatke o poslovanju bank in jo obveščajo tudi o pomembnih ugotovitvah nadzora. Nacionalni nadzorni organi se lahko z ECB posvetujejo o izdaji ukrepov, končno odločanje pa je v njihovi pristojnosti – razen v izrednih primerih. Tovrstna ureditev tudi omogoča, da lahko po potrebi ECB prevzame neposredni nadzor nad manj pomembnimi bankami, in sicer na pobudo nacionalnega nadzornika, na lastno pobudo ob možnosti nastanka sistemske krize ali če nacionalni nadzornik neustrezno izvaja nadzor.

V Sloveniji so leta 2018 spadale v skupino pomembnih bank, ki so pod nadzorom ECB in katerih nadzor se operativno izvaja prek JST, tri banke: NLB, d.d., NKBM, d.d., in Abanka, d.d. Med pomembne banke so vključene tudi banke, ki so članice bančnih skupin s sedežem v državah evrskega območja in ki tvorijo pomembne bančne skupine. Pod neposrednim nadzorom Banke Slovenije so bile štiri banke (Gorenjska banka, d.d., Addiko Bank, d.d., Deželna banka Slovenije, d.d., SID-Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d.) in tri hranilnice (Delavska hranilnica, d.d., Hranilnica Lon, d.d., Primorska hranilnica Vipava, d.d.). V Sloveniji sta konec leta poslovali tudi dve podružnici bank oziroma bančnih skupin držav članic (BKS Bank AG,

²⁷ Med pomembne banke oziroma institucije (angl. Significant Institutions, SI) se po merilih ECB uvrščajo banke, ki (1) imajo bilančno vsoto nad 30 mrd EUR ali višjo kot 20 % BDP (razen če imajo bilančno vsoto pod 5 mrd EUR); (2) se uvrščajo med tri največje banke v državi; (3) so prejele sredstva iz Evropskega sklada za stabilnost; (4) imajo bilančno vsoto nad 5 mrd EUR in imajo v več kot eni državi članici nad 20 % sredstev/obveznosti. Več na: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/list/criteria/html/index.en.html>.

²⁸ JST za vsako banko sestavljajo: koordinator iz ECB ter člani iz nacionalnega nadzornega organa in ECB.

²⁹ Najkompleksnejše nadzorniške odločitve ECB sprejema Nadzorni odbor EMN ECB, kjer imajo glasovalne pravice poleg predstavnikov ECB tudi po en predstavnik nacionalnih nadzornih organov.

³⁰ V skupino manj pomembnih bank (angl. Less Significant Institutions, LSI) se uvrščajo banke in hranilnice.

Bančna podružnica in RCI Banque Societe Anonyme, bančna podružnica Ljubljana)³¹.

**Tabela 1: Pomembne banke in manj pomembne banke
(na dan 31. december 2018)**

SKUPINA POMEMBNIH BANK (SI)	SKUPINA MANJ POMEMBNIH BANK (LSI)
NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d.d.	GORENJSKA BANKA, d.d., Kranj
NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, d.d.	DEŽELNA BANKA SLOVENIJE, d.d.
ABANKA, d.d.	ADDIKO BANK, d.d.
UNICREDIT BANKA SLOVENIJA, d.d.	DELAVSKA HRANILNICA, d.d., Ljubljana
SKB BANKA, d.d., LJUBLJANA	HRANILNICA LON, d.d., Kranj
BANKA INTESA SANPAOLO, d.d.	PRIMORSKA HRANILNICA VIPAVA, d.d.
SBERBANK BANKA, d.d.	SID – Slovenska izvozna in razvojna banka*
BANKA SPARKASSE, d.d.	

Vir: Banka Slovenije.

** Ima poseben status kot specializirana banka za spodbujanje izvoza in razvoja.*

Skladno z Zakonom o Slovenski izvozni in razvojni banki (ZSIRB) nadzor nad poslovanjem SID banke v okviru svojih pristojnosti izvajajo Banka Slovenije, Agencija za zavarovalni nadzor in ministrstvo, pristojno za finance.

3.3.1 Nadzor pomembnih bank

Nadzor nad pomembnimi bankami izvaja ECB v sodelovanju z Banko Slovenije. Nadzor se izvaja v obliki stalnega nadzora (angl. On-going Supervision) in pregledov v bankah (angl. On-site Supervision).

Stalni nadzor izvajajo JST. Na podlagi regulatornih zahtev, nadzorniškega manuala EMN in nadzorniških prioritet EMN se letno za vsako banko opredelijo glavne nadzorniške aktivnosti. Poleg teh lahko JST določi tudi banki specifične nadzorniške aktivnosti, s čimer se odziva na spremembo profila tveganosti banke ali na spremembe v bančnem sistemu. Gre za nadzor, ki temelji na tveganju (angl. Risk Based Approach) in pri katerem so nadzorniške aktivnosti usmerjene na najpomembnejša tveganja posamezne banke.

Glavna naloga JST je letna izvedba procesa nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj (angl. Supervisory Review and Evaluation Process, SREP) bank ter priprava in izvedba plana nadzorniških aktivnosti. Del stalnega nadzora so tudi tematski pregledi, ki se hkrati izvajajo na vseh ali na skupini pomembnih bank v EMN. Tematski pregledi se izvajajo na področjih, kjer ECB oceni, da prihaja do povečanih tveganj. JST letno predlaga tudi preglede v banki, ki jih nato izvedejo zaposleni horizontalnega nadzora.

Ob ugotovljenih kršitvah predpisov ali pomanjkljivosti JST pripravi nadzorniške ukrepe, ki jih lahko banki naloži v obliki operativnega akta (angl. Operational Act) oziroma pisma s priporočili ali odločbe, ki je pravno zavezujoči akt. Nadzorniške ukrepe pomembnim bankam izdaja ECB.

³¹ Podružnice bank držav EGP v Republiki Sloveniji: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/subjekti-nadzora/kreditne-institucije-drzav-egp-v-sloveniji>

Za leto 2018 je ECB v okviru EMN določila naslednje nadzorniške prioritete, ki so bile tudi izhodišče za nadzor slovenskih pomembnih bank:

- poslovni modeli in dobičkonosnost;
- kreditno tveganje z usmeritvijo v problematične kredite, koncentracijo in upravljanje zavarovanj;
- upravljanje tveganj s poudarki na:
 - validaciji in odobritvah notranjih modelov za izračun kapitalskih zahtev;
 - procesu ocenjevanja notranjega kapitala (ICAAP) in procesu ocenjevanja notranje likvidnosti (ILAAP);
 - pripravi in implementaciji mednarodnega računovodskega standarda 9 (MSRP 9);
- večdimenzijska tveganja, kot so priprave na brexit in stresni testi.

V okviru rednega letnega procesa nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj (SREP) je bila leta 2018 za vse banke izvedena ocena posameznih tveganj in notranjih kontrol, bankam so bile določene individualne kapitalske zahteve, ki jih morajo vzdrževati nad minimalnimi kapitalskimi zahtevami, ter izdani so bili kvalitativni ukrepi. Ti so se nanašali predvsem na področje upravljanja nedonosnih terjatev, notranjega upravljanja in operativnega tveganja.

Glede na specifična tveganja posameznih bank so JST leta 2018 izvedli devet poglobljenih pregledov (angl. Deep Dive), ki so bili omejeni na ozek segment poslovanja bank:

- notranje upravljanje;
- kreditiranje prebivalstva;
- upravljanje zavarovanj;
- vzdržnost poslovne strategije in poslovnega plana;
- skladnost politike prejemkov in sistema nagrajevanja z EBA Smernico o preudarnih politikah prejemkov (GL/2015/22);
- izračun kapitalskih zahtev za tržna tveganja.

Leta 2018 se je zaključil tematski pregled poslovnih modelov in dobičkonosnosti bank, izveden z namenom oceniti vzdržnost poslovnih modelov bank in dobičkonosnosti. Bankam so bile začetek leta 2018 sporočene ugotovitve in izdana nadzorniška priporočila. Pregled je pokazal, da so kljub splošnemu izboljšanju ekonomskega položaja bank dobičkonosnost in poslovni modeli še vedno pod pritiskom. Pomanjkljivosti slovenskih bank so bile opredeljene na področju oblikovanja cen kreditov, merjenja ex-post in ex-ante dobičkonosnosti ter na področju robustnosti in konsistentnosti poslovnih strategij.

Novi mednarodni standard računovodskega poročanja (MSRP 9) se je začel uporabljati januarja 2018. ECB se je zato leta 2016 odločila začeti tematski pregled MSRP 9 kot del svojih nadzorniških prednostnih nalog. Cilj je bil oceniti pripravljenost bank ter spodbujati visoko kakovost in dosledno izvajanje novega standarda. Bankam so bila v letih 2017 in 2018

izdana nadzorniška priporočila za odpravo pomanjkljivosti, ugotovljenih v tematskem pregledu. Tematski pregled je pokazal precejšnje odstopanje v praksah oblikovanja oslabitev, zato so JST leta 2018 temu področju posvetili posebno pozornost. Prakse oblikovanja oslabitev bodo predmet pregleda tudi v prihodnje. Nadzor se je leta 2018 osredotočil tudi na vpliv prehoda uporabe MSRP 9, vključno s spremembo v razvrstitvi izpostavljenosti, razporeditvijo oslabitev in migracijo izpostavljenosti med skupinami.

Nadaljevale so se aktivnosti bank za zmanjšanje nedonosnih terjatev, pri čemer so bile nadzorniške aktivnosti usmerjene v pregled ter ocenjevanje strategij upravljanja nedonosnih terjatev in operativnih planov bank za njihovo zniževanje. Izvedeni so bili pregledi odpravljanja pomanjkljivosti, ugotovljenih v okviru tematskega pregleda upravljanja nedonosnih terjatev (angl. NPL Taskforce), ki je bil v okviru EMN izveden v vseh bankah s povečanim deležem nedonosnih terjatev v letih 2016 in 2017.

V pomembnih bankah je bilo leta 2018 opravljenih osem bonitetnih pregledov na naslednjih področjih tveganj: kreditno tveganje (2), proces ocenjevanja notranjega kapitala (2), izračun tveganju prilagojene aktive (1), poslovni model in dobičkonosnost (1), operativno tveganje (1) in notranji bonitetni model za izračun kapitalskih zahtev (1). Del pregledov je bil izveden v sodelovanju z zunanjimi izvajalci ter zaposlenimi iz ECB in drugih nadzornih institucij.

V skladu s 84. členom Zakona o bančništvu so banke konec leta 2017 vnovič predložile posodobljene načrte za sanacijo, ki so jih JST pregledali in ocenili v skladu s 197. členom Zakona o bančništvu.

Pri nadzoru pomembnih bank je bilo leta 2018 ugotovljenih 271 nepravilnosti in pomanjkljivosti pri njihovem poslovanju, največ na področjih notranjega upravljanja in ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP), obvladovanja kreditnega tveganja, na vsebini sanacijskega načrta ter na področju poslovnih modelov in dobičkonosnosti (slika 12). Večina ugotovitev ima nizek in srednji vpliv na finančni položaj nadzorovane institucije, raven kapitala, notranje upravljanje ter na kontrole in upravljanje tveganja bank, zato je ECB v večini primerov bankam izdala ukrep v obliki pisma s priporočili (tabela 2). Nekatere ugotovljene nepravilnosti so bile odpravljene že leta 2018, odprava preostalih pa se bo spremljala leta 2019.

Tabela 2: Nadzorniški ukrepi, izrečeni pomembnim bankam leta 2018

VRSTA UKREPA	ŠTEVILO IZDANIH UKREPOV
Izdane odločbe z nadzorniškimi ukrepi ³²	4
Izdana nadzorniška pisma s priporočili	20

Vir: Banka Slovenije.

³² Odločba (angl. decision) nalaga banki obveznosti oziroma zahteve, ki jih mora naslovnik izpolniti, po navadi v določenem roku. Odločba ima pravno zavezujoč učinek na naslovnika.

Slika 12: Ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti pri pomembnih institucijah leta 2018

Vir: Banka Slovenije.

3.3.2 Nadzor manj pomembnih bank³³

Za izvajanje nadzora nad manj pomembnimi bankami je samostojno in neposredno odgovorna Banka Slovenije. Nadzor se izvaja v obliki stalnega nadzora (angl. On-going Supervision), to je nadzor poročil, podatkov in informacij, ki so jih banke dolžne posredovati Banki Slovenije periodično ali na njeno izrecno zahtevo, ter v obliki pregledov poslovanja bank v povezavi s prepoznavanjem, merjenjem in upravljanjem različnih tveganj (angl. On-site Supervision).

Banka Slovenije na podlagi letne celovite ocene tveganosti posamezne manj pomembne banke opredeli glavne nadzorniške aktivnosti za konkretno banko v naslednjem koledarskem letu.

Najpomembnejši del procesa nadzora nad manj pomembnimi bankami predstavlja, tako kot pri pomembnih bankah, izvedba nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj, na podlagi katerega Banka Slovenije opredeli individualne zahteve po vzdrževanju kapitalske ustreznosti ter tudi kvalitativne ukrepe za obvladovanje tveganj.

³³ V skupino manj pomembnih bank (LSI) se uvrščajo banke in hranilnice (kreditne institucije). Pojem banka v kontekstu skupine manj pomembnih bank vključuje tudi hranilnice.

Banka Slovenije je leta 2018 še zlasti podrobno spremljala tiste banke, ki niso v celoti izpolnjevale zahtev po kapitalski ustreznosti oziroma je bila njihova kapitalska ustreznost zelo blizu kapitalski ustreznosti, zahtevani s procesom SREP. Poleg tega je Banka Slovenije v sklopu nadzorniških aktivnosti pomemben del usmerila v gibanje in sestavo delniške strukture nekaterih institucij, pri katerih je prišlo ali prihaja do večjih lastniških sprememb, ki so praviloma povezane tudi s spremembami v sestavi upravljalnih organov, tako nadzornih svetov kot tudi uprav. Banka Slovenije je zato v sklopu nadzorniških aktivnosti izdala delničarjem ene banke dve odredbi o odsvojitvi delnic.

Za leto 2018 je Banka Slovenije kot najpomembnejša tveganja pri poslovanju manj pomembnih bank prepoznala naslednja tveganja:

- poslovni model in dobičkonosnost;
- kreditno tveganje;
- upravljanje tveganj s poudarkom na strukturi ročnosti virov;
- operativno tveganje;
- notranje upravljanje.

Leta 2018 je bilo v manj pomembnih bankah opravljenih pet pregledov poslovanja na področjih kreditnega in operativnega tveganja, ki so bili osredotočeni na stanovanjsko in potrošniško kreditiranje, kreditiranje pravnih oseb, pregledovanje notranjih kontrol na področju kreditnega tveganja, na tveganja pri zagotavljanju delovanja informacijske tehnologije s pomočjo zunanjih izvajalcev teh storitev ter na vzpostavitev in delovanje banke na področju kibernetske varnosti. Eden od teh pregledov se je nanašal na ponovni pregled poslovanja, kar pomeni, da je bil namenjen pregledu ustreznosti in celovitosti odprave ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti v že prej opravljenem pregledu poslovanja banke.

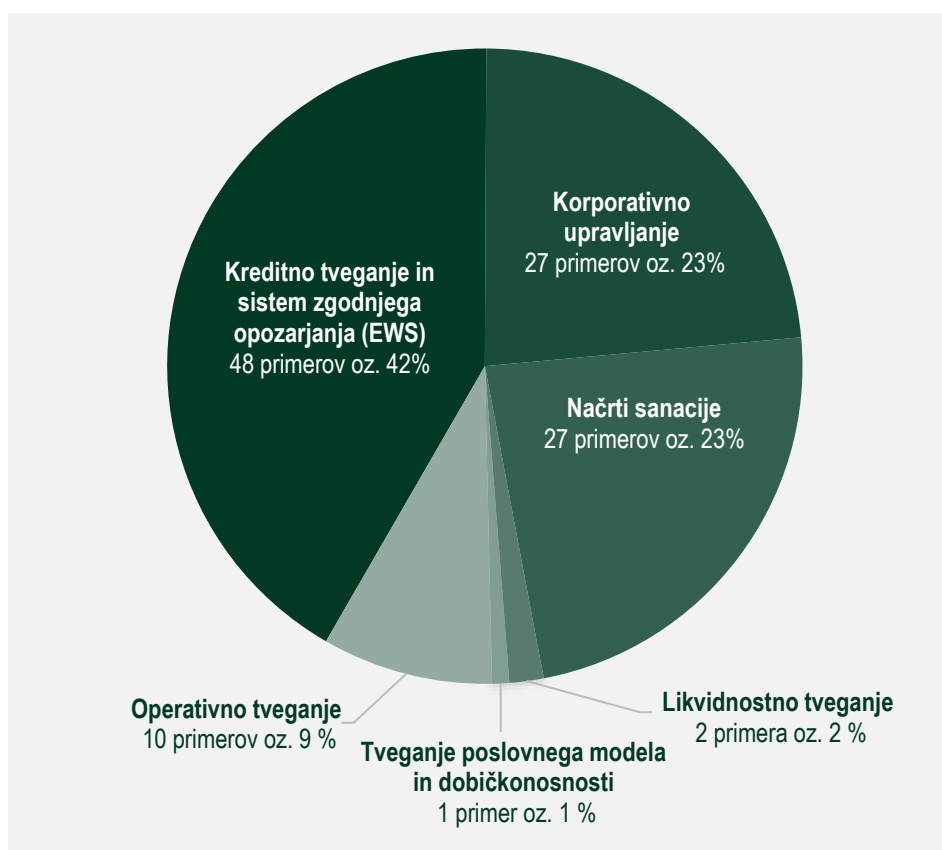
Poleg opravljenih pregledov poslovanja je Banka Slovenije podrobneje spremljala delo nekaterih nadzornih svetov manj pomembnih bank in tudi izvajanje aktivnosti na področju zniževanja nedonosnih terjatev. Pregledani so bili tudi načrti ukrepov, s katerimi se v primeru znatnega poslabšanja finančnega položaja banke omogoči prestrukturiranje banke tako, da se ohrani ali ponovno vzpostavi uspešno poslovanje in finančna trdnost banke. Tovrstni načrti bank so bili pregledani četrto leto zaporedoma, pri čemer je treba poudariti, da so manj pomembne banke precej napredovale pri njihovi pripravi.

Pri nadzoru manj pomembnih bank je bilo največ ugotovljenih nepravilnosti na področju kreditnega tveganja in korporativnega upravljanja (slika 13). Nekatero ugotovljene nepravilnosti so bile odpravljene že leta 2018, odpravo preostalih pa bo Banka Slovenije spremljala v letu 2019.

Tabela 3: Nadzorniški ukrepi, izrečeni manj pomembnim bankam leta 2018

VRSTA UKREPA	ŠTEVILO IZDANIH UKREPOV
Izdane odredbe o odpravi kršitev ³⁴	2
Izdana pisma po pregledu poslovanja ³⁵	5
Izdane ugotovitvene odločbe o odpravljenih kršitvah ³⁶	1

Vir: Banka Slovenije.

Slika 13: Ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti pri manj pomembnih institucijah v letu 2018

Vir: Banka Slovenije.

Leta 2018 je še ena podružnica avstrijske banke prenehala opravljati posle na območju Republike Slovenije. Tako sta v Sloveniji prisotni dve podružnici tujih bank oziroma bančnih skupin držav članic (ena iz Avstrije in ena iz Francije). Nadzor nad njunim poslovanjem je Banka Slovenije

³⁴ Banka Slovenije izda odredbo o odpravi kršitev, če ugotovi, da so pri banki podane ali bodo v naslednjih 12 mesecih verjetno podane kršitve predpisov, ki imajo ali bi lahko imele pomembne učinke na varno in skrbno upravljanje banke (242. člen ZBan-2).

³⁵ Banka Slovenije po pregledu poslovanja banke vedno izda pismo upravi in nadzornemu svetu banke, v katerem izpostavi ugotovljene pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki nimajo pomembnih učinkov na varno in skrbno upravljanje banke.

³⁶ Banka Slovenije izda ugotovitveno odločbo o odpravljenih kršitvah v primeru, ko je bila ugotovljena kršitev odpravljena, še preden je bila izdana odredba o odpravi kršitev, in v primeru, ko je banka odpravila kršitve iz že izdane odredbe o odpravi kršitev (252. člen ZBan-2).

opravljala prek rednih poročil, zahtev po dodatnih pojasnilih in prek spremljave likvidnostnega položaja podružnic. **Leta 2018 Banka Slovenije podružnicam ni izdala nobenega ukrepa.**

3.3.3 Stresni testi

Leta 2018 je EBA po enoletnem premoru ponovno izvedla stresne teste na ravni celotne EU. V vajo je bilo vključenih 48 največjih evropskih bank (70 % EU bančnega sistema). Slovenske banke v vajo stresnih testov EBA niso bile vključene, saj je bil prag za vključitev v vajo najmanj 30 mrd EUR bilančne vsote. Vzporedno z EBA je ECB izvedla stresne teste za preostale pomembne banke, ki so pod njeno neposredno pristojnostjo. Rezultate stresnih testov je ECB vključila v redni letni pregled nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj (proces SREP). Za pomembne banke, ki so sodelovale v stresnih testih EBA, je ECB v SREP vključila rezultate stresnih testov EBA, za pomembne banke, ki niso bile vključene v stresne teste EBA, pa je ECB v SREP vključila rezultate svojih stresnih testov. Slovenske pomembne banke (NLB, NKBM in Abanka) so bile vključene v stresne teste ECB SSM. Z namenom zagotovitve enake obravnave vseh pomembnih bank v okviru SSM (v vzorcu in zunaj vzorca stresnih testov EBA) je bila metodologija stresnih testov ECB v celoti enaka metodologiji EBA. ECB rezultatov stresnih testov ni javno objavila.

Banka Slovenije je v skladu z ustaljeno prakso izvedla stresne teste po pristopu od spodaj navzgor (angl. bottom up) za preostale banke, ki so v njeni neposredni pristojnosti. Banka Slovenije je upoštevala velikost in kompleksnost manjših bank ter za namen vaje prilagodila metodologijo EBA.

Rezultati stresnih testov so v treh slovenskih pomembnih bankah izraženi v spremembi kapitalskih količnikov in so kljub nekaterim razlikam v kompleksnosti pristopa primerljivi z rezultati manj pomembnih bank v Sloveniji. Rezultate stresnih testov je Banka Slovenije vključila v končno oceno SREP posamezne banke za leto 2018. V skladu s pristopom ECB tudi Banka Slovenije rezultatov stresnih testov ni javno objavila.

3.3.4 Upravljanje nedonosnih izpostavljenosti (NPE)

Kljub ugodnim gospodarskim gibanjem in uspešnemu upravljanju NPE (angl. Non-performing Exposure), nastalih v času krize, kreditno tveganje ostaja ključno tveganje evropskega in slovenskega bančnega sistema. Zaradi tega se nadaljujejo aktivnosti za zniževanje obstoječih in preprečevanje nastanka novih NPE na ravni EU in tudi v Sloveniji. Celoten bančni sistem in posamezne banke so pri upravljanju NPE v opazovanem obdobju dosegle pomemben napredek. Zmanjševanje deleža NPE na ravni bančnega sistema se je nadaljevalo tudi leta 2018 in konec leta je bil delež NPE 4 % oziroma 1,7 mrd EUR. Kot glavni razlog za znižanje NPE leta 2018 je treba izpostaviti predvsem poplačilo terjatev.

Banka Slovenije je v okviru spremljanja napredka bank pri upravljanju NPE analizirala operativne načrte zmanjševanja obsegov NPE v izbranih

Nedonosne izpostavljenosti so še vedno izziv bančnega sektorja.

portfeljih in pripravila pregled dinamike gibanja NPE v posameznih bankah. Analiza vsebuje prikaz stanja in deležev NPE, napredek v primerjavi s preteklimi leti in glavne razloge sprememb. Poleg navedenih dveh rednih aktivnosti je Banka Slovenije v letu 2018 nadaljevala tudi nadzorniški dialog s posameznimi bolj izpostavljenimi bankami.

Banka Slovenije bo tudi leta 2019 nadaljevala aktivnosti za zniževanje NPE, ki jih je skupaj z bankami uspešno vzpostavila v preteklih letih. To še zlasti velja za področje NPE do majhnih in srednjih podjetij (MSP), ki trenutno ostajajo na nadpovprečno visokih ravneh.

3.3.5 Projekt uvedbe MSRP 9

Mednarodni standard računovodskega poročanja 9 (MSRP 9) Finančni instrumenti, ki se je začel uporabljati v bančnem sektorju pri računovodenju finančnih instrumentov 1. januarja 2018, **posega na ključna področja poslovanja bank: področje upravljanja tveganj, podporo poslovanja, računovodenje in poročanje**. Posledično se je na začetek uporabe MSRP 9 intenzivno pripravljala tudi Banka Slovenije. Projekt MSRP 9 je bil za ta namen oblikovan že konec leta 2016 in se je formalno zaključil septembra 2018.

V okviru projekta smo izvedli naslednje aktivnosti:

- prenovo vseh relevantnih podzakonskih aktov oziroma usmeritev s področja poslovnih knjig, letnih poročil, upravljanja kreditnega tveganja in poročanja;
- prilagoditev sistema poročanja;
- spremljanje bank pri pripravi na začetek uporabe MSRP 9.

Banka Slovenije je pazljivo spremljala banke pri pripravi na začetek uporabe MSRP 9 na podlagi četrletnega poročanja o napredku dela po akcijskem načrtu, ki so ga banke predložile Banki Slovenije že leta 2016, tematskih pregledov in razgovorov z bankami.

S temi aktivnostmi je Banka Slovenije nadaljevala tudi leta 2018, pri čemer je bil poudarek zlasti na preverjanju pravilnosti implementacije MSRP 9 na podlagi prejetih poročil bank. Opredeljene nepravilnosti in dileme v zvezi z implementiranimi rešitvami na področju računovodenja in nadzorniškega poročanja so bile podlaga tudi za opravljene razgovore z revizijskimi družbami, ki revidirajo banke.

Banka Slovenije je po vzoru EBA in ECB v obdobju priprave na uporabo MSRP 9 banke spremljala tudi z vidika vpliva tega standarda na računovodske izkaze in kapital, na podlagi opravljenih poizvedb po bankah in preliminarne ocen po stanju ob koncu leta 2016 in 2017.

Leta 2018 je Banka Slovenije ta vpliv analizirala že na podlagi dejanskih podatkov iz prvih poročil, ki so jih banke pripravile po uvedbi MSRP 9. Iz te analize izhaja, da vpliv na kapital zaradi prehoda na računovodenje po MSRP 9 na ravni bančnega sistema ni pomemben oziroma da je precej bank zaradi sproščanja popravkov vrednosti in rezervacij za kreditne izgube zaznalo celo pozitiven učinek na kapital.

Izsledki te analize še niso v celoti dokončni, saj preverjanje pravilnosti implementacije MSRP 9 (vključno z on-site pregledi) še poteka. Zaradi kompleksnosti novega standarda se bodo verjetno polni učinki prehoda stabilizirali šele v daljšem časovnem obdobju. Da bi se izognili upoštevanju preveč optimističnih napovedi za stanje gospodarstva pri ocenjevanju kreditnih izgub, je Banka Slovenije v okviru napotkov za zaključevanje poslovnih knjig za leto 2018 opozorila banke, naj bodo pri izbiri kazalnikov glede napovedi za stanje gospodarstva skrajno previdne, naj jih redno preverjajo in po potrebi popravijo oziroma nadomestijo z ustrežnejšimi (dovolj konservativnimi) kazalniki.

3.3.6 Razvoj celovite analize poslovnih modelov bank

Z namenom dodatno podkrepiti kakovost nadzora je Banka Slovenije leta 2017 razvila orodje za analizo vzdržnosti poslovnih modelov bank (angl. Banks' Business Model Analysis, BBMA). Implementacija orodja v nadzorniške aktivnosti leta 2018 je Banki Slovenije omogočila, da lahko na podlagi analize preteklega poslovanja banke z uporabo statističnih metod in algoritmov (inteligentnih sistemov analize podatkov) oceni individualno in sistemsko izvedljivost finančnih načrtov bank v prihodnjih letih. Banka Slovenije opravi simulacijo (prihodnjega) finančnega poslovanja posamezne banke na podlagi računovodskih izkazov za zadnje poslovno leto in makroekonomskih napovedi za opazovano prihodnje obdobje. Rezultati simulacije skrbnikom bank omogočajo kritično oceno finančnega načrta posamezne banke. Pomembnejši elementi simulacije so predvsem rast kreditnega portfelja in njegove kakovosti, zagotavljanje virov za naložbe banke, gibanje obrestnih prihodkov in dobičkonosnost banke.

3.3.7 Nadzor skladnosti poslovanja bank in PPDFT

Za razliko od bonitetnega nadzora, ki ga izvaja ECB v sodelovanju z Banko Slovenije, je **nebonitetni nadzor v izključni pristojnosti Banke Slovenije**, pri tem pa so vključene pomembne in tudi manj pomembne banke in druge institucije, ki jih skladno z določbami ZPPDFT-1 nadzira Banka Slovenije (plačilne institucije, družbe za izdajo elektronskega denarja, menjalci in subjekti, ki se ukvarjajo z dejavnostjo virtualnih valut). V sklopu omenjenega nadzora je osrednja pozornost namenjena preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: PPDFT), leta 2018 pa so bile vzpostavljene nadzorniške aktivnosti tudi na področju potrošniškega kreditiranja in preprečevanja finančnih zlorab.

Banka Slovenije samostojno vrši nadzor na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, varstva potrošnikov in preprečevanja prevar.

Na področju PPDFT so bile izvedene naslednje ključne aktivnosti:

- **Centralizacija nadzorniških aktivnosti in uveljavitev pristopa, ki temelji na oceni tveganosti**

Zaradi zagotavljanja večje učinkovitosti in primerljive nadzorniške prakse je bila leta 2018 izvedena centralizacija nadzora na področju PPDFT. Skladno s smernicami evropskih nadzornih organov, da morajo biti nadzorniške aktivnosti skladne z opredeljeno oceno tveganosti (angl. Risk Based Supervision), je bila leta 2018 izdelana enotna matrika tveganosti na ravni vseh subjektov, ki jih nadzira Banka Slovenije skladno z določbami ZPPDFT-1. Ta matrika tveganosti je osnova za načrtovanje nadzorniških aktivnosti, pri čemer velja načelo, da je institucija, ki predstavlja visoko tveganje z vidika pranja denarja oziroma financiranja terorizma, predmet pogostejšega in bolj poglobljenega nadzora.

- **Zavezanost subjektov, ki opravljajo dejavnosti, povezane z virtualnimi valutami, za izvajanje ukrepov PPDFT**

Banka Slovenije je v skladu z ZPPDFT-1 pristojna tudi za izvajanje nadzora nad subjekti, ki se ukvarjajo z dejavnostjo virtualnih valut. Pri tem je ena od glavnih težav identifikacija teh subjektov, saj zanje trenutno ne obstaja obveznost licenciranja ali registracije, zato je Banka Slovenije na podlagi javno dostopnih informacij poskušala identificirati subjekte, ki delujejo kot menjalnice virtualnih valut ali upravitelji skrbniških denarnic. Z namenom spoznavanja in razumevanja poslovnih modelov, ki jih ti uporabljajo v povezavi z izpolnjevanjem zahtev z vidika PPDFT, je z omenjenimi subjekti potekal intenziven dialog v drugi polovici leta 2018. V zvezi s tem je treba omeniti, da se ustrezna regulativa na mednarodni in tudi evropski ravni v tem segmentu šele vzpostavlja; tako so bile leta 2018 sprejete dopolnitve direktive Evropskega parlamenta in Sveta, ki ureja področje PPDFT ter ki med drugim menjalnice in upravitelje skrbniških denarnic uvršča med zavezanca za PPDFT in zanje določa tudi obveznost registracije.

- **Nadzorniški pregledi**

Leta 2018 sta bila izvedena dva ponovna on-site pregleda (angl. follow-up), en tematski on-site pregled ter dva ciljna on-site pregleda. V primeru izvedenih ponovnih pregledov je bilo ugotovljeno, da so banke odpravile pomanjkljivosti in kršitve, ugotovljene med predhodnimi pregledi, zato je bil v teh primerih nadzorniški postopek zaključen. Poleg planiranih pregledov, sta bila izvedena še dva dodatna on-site pregleda, in sicer ciljni pregled banke, opravljen v sodelovanju s pristojnim nadzornim organom druge države članice, in ponovni pregled hranilnice.

Leta 2018 smo izvedli off-site pregled ene banke in ene hranilnice, pri tem so bile v primeru hranilnice zaznane kršitve zakonsko predpisanih postopkov na področju PPDFT. Zaradi ugotovljenih kršitev je bil podan predlog za začetek postopka o prekršku.

- **Sodelovanje z institucijami na ravni EU**

Z vidika mednarodnega sodelovanja na področju PPDFT je Banka Slovenije vpeta predvsem v aktivnosti, ki potekajo v okviru skupnega pododbora za PPDFT, ki deluje na ravni EU nadzornih organov, ter

aktivnosti, ki potekajo v okviru odbora, ki deluje na ravni Sveta Evrope in se ukvarja s problematiko PPDFT (t. i. Moneyval). V pododboru za PPDFT so vključeni predstavniki nacionalnih organov, ki so v državah članicah pristojni za izvajanje nadzora na področju PPDFT, v okviru omenjenega odbora so bile tako leta 2018 izdane smernice, regulatorni tehnični standardi in mnenja z namenom enotnega pojmovanja zahtev, ki izhajajo iz Direktive EU, ki ureja področje PPDFT. Slabe prakse na področju PPDFT, ki so bile leta 2018 razkrite v posameznih evropskih bankah, so na ravni EU sprožile širšo razpravo o nujnosti krepitve nadzora na področju PPDFT, kar med drugim vključuje tudi večjo vpetost ECB v smislu tesnejšega sodelovanja in izmenjave informacij med bonitetnim nadzorom in nadzorom na področju PPDFT ter večjo vlogo EBA pri poenotenju nadzorniške prakse na tem področju. V okviru odbora Moneyval je treba omeniti, da je bilo na decembrskem plenarnem zasedanju predstavljeno poročilo o napredku, ki ga je dosegala Republika Slovenija v zvezi z izvajanjem priporočil, danih v Poročilu o vzajemnem Moneyval ocenjevanju ki je bilo potrjeno na plenarnem zasedanju junija 2017.

Na področju zagotavljanja skladnosti z določbami ZPotK-2, ki ureja potrošniško kreditiranje, so bile izvedene naslednje ključne aktivnosti:

- **Nadzorniški pregledi**

Skladno z opredeljenim letnim planom so bili leta 2018 izvedeni pregledi treh bank na področju potrošniškega kreditiranja. Iz opravljenih pregledov pa izhaja, da so banke večinoma skladne z določbami ZPotK-2, tako da posledično Banka Slovenije ni ugotavljala bistvenih kršitev na podlagi opravljenih pregledov.

- **Obravnava pritožb potrošnikov**

V Banki Slovenije nismo prejeli pritožb potrošnikov glede morebitnih kršitev določb ZPotK-2. Na podlagi opravljenih pregledov enako ugotavljamo tudi za banke, ki sicer imajo vzpostavljene kontaktne centre za pritožbe in reklamacije, vendar pa večjega števila pritožb iz potrošniškega kreditiranja ni zaznali.

Na področju preprečevanja prevar je bil v letu 2018 izveden pregled dveh bank, kršitve pri tem niso bile ugotovljene, zato so bila v tem segmentu izdana le priporočila. Poleg tega je bil izveden tudi pregled dveh gospodarskih družb, ki sta opravljali dejavnost sprejemanja depozitov od nepoučene javnosti, kar pomeni opravljanje dejavnosti sprejemanja depozitov od javnosti, ki zahteva dovoljenje Banke Slovenije, ki pa ga družbi nista imeli. Na tej podlagi je Banka Slovenije zoper omenjeni družbi skladno z določbami ZBan-2 sprožila postopek prisilne likvidacije.

V Sloveniji
makrobonitetno politiko
oblikuje Odbor za
finančno stabilnost.

3.4 MAKROBONITETNA POLITIKA

Makrobonitetna politika je politika, s katero se identificirajo, spremljajo in ocenjujejo sistemska tveganja za finančno stabilnost z namenom zaščite stabilnosti celotnega finančnega sistema.³⁷ V Sloveniji makrobonitetno politiko oblikuje Odbor za finančno stabilnost (OFS), katerega člani so predstavniki Banke Slovenije, Agencije za trg vrednostnih papirjev, Agencije za zavarovalni nadzor in Ministrstva za finance. Odločitev o implementaciji makrobonitetnih ukrepov sprejmejo pristojni nadzorni organi. Banka Slovenije oblikuje ter implementira makrobonitetno politiko za bančni sektor in lizišne družbe, pri čemer sledi Smernicam makrobonitetne politike in Strateškemu okvirju makrobonitetne politike za bančni sektor.³⁸ Pravno podlago za izvajanje makrobonitetne politike zagotavljajo Uredba o kapitalskih zahtevah (CRR), Zakon o bančništvu (ZBan-2) in Zakon o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (ZMbNFS).

Oblikovanje makrobonitetne politike je ciklični proces, ki vsebuje štiri korake:

1. identifikacijo in oceno ravni sistemskih tveganj;
2. izbiro in oblikovanje (kalibracija) makrobonitetnega instrumenta;
3. implementacijo makrobonitetnega ukrepa;
4. oceno učinkovitosti makrobonitetnega instrumenta.

Banka Slovenije na podlagi orodja za prikaz tveganj, sistema zgodnjega opozarjanja, stresnih testov in drugih orodij za spremljanje finančne stabilnosti oceni raven sistemskih tveganj. Trenutna ocena sistemskih tveganj je prikazana v 3. poglavju. Kadar se raven sistemskih tveganj zviša, lahko sledi uvedba makrobonitetnih ukrepov. Njihova izbira in kalibracija temeljita na načelih uspešnosti (instrument prispeva k doseganju končnega in vmesnih ciljev makrobonitetne politike), učinkovitosti (instrument lahko doseže vmesne cilje s čim nižjimi stroški), sorazmernosti (učinek ukrepa mora biti sorazmeren s sistemskim tveganjem), jasnosti (instrumenti morajo biti preprosti), preprečevanju regularne arbitraže in negativnih čezmejnih učinkov. Vsak makrobonitetni ukrep zasleduje enega ali več vmesnih ciljev makrobonitetne politike:³⁹

- blažitev in preprečitev čezmerne rasti kreditiranja in čezmernega finančnega vzvoda;
- blažitev in preprečitev čezmernega neskladja v ročnostni strukturi in nelikvidnosti;
- omejitev koncentracije neposredne in posredne izpostavljenosti;
- omejitev sistemskega vpliva izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšalo moralno tveganje;
- krepitev odpornosti finančnih infrastruktur.

³⁷ 2. člen Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (Uradni list RS, št. 100/13).

³⁸ Dokumenti so dostopni na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/strategija-makrobonitetne-politike>.

³⁹ Vmesni cilji makrobonitetne politike so navedeni v Smernicah makrobonitetne politike Banke Slovenije in so skladni s priporočilom ESRB/2013/1.

Izboru in kalibraciji instrumenta sledita njegova implementacija in redna ocena učinkovitosti. Makrobonitetni ukrep je učinkovit, če dosega zastavljene vmesne cilje in prispeva k naslavljanju sistemskih tveganj.

Makrobonitetni ukrepi imajo lahko negativne čezmejne učinke oziroma so lahko tarča regulatorne arbitraže, zato je čezmejno sodelovanje pomembno. Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB) sodeluje pri koordinaciji makrobonitetne politike na evropski ravni. Zadolžen je tudi za izdajo priporočil o vzajemnosti makrobonitetnih ukrepov ter priporočil in opozoril nacionalnim makrobonitetnim in drugim organom.

Tabela 4: Trenutno veljavni makrobonitetni ukrepi Banke Slovenije

MAKROBONITETNI INSTRUMENT	LETO UVEDBE/SPREMEMBE ⁴⁰	TIP UKREPA ⁴¹	VMESNI CILJ ⁴²
Omejevanje depozitnih obrestnih mer	2012	ZAVEZUJOČ	Omejiti sistemski vpliv izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšalo moralno tveganje
Omejevanje dinamike zniževanja razmerja med krediti in vlogami nebančnega sektorja (GLTDF)	2014/2018	PRIPOROČILO	Ublažiti in preprečiti čezmerno neskladje v ročnostni strukturi in nelikvidnost
Proticiklični kapitalni blažilnik (CCyB)	2016	ZAVEZUJOČ	Ublažiti in preprečiti čezmerno rast kreditiranja in čezmerni finančni vzvod
Blažilnik za druge sistemske pomembne banke (blažilnik O-SII)	2016	ZAVEZUJOČ	Omejiti sistemski vpliv izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšalo moralno tveganje
Makrobonitetno priporočilo za področje kreditiranja prebivalstva (LTV, DSTI in omejitev ročnosti)	2016/2018	PRIPOROČILO	Ublažiti in preprečiti čezmerno rast kreditiranja in čezmerni finančni vzvod

Vir: Banka Slovenije.

⁴⁰ Navedeno je leto, ko je ukrep začel veljati.

⁴¹ Makrobonitetni instrumenti, ki so nezavezujoči, so sprejeti v obliki priporočil. Banka Slovenije redno spremlja, ali banke priporočila upoštevajo. V primeru večjega deleža odstopanj lahko Banka Slovenije zaostri parametre priporočil oziroma uvede zavezujoče makrobonitetne ukrepe.

⁴² Glede na Smernice makrobonitetne politike Banke Slovenije z dne 10. januarja 2017.

Ob koncu leta 2018 so bili veljavni trije zavezujoči in dva nezavezujoča makrobonitetna ukrepa. Ukrepi GLTDF se je 1. januarja 2018 preoblikoval v priporočilo.⁴³ Ukrepi omejevanja depozitnih obrestnih mer⁴⁴ bank trenutno ne omejuje. V veljavi sta še dva zavezujoča kapitalna ukrepa: proticiklični kapitalni blažilnik⁴⁵ in blažilnik za druge sistemsko pomembne banke.⁴⁶ Banka proticiklični kapitalni blažilnik izračunava glede na svojo geografsko izpostavljenost. Za vsako jurisdikcijo je treba uporabiti stopnjo blažilnika, ki ga določi lokalni makrobonitetni organ. Za izpostavljenosti v Sloveniji se trenutno uporablja ničodstotna stopnja blažilnika. Blažilnik za druge sistemsko pomembne banke zvišuje odpornost sistemsko pomembnih bank v Sloveniji. Vrednost blažilnika se določi na podlagi povprečne vrednosti kazalnikov sistemske pomembnosti, ki merijo velikost banke, njen pomen za realno gospodarstvo, njeno povezanost z drugimi institucijami in kompleksnost poslovnega modela oziroma čezmejno delovanje banke. Od 1. januarja 2019 morajo banke oblikovati blažilnik v vrednosti, kot je prikazana v tabeli 5. V primerjavi z letom 2017 se je zahtevan blažilnik za SID banko zvišal za 25 bazičnih točk, Sberbank pa ni več identificirana kot druga sistemsko pomembna banka.

Tabela 5: Vrednosti blažilnika O-SII po bankah od 1. januarja 2019

BANKA	VIŠINA KAPITALSKEGA BLAŽILNIKA
NLB, d.d.	1,00 %
SID banka, d.d., Ljubljana	0,50 %*
Nova KBM, d.d.	0,25 %
Abanka, d.d.	0,25 %
SKB, d.d.	0,25 %
Unicredit banka Slovenija, d.d.	0,25 %

Vir: Banka Slovenije.

* SID banki se določi enoletni rok za izgraditev blažilnika – od 1. januarja 2019 mora izpolnjevati blažilnik v višini 0,25 %, od 1. januarja 2020 pa v višini 0,50 %.

⁴³ Več informacij o ukrepu je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/omejevanje-dinamike-znizevanja-razmerja-med-kredit-in-vlogami-gltdf>.

⁴⁴ Več informacij o ukrepih je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/omejevanje-depozitnih-obrestnih-mer>.

⁴⁵ Več informacij o ukrepih je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/proticiklicni-kapitalni-blazilnik>.

⁴⁶ Metodologija je podrobneje razložena na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/blazilnik-za-druge-sistemsko-pomembne-banke>.

Banka Slovenije je leta 2016, eno leto po tem, ko so se cene stanovanjskih nepremičnine začele ponovno zviševati, uvedla (nezavezujoče) makrobonitetno priporočilo za trg stanovanjskih posojil.⁴⁷ Zadolženost gospodinjstev je bila nizka, gospodarska rast se je zviševala in banke so bile dobro kapitalizirane. Te razmere bi lahko vodile do povečanega kreditiranja v primerjavi s podjetji manj tveganih gospodinjstev in do upada kreditnih standardov.

En sklop makrobonitetnih ukrepov je bil usmerjen v omejevanje tveganj na področju stanovanjskih in potrošniških posojil.

Priporočilo je vsebovalo dva instrumenta. Prvi instrument priporoča, da LTV oziroma razmerje med zneskom posojila in vrednostjo zavarovanja s stanovanjsko nepremičnino (angl. loan-to-value) ne preseže 80 %. Drugi instrument omejuje DSTI oziroma razmerje med letnim stroškom servisiranja celotnega dolga⁴⁸ in letnim neto dohodkom (angl. debt-service-to-income, DSTI). Poenostavljeno rečeno, instrument priporoča, da razmerje DSTI znaša med 0 in 67 % (odvisno od dohodka, slika 14).⁴⁹ Ko je kreditatelj več, se DSTI izračuna za vsakega posebej. Ničodstotno razmerje DSTI izhaja iz omejitev, ki jih v postopku izvršbe na denarno terjatev dolžnika opredeljujeta Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) in Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2). V praksi to pomeni, da mora kreditatelj po odšteti stroškov servisiranja dolga ostati vsaj neto minimalna plača.

Priporoča se, da banke že pri odobravanju kreditov (pri oceni kreditne sposobnosti) smiselno upoštevajo omejitve, ki jih v postopku izvršbe na denarno terjatev dolžnika opredeljujeta Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) in Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), torej prejemke, izvzete iz izvršbe in omejitve izvršbe na dolžnikove denarne prejemke.

⁴⁷ Več informacij o ukrepih je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/makrobonitetno-priporocilo-za-podrocje-kreditiranja-prebivalstva>.

⁴⁸ Druge obveznosti, kot so lizingi in obveznosti iz kreditnih oziroma posojilnih kartic, se ne upoštevajo.

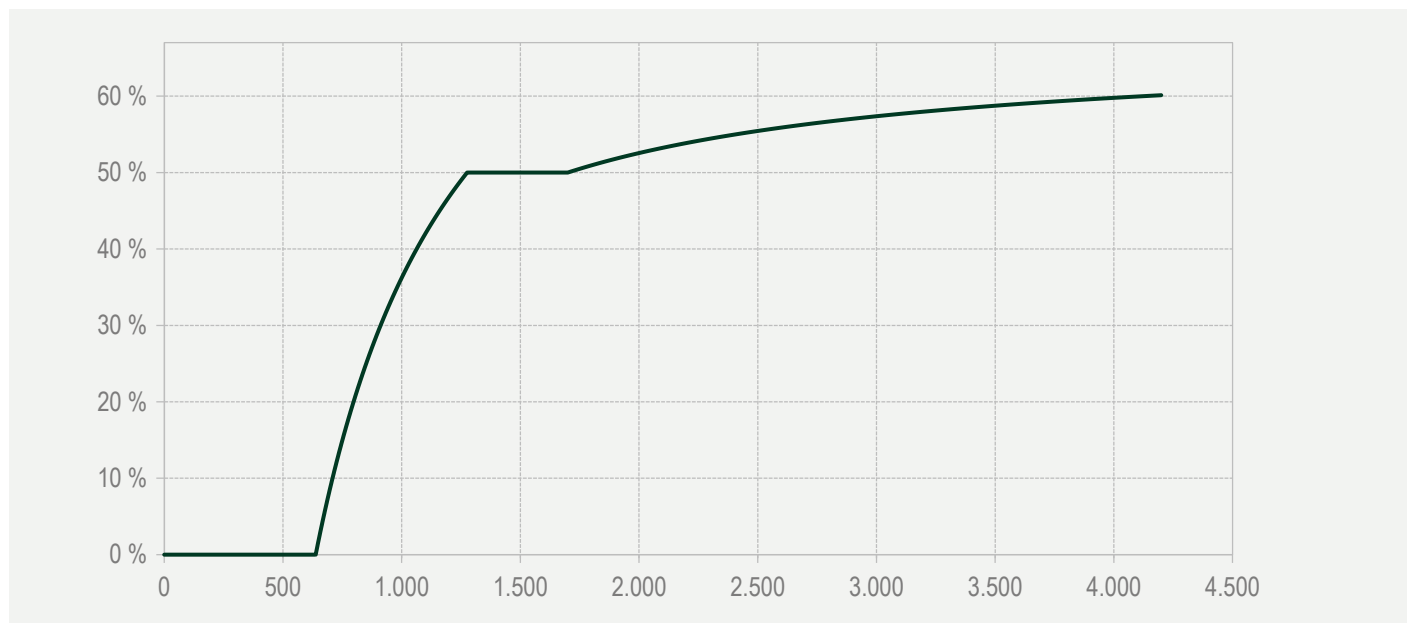
⁴⁹ Točno besedilo priporočila DSTI se glasi:

Priporoča se, da ob sklenitvi kreditne pogodbe za nove potrošniške in stanovanjske kredite razmerje med letnimi stroški servisiranja celotnega dolga in letnim dohodkom kreditjemalca oziroma DSTI ne presega:

a) pri kreditjemalcih z dohodki manj ali enako 1.700 EUR mesečno: 50 %; in
b) pri kreditjemalcih z dohodki več kot 1.700 EUR mesečno: 50 % za del dohodka do vključno 1.700 EUR in 67 % za del dohodka nad 1.700 EUR.

V primeru več kreditjemalcev velja določilo za vsakega posebej.

Slika 14: Najvišja priporočena vrednost DSTI (y-os) v odvisnosti od neto mesečne plače v EUR (x-os).

Vir: Izračuni Banke Slovenije.

Priporočilo naslavlja vsa na novo odobrena stanovanjska posojila, torej vsa posojila za nakup, gradnjo oziroma obnovo stanovanjske nepremičnine. Od oktobra 2018 vključuje tudi potrošniška posojila, zavarovana s stanovanjsko nepremičnino.

Banka Slovenije opaža visoke medletne stopnje rasti potrošniškega kreditiranja in višanje ročnosti teh kreditov.⁵⁰ Zato so bila oktobra 2018 uvedena makrobonitetna priporočila za potrošniška posojila. Instrument DSTI se je razširil še na potrošniška posojila, ki niso zavarovana s stanovanjsko nepremičnino. Za ta je bilo uvedeno tudi priporočilo, da naj ročnost posojila ne preseže 120 mesecev. Z uvedbo teh instrumentov je bilo makrobonitetno priporočilo za trg stanovanjskih posojil razširjeno in preimenovano v makrobonitetno priporočilo za področje kreditiranja prebivalstva.

Okvir 2: Učinek Makrobonitetnega priporočila za področje kreditiranja prebivalstva

Analiza učinka makrobonitetnega ukrepa na podatkih iz leta 2018 kaže, da je pri stanovanjskih posojilih delež odstopanj od priporočila velik, a stabilen. Kar 28,7 % posojil (30 % leta 2017) je odstopalo od instrumenta LTV, DSTI oziroma obeh instrumentov. Podrobnejša analiza učinka ukrepa je predstavljena v Poročilu o finančni stabilnosti, junij 2019. Ker so bili instrumenti za potrošniška posojila uvedeni šele v začetku novembra 2018, in ker banke za implementacijo priporočila v interne akte potrebujejo nekaj časa, učinka makrobonitetnega priporočila pri potrošniških posojilih nismo ocenjevali.

⁵⁰ Na to je Banka Slovenije že opozarjala v preteklih Poročilih o finančni stabilnosti.

3.5 REŠEVANJE BANK IN SISTEM JAMSTVA ZA VLOGE

Banka Slovenije je z Zakonom o reševanju in prisilnem prenehanju bank⁵¹ (ZRPPB) določena za nacionalni organ za reševanje. Prek internih reševalnih skupin v okviru Enotnega odbora za reševanje (SRB)⁵², to je osrednjega organa Enotnega mehanizma za reševanje za banke v evropski bančni uniji, je sodelovala pri osveževanju načrtov bančnih skupin, ki jih imajo banke članice v Sloveniji.

SRB je zadolžen za pripravo načrtov bank in bančnih skupin, ki so pod neposrednim nadzorom ECB, in vseh čezmejno aktivnih bank. Med te banke spadajo NLB, NKBM, Abanka, Societe Generale (v Sloveniji hčerinska banka SKB), Unicredit, Intesa Sanpaolo, Erste (v Sloveniji hčerinska banka Sparkasse), Addiko in Sberbank. Osveževanje načrtov reševanja za banke v pristojnosti SRB poteka v obliki internih reševalnih skupin vseh nacionalnih organov za reševanje v državah bančne unije, kjer je prisotna posamezna članica bančne skupine. Mednarodne delovne skupine sodelujejo v obliki izmenjave dokumentov, rednih telekonferenc in srečanj.

Banka Slovenije je zadolžena za pripravo načrtov reševanja za vse banke, ki ne spadajo v pristojnost SRB; to so Gorenjska banka, Deželna banka Slovenije, Delavska hranilnica, Hranilnica Lon in Hranilnica Vipava.

Leta 2018 je nadgradnja načrtov reševanja potekala s poudarkom na identifikaciji kritičnih funkcij in identifikaciji podrobne operativne izvedbe posameznih orodij reševanja.

Na področju reševanja bank Banka Slovenije sodeluje z Enotnim mehanizmom za reševanje.

3.5.1 Enotni sklad za reševanje (SRF)

Banke oziroma kreditne institucije in nekatera investicijska podjetja iz 19 držav bančne unije, tudi iz Slovenije, vplačujejo prispevke v enotni sklad za reševanje (SRF). SRF je bil vzpostavljen v skladu z Uredbo (EU) št. 806/2014 in je v lasti Enotnega odbora za reševanje (SRB), ki sklad tudi upravlja. **Sklad je namenjen učinkoviti rabi instrumentov pri reševanju bank v skladu s sprejetimi cilji in danimi pooblastili ob upoštevanju določenih načel.**

Sklad se polni po pravilih o prenosu na nacionalni ravni zbranih sredstev. Pravila določa Sporazum o prenosu in vzajemnosti prispevkov v okviru enotnega sklada za reševanje. Ciljna raven enotnega sklada za reševanje predvideva doseganje razpoložljivih finančnih sredstev sklada v višini vsaj 1 % zneska kritih vlog vseh kreditnih institucij z dovoljenjem v vseh sodelujočih državah članic, do 1. januarja 2024.

Skupna vplačila v SRF so leta 2018 znašala 7.544,1 mio EUR, od tega je bil prispevek slovenskih bank 9,6 mio EUR⁵³. Skupna velikost SRF je po vplačilih leta 2018 dosegla višino 24,9 milijarde EUR. SRF še ni bil koriščen.

⁵¹ Uradni list RS, št. 44/16 in 71/16 – odl. US.

⁵² Več o SRB v poglavju 3.1 Institucionalni okvir.

⁵³ Podrobnejša specifikacija vplačil v SRF po državah je na razpolago na: <https://srb.europa.eu/en/content/single-resolution-fund>.

Banka Slovenije upravlja
slovenski sklad za
reševanje bank.

3.5.2 Sklad za reševanje bank pri Banki Slovenije

Banka Slovenije od konca marca 2015 upravlja poseben sklad za reševanje bank, ki ga je vzpostavila na podlagi Zakona o organu in skladu za reševanje bank (ZOSRB)⁵⁴. Sredstva sklada so predvidena za financiranje ukrepov prisilne likvidacije, ki jih bankam lahko izreče Banka Slovenije. Banke so v sklad marca 2015 vplačale 191,07 mio EUR, kar je znašalo 1,3 % takratne vsote zajamčenih vlog.

Naložbeno politiko⁵⁵ sklada je Banka Slovenije oblikovala tako, da zagotavlja varnost, nizko tveganje in visoko likvidnost sredstev sklada. Posledično so za naložbe sklada primerni: (i) evrske obveznice ali kratkoročni vrednostni papirji centralne ali regionalne ravni države, agencij, nadslovesnih institucij in nefinančnih podjetij, katerih druga najboljša dolgoročna bonitetna ocena ne sme biti nižja od A- oziroma BBB- v primeru dolžnika državnega dolga; (ii) stanje na računu pri tujih poslovnih bankah ali pri Banki Slovenije ter (iii) bančni depoziti z maksimalno ročnostjo 14 dni. Za naložbe sklada ni primeren dolg bank s sedežem v Republiki Sloveniji in tujih bančnih skupin, v katere so vključene hčerinske banke s sedežem v Republiki Sloveniji, in dolg Republike Slovenije.

Obrestne mere denarnega trga so bile tudi leta 2018 negativne. Posledično je sklad podobno kot leta 2017 namesto nalaganja v kratkoročne depozite sredstva pustil na računu pri Banki Slovenije, kjer je bila obrestna mera prav tako negativna (obrestna mera mejnega depozita), a višja od obrestnih mer na denarnem trgu. Poleg tega je sklad zaradi pričakovanih splošnega porasta tržnih donosnosti (in s tem padca vrednosti naložb) ohranil obrestno izpostavljenost (modificirano trajanje) na podobno nizki ravni kot ob koncu leta 2017.

Vrednost sklada je konec leta 2018 znašala 191 mio EUR. Čisti poslovni izid sklada je leta 2018 znašal -127.952 EUR. Podrobnejše poslovanje je razkrito v letnem poročilu sklada⁵⁶.

V skladu z zakonom bo sklad prenehal delovati 31. decembra 2024. Sklad ni bil koriščen.

3.5.3 Jamstvo za vloge

Zakon o sistemu jamstva za vloge⁵⁷ (ZSJV) določa, da Banka Slovenije vzpostavi in upravlja sistem jamstva za vloge, ki zagotavlja jamstvo za vloge vlagatelja, če banka nima razpoložljivih sredstev. Banka Slovenije torej zagotavlja izplačilo kritja zajamčenih vlog vlagateljem ali z drugimi ukrepi ohranja dostop vlagateljev do zajamčenih vlog v primeru prisilnega prenehanja banke.

⁵⁴ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7059>

⁵⁵ Sklep o naložbeni politiki in stroških upravljanja sklada za reševanje bank je objavljen na povezavi: <http://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?DatotekaId=7057>.

⁵⁶ Letna poročila sklada za reševanje so objavljena na: <https://www.bsi.si/publikacije/letna-porocila/letno-porocilo-sklada-za-resevanje-bank>.

⁵⁷ Zakon o sistemu jamstva za vloge (Uradni list RS, št. 27/16): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7428>.

Vzpostavljen sistem v primeru nerazpoložljivosti vlog pri posamezni banki omogoča začetek izplačevanja zajamčenih vlog v roku sedmih delovnih dni (ta rok je zavezujoč po letu 2023, do takrat pa se rok izplačila postopno krajša z 20 delovnih dni, kolikor je bil rok določen do konca leta 2018). Podoben postopek izplačila poteka ob izplačilu zajamčenih terjatev ob stečaju borznoposredniške družbe.

Banka Slovenije je leta 2018 nadaljevala periodično testiranje zajema podatkov o zajamčenih vlogah na ravni posameznega komitenta pri vseh bankah v Sloveniji. Ob stečaju bančne podružnice je Banka Slovenije zadolžena za koordinacijo izplačila zajamčenih vlog. Banka Slovenije je sopodpisnica multilateralnega sporazuma Evropskega foruma za jamstvo vlog, ki določa čezmejno sodelovanje shem za jamstvo vlog. V Sloveniji delujeta dve bančni podružnici, vključeni v avstrijsko in francosko jamstveno shemo. Leta 2018 je Banka Slovenije z avstrijsko jamstveno shemo Einlagensicherung Austria pripravila pogodbo, ki nadgrajuje širši multilateralni sporazum in določa specifična vprašanja bilateralnega sodelovanja, vključno s periodičnim testiranjem operativne izvedbe izplačila zajamčenih vlog bančne podružnice.

Potrebna sredstva za izplačilo zajamčenih vlog so zagotovljena iz več virov. Banke v Sloveniji vplačujejo prispevke v sklad za jamstvo vlog. Leta 2018 so banke v sklad za jamstvo vlog vplačale sredstva v skupni višini 19,7 mio EUR. Višina sredstev v skladu je konec leta 2018 znašala 52,6 mio EUR, sklad bo svojo polno velikost v višini 0,8 % vseh zajamčenih vlog pri bankah v Sloveniji dosegel leta 2024. Če za potrebe dejanskega izplačila zajamčenih vlog sredstva sklada za jamstvo vlog ne zadostujejo, se lahko sklad dodatno zadolži, Banka Slovenije lahko bankam naloži dodano izredno vplačilo v sklad, v skrajnem primeru pa lahko sredstva v obliki kratkoročnega posojila zagotovi Republika Slovenija. Sredstva za izplačilo zajamčenih vlog bančnih podružnic zagotavljajo jamstvene sheme, v katere so vključene banke.

Sredstva sklada za jamstvo vlog upravlja Banka Slovenije. Naložbena politika sklada za jamstvo vlog, ki jo je v skladu z ZSJV določil Svet Banke Slovenije⁵⁸, določa raznovrstnost naložb z nizko stopnjo tveganja in zagotavlja ustrezno razpoložljivost naložb sklada za potrebe izplačila zajamčenih vlog. Za leto 2018 je Svet Banke Slovenije zaradi nizke donosnosti naložb v primerne depozite in vrednostne papirje ter visokih relativnih stroškov upravljanja še vedno nizkega stanja sredstev sklada, če bi bilo izbrano aktivno upravljanje, sklenil, da ostanejo sredstva sklada na računu pri Banki Slovenije, kjer so bila obrestovana po obrestni meri mejnega depozita. Hkrati je Svet Banke Slovenije sprejel sklep, da strokovne službe vzpostavijo skupno upravljanje sredstev sklada za reševanje bank in sklada za jamstvo vlog, pri čemer je Banka Slovenije s skupnim upravljanjem sredstev obeh skladov začela januarja 2019. Čisti poslovni izid sklada je leta 2018 znašal -186.277,94 EUR. Sklad še ni bil koriščen. Podrobnejše poslovanje je razkrito v letnem poročilu sklada⁵⁹.

Banka Slovenije skrbi za to, da bi bile zajamčene vloge v primeru propada kakšne banke kar najhitreje izplačane.

⁵⁸ Sklep o naložbeni politiki in stroških upravljanja sklada za jamstvo vlog je objavljen na povezavi: <https://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?DatotekaId=7812>.

⁵⁹ Letna poročila sklada za jamstvo vlog so objavljena na: <https://www.bsi.si/publikacije/letna-porocila/letno-porocilo-sklada-za-jamstvo-vlog>.

3.6 DRUGE NALOGE BANKE SLOVENIJE

3.6.1 Bankovci in kovanci

Banka Slovenije je od uvedbe evra do konca leta 2018 dala v obtok neto 7,16 mrd EUR gotovine.

Banka Slovenije je od uvedbe evra do konca leta 2018 dala v obtok neto 7,16 mrd EUR gotovine, od tega je bilo 7,06 mrd EUR bankovcev (333,16 mio kosov) in 95,95 mio EUR kovancev (346,73 mio kosov). Količinsko je bilo največ bankovcev za 20 EUR (247,26 mio kosov), sledijo pa jim apoeni za 10 EUR (86,43 mio kosov), 50 EUR (22,86 mio kosov) in 500 EUR (2,14 mio kosov). Pri vseh drugih apoenih (200 EUR, 100 EUR in 5 EUR) je bila od uvedbe evra prisotna negativna neto izdaja bankovcev (število izdanih bankovcev je bilo manjše od števila vrnjenih v Banko Slovenije). Pri kovancih količinsko največji del neto izdaje obsegata kovanca za en evrski cent (111,12 mio kosov) in dva evrska centa (73,94 mio kosov), medtem ko je ta najnižji pri apoenu za petdeset evrskih centov (10,37 mio kosov). Oskrbo države z evrsko gotovino je Banka Slovenije zagotavljala iz centralnega gotovinskega centra in prek depojev bankovcev Banke Slovenije.

Leta 2018 je Banka Slovenije usklajeno z drugimi NCB Evrosistema nadaljevala aktivnosti za uvedbo zadnjih dveh apoenov serije Evropa (po bankovcih za 5, 10, 20 in 50 EUR), bankovcev za 100 in 200 EUR, ki bosta hkrati prišla v obtok 28. maja 2019. Kakor prvi štirje bankovci bosta imela tudi bankovca za 100 in 200 EUR druge serije izboljšane zaščitne elemente.

Leta 2018 je Banka Slovenije izročila v obtok spominski kovanec ob svetovnem dnevu čebel in zbirateljske kovance ob 100. obletnici konca 1. svetovne vojne.

Banka Slovenije je na podlagi Zakona o priložnostnih kovancih za Republiko Slovenijo opravljala posle priprave izdaje, distribucije in hrambe tečajnih in priložnostnih kovancev⁶⁰. Leta 2018 je Banka Slovenije izročila v obtok spominski kovanec za 2 EUR ob Svetovnem dnevu čebel⁶¹ (nakovanih 1 mio kosov) in zbirateljske kovance ob 100. obletnici konca 1. svetovne vojne⁶² (nakovanih 750 zlatnikov, 1.500 srebrnikov in 70.250 zbirateljskih dvokovinskih kovancev za 3 EUR). Banka Slovenije je za numizmatične namene izdala zbirko evrokovancev z letnico 2018 v navadni in posebni tehniki kovanja z visokim sijajem (»proof«) in spominski kovanec za 2 EUR ter zbirateljski kovanec za 3 EUR (oba v tehniki z visokim sijajem). Numizmatični izdelki, ki sta jih izdali Republika Slovenija in Banka Slovenije, so na voljo na blagajni Banke Slovenije ter v izbranih poslovalnicah obeh agentov Banke Slovenije za prodajo numizmatičnih izdelkov, v Deželni banki Slovenije in Novi KBM.

⁶⁰ Več v rubriki Numizmatika na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/f>.

⁶¹ <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/f/2018/40/svetovni-dan-cebel-2018>.

⁶² <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/f/2018/42/100-obletnica-konca-1-svetovne-vojne>.

Fotografija 1: Zbirateljski kovanec, izdan ob 100. obletnici konca 1. svetovne vojne

Fotografija 2: Spominski kovanec, izdan ob svetovnem dnevu čebel

Fotografija 3: Zbirka slovenskih evrokovancev 2018

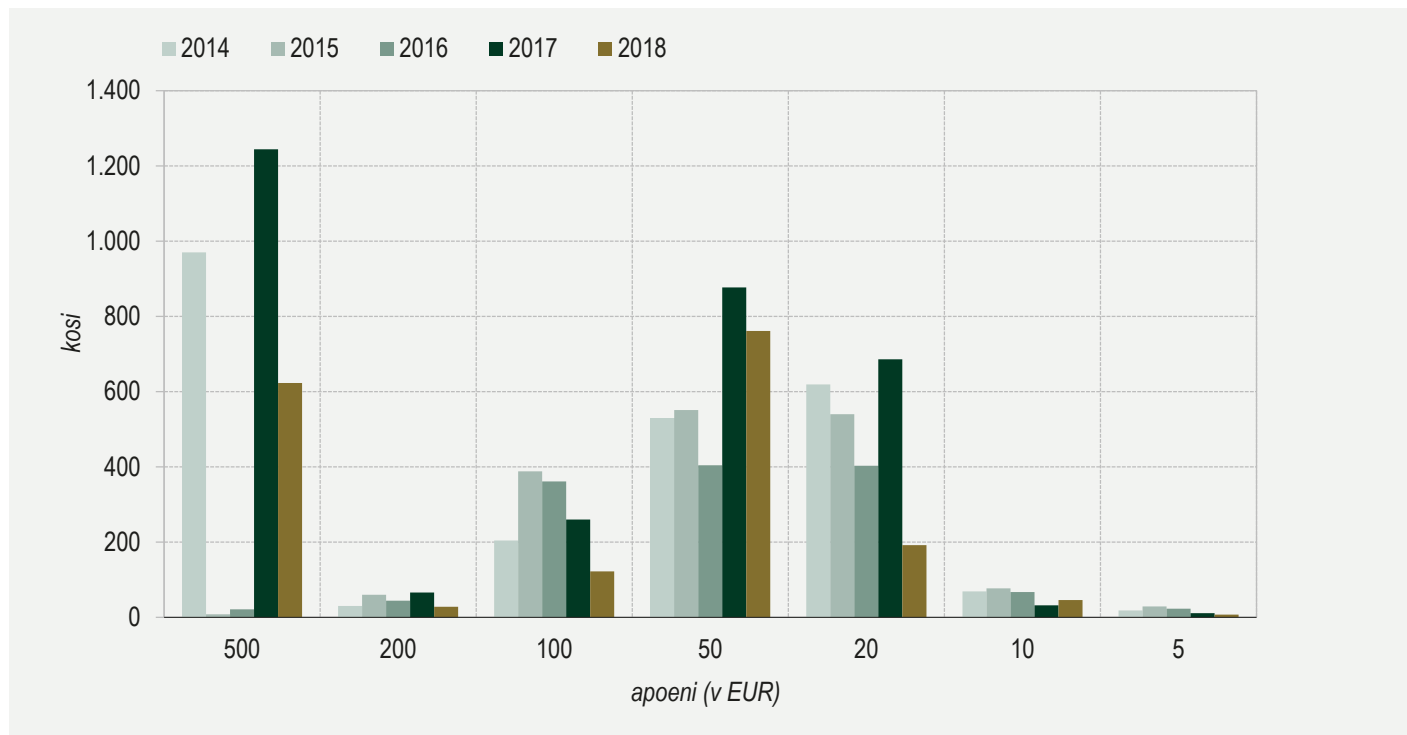
Konec leta 2018 je znašala skupna vrednost tolarških bankovcev in kovancev ter bonov, ki so še v obtoku, 41,11 mio EUR.

Leta 2018 smo opravili 1.114 menjav tolarških bankovcev (leta 2017: 2.424 menjav tolarških bankovcev in kovancev). Do 31. decembra 2018 je znašala skupna vrednost tolarških bankovcev in kovancev ter bonov, ki so še v obtoku, 41,11 mio EUR. Od tega je bilo 46,40 mio kosov tolarških bankovcev (vrednih 7,30 mrd SIT oziroma 30,48 mio EUR), 443,42 mio kosov tolarških kovancev (vrednih 2,14 mrd SIT oziroma 8,95 mio EUR) in 20,91 mio kosov bonov (vrednih 403,16 mio SIT oziroma 1,68 mio EUR). Glede na stanje konec leta 2005 se je iz obtoka vrnilo skupno 59,01 % kosov oziroma 96,58 % vrednosti tolarških bankovcev in 13,93 % kosov oziroma 38,19 % vrednosti tolarških kovancev. Vrednostni boni in tolarški bankovci so zamenljivi na blagajniškem okencu Banke Slovenije brez časovne omejitve, medtem ko tolarških kovancev v skladu z Zakonom o uvedbi eura od 3. januarja 2017 ni več mogoče menjati.

V števnicah Banke Slovenije je bilo prešteti 131,8 mio kosov evrobankovcev in evrokovancev (leta 2017 121,93 mio kosov bankovcev in kovancev). Leta 2018 je bilo prešteti 130,49 mio kosov bankovcev in 1,31 mio kosov kovancev (leta 2017: 120,98 mio kosov bankovcev in 0,95 mio kosov kovancev). Za zagotovitev primerne kakovosti bankovcev v obtoku je bilo izločenih in uničenih skupno 15,99 mio kosov bankovcev (leta 2017: 15,63 mio kosov bankovcev).

Banka Slovenije s kontrolami delovanja naprav za procesiranje gotovine ter izvajanjem izobraževanj na področju preverjanja pristnosti in primernosti gotovine skrbi, da naprave in usposobljeni zaposleni prepoznajo ponaredke in se tako iz obtoka umaknejo vsi ponarejeni bankovci in kovanci. Leta 2018 je bilo iz obtoka umaknjenih⁶³ 1.779 kosov ponarejenih evrobankovcev in 1.397 kosov evrokovancev, leta 2017 pa 3.176 kosov evrobankovcev in 1.002 kosa evrokovancev. Največji del ponarejenih evrobankovcev v količinski strukturi predstavlja evrobankovec za 50 EUR (42,8 %), pri ponarejenih evrokovancih pa prevladujejo ponaredki za 2 EUR (74 % količinski delež). Primerjava podatkov Evrosistema na tem področju uvršča Republiko Slovenijo v skupino držav z manjšim številom odkritih ponaredkov. Leta 2018 je bilo odkritih tudi 45 kosov ponaredkov tuje gotovine (švicarski franki, hrvaške kune, ameriški dolarji in angleški funti), leta 2017 pa 425 kosov. Kakovost ponarejene tuje gotovine ostaja na približno enaki ravni.

⁶³ Po podatkih Nacionalnega analitskega centra za evrske bankovce (NAC) in Nacionalnega analitskega centra za evrske kovance (CNAC). Njunjo pooblastilo izhaja iz Uredbe (ES) št. 1338/2001.

Slika 15: Količinska struktura ponarejenih evrobankovcev, umaknjenih iz obtoka

Vir: Banka Slovenije.

3.6.2 Plačilni in poravnalni sistemi

Banka Slovenije tržnim udeležencem vodi denarne račune za poravnavo plačil velikih vrednosti v plačilnem sistemu TARGET2 in poravnavo poslov z vrednostnimi papirji v okviru platforme TARGET2-Securities (v nadaljevanju: T2S), omogoča vodenje denarnih računov na platformi za izvrševanje takojšnjih (v nekaj sekundah) plačil TARGET Instant Payment Settlement (TIPS) ter dostop do vseevropskih plačilnih sistemov, s čimer omogoča izmenjavo kreditnih plačil SEPA z več kot 4.000 in direktnih obremenitev SEPA z več kot 3.300 ponudniki plačilnih storitev v EU. Ob tem izvaja nadzor nad plačilnimi in poravnalnimi sistemi ter ponudniki plačilnih storitev in storitev izdajanja elektronskega denarja.

Leta 2018 so slovenski udeleženci v TARGET2 poravnali 1.022.819 transakcij v vrednosti 368,65 mrd EUR, na denarnih računih T2S pa 89.217 transakcij v vrednosti 12,2 mrd EUR.

3.6.2.1 Upravljanje plačilnih in poravnalnih sistemov

V TARGET2 je bilo ob koncu leta 2018 vključenih 18 slovenskih tržnih udeležencev, ki so v celem letu poravnali 1.022.819 transakcij v vrednosti 368,65 mrd EUR. V T2S je Banka Slovenije vodila 23 denarnih računov za 12 slovenskih tržnih udeležencev, ki so v 89.217 transakcijah poravnali za 12,2 mrd EUR poslov z vrednostnimi papirji.

Banka Slovenije je leta 2018 sodelovala pri nadaljnjem razvoju infrastruktur finančnega trga v lasti in upravljanju Evrosistema. Iz tega naslova so potekale aktivnosti za izgradnjo novega plačilnega sistema (naslednika TARGET2), ki bo začel delovati leta 2021, omogočal pa bo boljše storitve ob nižjih stroških delovanja in izboljšano kibernetsko odpornost. V okviru T2S so se v sodelovanju med Evrosistemom in nacionalnimi okolji nadaljevale aktivnosti za odpravo ovir, ki zmanjšujejo učinkovitost delovanja platforme. V letu 2018 so potekale tudi aktivnosti za vzpostavitev TIPS, ki je začel delovati 30. novembra 2018 in omogoča izmenjavo evrskih plačil 24 ur na dan, vse dni v letu.

3.6.2.2 Nadzornik

Banka Slovenije v okviru nadzora nad izvajanjem plačilnega prometa v skladu z Zakonom o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih nadzira sedem plačilnih sistemov, kreditne institucije, plačilne institucije in družbe za izdajo elektronskega denarja. V skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) št. 909/2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah pa Banka Slovenije nadzira sistem poravnave vrednostnih papirjev. Cilj nadzorniških aktivnosti Banke Slovenije je vedno pravočasno zaznati tveganja na vseh področjih poslovanja nadzorovanih subjektov ter z učinkovitim ukrepanjem zagotoviti varnost in zanesljivost njihovega poslovanja. Leta 2018 je Banka Slovenije obravnavala dve zahtevi za spremembo pravil plačilnega sistema (izdano je bilo eno dovoljenje, en postopek pa v letu 2018 še ni bil zaključen), zahtevo za izdajo dovoljenja za upravljanje plačilnega sistema ter (v sodelovanju z Agencijo za trg vrednostnih papirjev) zahtevo za izdajo dovoljenja za centralno depotno družbo (oba postopka v letu 2018 še nista bila zaključena). Leta 2018 je Banka Slovenije trem subjektom izdala dovoljenje za opravljanje storitev kot plačilna institucija ali družba za izdajo elektronskega denarja, en postopek pa v letu 2018 še ni bil zaključen.

3.6.3 Soupravljanje deviznih rezerv ECB

Banka Slovenije upravlja dobrih 200 mio EUR deviznih rezerv ECB.

Banka Slovenije upravlja tudi del deviznih rezerv ECB. Ob prevzemu evra 1. januarja 2007 je Banka Slovenije del deviznih rezerv v ameriških dolarjih in zlatu prenesla na ECB (vrednost prenesenih deviznih rezerv je 31. decembra 2018 znašala 200,2 mio EUR). Glavni namen deviznih rezerv ECB je Evrosistemu zagotoviti zadostno likvidnost pri posegih na deviznem trgu. K deviznim rezervam ECB so svoj delež prispevale vse nacionalne centralne banke evrskega območja in jih skupaj z ECB tudi upravljaajo. Banka Slovenije in luksemburška centralna banka od 1. januarja 2007 skupaj upravljata svoja deleža deviznih rezerv ECB. Poleg deviznih rezerv,

prenesenih na ECB, ima Banka Slovenije naložen del svojih naložb v tuji valuti, če bi ECB morda, v skladu z določbami 30. člena Protokola o Statutu ESCB in ECB, vpoklicala dodatne devizne rezerve.

3.6.4 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije

Banka Slovenije upravlja lastne finančne naložbe s ciljem srednjeročno prispevati h krepitvi kapitala, s čimer se prispeva k zagotavljanju finančne neodvisnosti Banke Slovenije pri izpolnjevanju centralnobančnih nalog.

Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije, ki niso povezane z izvajanjem denarne politike Evrosistema, je konec leta 2018 znašala 3,8 mrd EUR (brez sprememb glede na leto 2017), od tega je bilo 3,3 mrd EUR naložb nominiranih v evrih, preostanek pa v tujih valutah.

Struktura finančnih naložb Banke Slovenije je določena na podlagi strateške alokacije naložb, ki se ob upoštevanju vseh omejitev osvežuje enkrat letno z optimizacijo pričakovane donosnosti ob še sprejemljivi ravni tveganj. Strateško alokacijo finančnih naložb Banke Slovenije na letni ravni na predlog Investicijskega odbora sprejme Svet Banke Slovenije. Finančne naložbe Banke Slovenije so ob upoštevanju strateške alokacije naložb razdeljene v več portfeljev, ki se med seboj razlikujejo bodisi po valutni strukturi, bodisi po naložbenih razredih, ki zadevne portfelje sestavljajo. Približno polovica finančnih naložb Banke Slovenije je upravljanih proti primerjalnim portfeljem. Finančne naložbe Banke Slovenije obsegajo naložbe v državni, naddržavni, agencijski, kriti, bančni in podjetniški dolg ter imajo interno bonitetno oceno Banke Slovenije praviloma vsaj A-. Vanje se všteva tudi monetarno zlato. Naložbe v različne sektorje so dodatno omejene s predpisano največjo možno agregatno izpostavljenostjo do posameznega sektorja in s seznamom dovoljenih izdajateljev. Opredeljena je tudi zgornja meja izpostavljenosti do posamezne entitete oziroma skupine povezanih entitet, pri čemer je zgornja meja izpostavljenosti odvisna od interne bonitetne ocene Banke Slovenije.

Valutna struktura finančnih naložb Banke Slovenije se leta 2018 ni bistveno spremenila. Valutna izpostavljenost je v celoti zaščiten, z izjemo zneska v višini potencialnega dodatnega vpoklica deviznih rezerv ECB. Glede na ročnost je bilo 37 % finančnih naložb Banke Slovenije v razredu z zapadlostjo do enega leta, 29 % v razredu z zapadlostjo med enim in tremi leti ter 34 % v razredu z zapadlostjo nad tremi leti. Modificirano trajanje (obrestna občutljivost) finančnih naložb Banke Slovenije se v primerjavi z letom 2017 ni bistveno spremenilo in je znašalo približno 1,5. Struktura finančnih naložb Banke Slovenije po bonitetnih ocenah se je leta 2018 malenkost spremenila v smeri povečanja deleža naložb v višjih bonitetnih razredih, pri čemer je bilo približno 20 % naložb v bonitetnem razredu AAA, 48 % naložb v razredu AA, 32 % naložb pa v bonitetnem razredu pod AA (od tega velika večina v razredu A).

Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije je konec leta 2018 znašala 3,8 mrd EUR.

V sistemih izmenjave informacij o zadolženosti se vodijo podatki o 1.527.122 fizičnih osebah in 132.885 poslovnih subjektih.

3.6.5 Centralni kreditni register

Centralni kreditni register predstavlja osrednjo nacionalno zbirko podatkov in informacij o zadolženosti fizičnih oseb in poslovnih subjektov. Znotraj Centralnega kreditnega registra delujeta sistem izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb (SISBON), ki je konec leta 2018 vključeval podatke o 1.527.122 fizičnih osebah, ter sistem izmenjave informacij o zadolženosti poslovnih subjektov (SISBIZ), ki je konec preteklega leta vključeval podatke o 132.885 poslovnih subjektih.

Do podatkov v sistemu SISBON je konec leta 2018 lahko dostopalo 54 različnih kreditodajalcev, od tega 32 članov (subjekti iz 15. člena Zakona o centralnem kreditnem registru⁶⁴), ki imajo dostop do vseh podatkov v sistemu SISBON, in 22 vključenih kreditodajalcev, ki dostopajo le do omejenega obsega podatkov, kot ga določa tretji odstavek 19. člena Zakona o centralnem kreditnem registru. Do podatkov v sistemu SISBIZ je lahko dostopalo 17 kreditodajalcev, vsi s statusom člana.

Leta 2018 je Banka Slovenije članom sistema izmenjave informacij in vključenim kreditodajalcem zagotavljala nemoteno delovanje sistema v skladu z relevantno zakonodajo, fizičnim osebam in poslovnim subjektom, o katerih podatki se vodijo v sistemu izmenjave, pa izvajanje njihovih zakonskih pravic v okviru lastnih podatkov. V okviru postopkov seznanitve z lastnimi podatki je Banka Slovenije fizičnim osebam poslala 4.422 izpisov lastnih podatkov, kar je za 8,4 % več kot leto prej, dodatno pa se je prek spletne aplikacije z lastnimi podatki seznanilo 29.162 fizičnih oseb (8,8 % več kot lani) in 123 poslovnih subjektov.

Pri upravljanju sistema SISBON smo velik poudarek namenili varnosti sistema. S tem namenom smo februarja 2018 s Pravili sistema izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb – SISBON predpisali zahtevo, ki člane SISBON od marca 2019 zavezuje k takojšnjemu posredovanju podatkov o zadolženosti posameznika v sistem SISBON. Prav tako smo z navedenim podzakonskim aktom oktobra 2018 vsem članom sistema in vključenim dajalcem kreditov predpisali zahtevo za izvedbo nedvoumne identifikacije posameznika, ki predloži vlogo za sklenitev kreditnega posla.

Da bi zagotovili večjo varnost in zaupnost podatkov, ki jih vodi sistem izmenjave, smo leta 2018 izvedli revizijske preglede pri osmih članih sistema SISBON in sedmih članih sistema SISBIZ, v okviru katerih je bilo izdanih 98 priporočil. Dodatno je bilo izvedenih še šest revizijskih pregledov članov, da bi ugotovili, ali izpolnjujejo pogoje za vključitev v produkcijsko okolje SISBON.

Fizične osebe so leta 2018 dale skupno 1.973 pritožb v zvezi s pravilnostjo podatkov v sistemu SISBON, kar predstavlja 0,06 % vseh fizičnih oseb, o katerih se v sistemu vodijo podatki. Od tega je bilo 26,4 % upravičenih pritožb, kar je za 18,2 o. t. manj kot leto prej. Večina upravičenih pritožb še vedno izhaja iz neporočanja in napačnega poročanja zaključka posla s strani članov sistema.

⁶⁴ Zakon o centralnem kreditnem registru (Uradni list RS, št. 77/16): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7517>.

3.6.6 Plačilne storitve za komitente Banke Slovenije

Banka Slovenije vodi enotni zakladniški račun države in enotne zakladniške račune občin. Ti računi so odprti v različnih valutah. Računi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega oziroma občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, vključeni v sistem enotnega zakladniškega računa, kot ga določa Zakon o javnih financah, so odprti kot podračuni enotnega zakladniškega računa države oziroma občin. Podračune vodi Uprava Republike Slovenije za javna plačila, ki ji neposredni in posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov pošiljajo plačilne naloge ter od nje tudi prejemajo vse povratne informacije o opravljenih plačilnih transakcijah.

Poleg enotnih zakladniških računov Banka Slovenije vodi tudi namenske transakcijske račune države in drugih proračunskih uporabnikov ter za Ministrstvo za finance opravlja storitev plačilne banke in zanj vodi denarni račun v TARGET2-Securities.

Pri Banki Slovenije ima odprte račune tudi KDD, in sicer račun jamstvenega sklada, fiduciarni račun za skrbniške storitve in transakcijski račun za lastna sredstva. Komitenti Banke Slovenije so tudi tuje finančne institucije in institucije EU.

Leta 2018 je Banka Slovenije za svojih 197 komitentov, ki imajo pri njej odprtih skupaj 206 računov, izvršila več kot 51 milijonov transakcij, od tega je bilo 94 % kreditnih plačil, ostalo pa so bile direktne obremenitve. Prevladovale so avtomatsko obdelane transakcije.

3.6.7 Statistika

Banka Slovenije izvaja statistične naloge na področjih denarne in finančne statistike, statistike mednarodnih odnosov s tujino, statistike nacionalnih finančnih računov in drugih statistik, vključno z objavami in zagotavljanjem statističnih podatkov neposrednim uporabnikom.

3.6.7.1 Denarna in finančna statistika

Leta 2018 je bilo prenovljeno Navodilo o poročanju monetarnih finančnih institucij. Spremembe vključujejo veljavne šifrantе, nove šifrantе in vrednostne podatke v obstoječih poročilih ter uvedbo novih sklopov poročil. Namen dopolnitve je zagotovitev podatkov za Uredbo ECB/2016/13 o zbiranju podrobnih kreditnih podatkov (AnaCredit⁶⁵), makrobonitetno priporočilo za področje stanovanjskih nepremičnin in Uredbo ECB/2016/22 o statistiki imetij vrednostnih papirjev (angl. Securities Holding Statistics Group, SHSG). Ob tem se je spremenil tudi Sklep o poročanju podružnic držav članic.

Marca 2018 je bil izveden prehod na novo verzijo ESCB registra in baze RIAD (angl. Register of Institutions and Affiliates Database), ki je usklajena z SDD (angl. Single Data Dictionary). Na podlagi sprejetih smernic

⁶⁵ O AnaCredit: <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/anacredit.sl.html>.

junija 2018 se je začelo redno poročanje podatkov monetarnih finančnih institucij, investicijskih skladov, zavarovalnic in plačilnih institucij. Vzpostavljeno je bilo redno poročanje slovenskih poslovnih subjektov na RIAD za potrebe AnaCredit ter pregled kakovosti podatkov in čiščenja opozoril. Hkrati se vnašajo tudi podatki za potrebe drugih interesnih skupin (nadzor, bančne operacije). Decembra 2018 je tudi SUBA (gre za podatke bančnega nadzora, angl. Supervisory Banking (SUBA) Data System) prešla na RIAD, ki je zamenjal pošiljanje v excelu. Začelo se je tudi redno poročanje tujih poslovnih subjektov iz AnaCredita kot začasnih subjektov, ki jih je treba preveriti.

3.6.7.2 Statistika ekonomskih odnosov s tujino

Leta 2018 so se predstavniki Banke Slovenije pridružili skupni ESCB/ESS (angl. European Statistical System) tematski skupini o neposrednih naložbah, ki mora razviti metodološko podlago in proučiti možnosti priprave dodatnih podatkov s področja neposrednih naložb. Ti naj bi vsebovali tako imenovane »greenfield« naložbe, prikaz vhodnih naložb po končnem lastništvu in končni destinaciji izhodnih neposrednih naložb. V okviru teh prizadevanj so bile opravljene delne prilagoditve poročil o neposrednih naložbah, ki bodo veljale pri poročanju podatkov za leto 2019 in naprej.

Junija 2018 je bila izvedena redna revizija podatkov plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb med letoma 2015 in 2017. Predvsem zaradi končnih podatkov o reinvestiranih dobičkih neposrednih naložb ter večjega popravka izvoza storitev raziskav in razvoja se je spremenil tudi izračun presežka tekočega računa plačilne bilance. Podrobnejša razlaga revizije plačilne bilance je bila objavljena julija 2018 v publikaciji Gospodarska in finančna gibanja.

3.6.7.3 Statistika finančnih računov

Ob redni produkciji statističnih podatkov četrtnih finančnih računov, četrtnih finančnih računov za sektor država in letnih finančnih računov, letni publikaciji in četrtni informaciji je s Statističnim uradom RS in Ministrstvom za finance potekalo sodelovanje pri reševanju metodoloških vprašanj na področju finančnih računov sektorja države.

3.6.7.4 Druge statistike in aktivnosti

Med številnimi drugimi aktivnostmi tekočega in razvojnega dela s področja statistike je Banka Slovenije tudi v letu 2018 izvedla anketo o dostopu podjetij do financiranja, tretjič zaporedoma v sodelovanju s SID banko, da bi zmanjšala poročevalsko breme. Anketa omogoča vpogled v razpoložljivost zunanjega financiranja z vidika podjetij in je objavljena na spletni strani Banke Slovenije⁶⁶.

⁶⁶ Raziskava o dostopnosti finančnih virov za podjetja: <https://www.bsi.si/publikacije/rezultati-anket/raziskava-o-dostopnosti-financnih-virov-za-podjetja>.

3.7 KONFERENCE, SEMINARJI IN DELAVNICE

Februarja 2018 sta Banka Slovenije in Evropska komisija, predstavništvo v Sloveniji, organizirali konferenco z naslovom Izzivi dokončanja bančne unije, na kateri so bili predstavljeni dosežki na področju razvoja bančne unije in predlogi aktivnosti za njeno dokončanje. Teme konference so se dotikale delovanja Enotnega mehanizma nadzora, Enotnega mehanizma za reševanje in regulatornega okvira za banke ter zniževanja nedonosnih izpostavljenosti bank.

Banka Slovenije je z Evropsko komisijo, predstavništvom v Sloveniji, in Evropsko banko za obnovo in razvoj, predstavništvo za Slovenijo (EBRD), v aprilu soorganizirala mednarodno konferenco Okviri nagnjenosti k prevzemanju tveganj v bankah s poudarkom na obravnavi potencialnih slabosti sistemov upravljanja tveganj in poslovnih modelov bank, da bi preprečevali težave v potencialno neugodnih tržnih razmerah.

Oktobra 2018 je v organizaciji Banke Slovenije potekala četrta mednarodna raziskovalna konferenca European Central Banking Network – ECBN z naslovom Cross-Border Aspects of Macroprudential Policy (Čezmejni vidiki makrobonitetne politike). Svoje analize v zvezi s predlagano temo so predstavili raziskovalci iz 13 evropskih centralnih bank. Osnovni namen konference je bil primerjati različne izkušnje glede prelivanja učinkov kapitalskih, likvidnostnih in na posojilojemalce usmerjenih makrobonitetnih instrumentov ene države članice EU na druge države članice ter glede uspešnosti koordinacije ukrepov makrobonitetne politike v Evropskem gospodarskem prostoru.

Prav tako je Banka Slovenije, v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto Univerze v Ljubljani, organizirala vrsto seminarjev na ekonomskem in finančnem področju. Namen seminarjev je bil izmenjava znanja in izkušenj s priznanimi raziskovalci in strokovnjaki. Seminarji so bili izvedeni izmenično v prostorih Banke Slovenije in Ekonomske fakultete.

Banka Slovenije je močno vpeta v mednarodne aktivnosti tudi prek konferenc, seminarjev in delavnic.

3.8 TEHNIČNA POMOČ

Banka Slovenije je leta 2018 razvila smernice za banke glede nagnjenosti k tveganjem, ki so nastale na podlagi sodelovanja z EBRD v okviru tehnične pomoči Evropske komisije.

Zaposleni v Banki Slovenije sodelujejo v programih tehnične pomoči drugim centralnim bankam in nadzornim institucijam. Leta 2018 je Banka Slovenije nudila pomoč centralnim bankam in nadzornim institucijam iz Belgije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Kosova, Litve, Makedonije in Srbije na naslednjih področjih: nadzor bančnega poslovanja, bančna regulativa, gotovinsko poslovanje, informacijska tehnologija, dokumentacijski sistem, denarna in finančna statistika, računovodstvo in preprečevanje pranja denarja. V okviru tehnične pomoči je bilo organiziranih pet študijskih obiskov, dve strokovni misiji in sodelovanje na dveh konferencah.

Leta 2018 je Banka Slovenije v okviru tehnične pomoči Evropske komisije (program za podporo strukturnim reformam) v sodelovanju z Evropsko banko za obnovo in razvoj (EBRD) uspešno zaključila projekt izdelave smernic za vzpostavitev okvira nagnjenosti k tveganjem za banke (angl. Risk Appetite Framework, RAF), razvoja pripadajoče nadzorniške metodologije Banke Slovenije za pregledovanje tega okvira v bankah ter izvedbe izobraževanj o tej problematiki za banke in nadzornike.

Poleg tega se je nadaljevalo delo na projektih s področja gotovinskega poslovanja, razvoja orodja za modeliranje obnašanja bančnih vlog brez zapadlosti za obvladovanje likvidnostnega in obrestnega tveganja v bankah, primerjalne analize učinkovitosti bančnega nadzora in pomoči pri vzpostavitvi učinkovitega sistema upravljanja s podatki, ki prav tako potekajo pod okriljem tehnične pomoči Evropske komisije v sodelovanju z drugimi institucijami.

3.9 PUBLIKACIJE

Ključne periodične publikacije Banke Slovenije, ki so izhajale tudi leta 2018:

Poročilo o finančni stabilnosti, v katerem Banka Slovenije na pol leta analizira sistemska tveganja v finančnem sistemu;

Napovedi makroekonomskih gibanj v Sloveniji, v katerih Banka Slovenije dvakrat letno, junija in decembra, podaja napoved makroekonomskih gibanj za naslednja tri leta;

Mesečna informacija o poslovanju bank s povzetkom aktualnega mesečnega stanja v bančnem sistemu;

Bilten – mesečna statistična publikacija Banke Slovenije vsebuje podatke iz lastne produkcije statistik (statistike finančnih institucij, ekonomskih odnosov s tujino in finančnih računov), ki dopolnjujejo osnovne makroekonomske statistike Statističnega urada RS in Ministrstva za finance.

Obsežnejše redne publikacije so tudi Gospodarska in finančna gibanja, Finančni računi in Neposredne naložbe.

Banka Slovenije med drugim izdaja dve zbirki, namenjeni raziskavam in analizam, to sta Delovni zvezki Banke Slovenije ter Prikazi in analize. Leta 2018 je v okviru obeh zbirk izšlo šest avtorskih raziskovalnih člankov.

Leta 2018 je v zbirkah Delovni zvezki Banke Slovenije in Prikazi in analize izšlo šest avtorskih raziskovalnih člankov.

3.10 MEDIJI IN POJASNILA JAVNOSTI

Banka Slovenije si prizadeva za transparentno, vsebinsko in učinkovito komuniciranje z vsemi javnostmi. Leta 2018 je prejela in odgovorila na skupno več kot 360 sklopov vprašanj medijev. Vsebinsko je bilo največ vprašanj povezanih z nadzorniškimi aktivnostmi in ukrepi, s področjem pranja denarja, s kripto imetji, s predčasnim odhodom guvernerja, z upravljanjem sistema SISBON v povezavi z GDPR, z izrednim zapiranjem poslovnih računov s strani bank ter s trendi in tveganji v finančnem sistemu.

Mediji so leta 2018 v povezavi z Banko Slovenije objavili skupno 2.761 medijskih objav, približno 230 objav na mesec. Nekaj manj kot polovico vseh objav (natančneje 45 %) so objavili spletni mediji – med njimi je bilo največ objav na portalih Sta.si, Finance.si in Siol.net. Tiskani mediji so v minulem letu objavili približno 41 % vseh medijskih objav o Banki Slovenije, elektronski (TV in radio) pa preostalih 14 %.

Banka Slovenije je leta 2018 organizirala tri novinarske konference in neformalno srečanje za novinarje na temo kripto imetij.

Leta 2018 se je Banka Slovenije odzvala na napačne ali zavajajoče navedbe v medijih z osmimi popravki in pojasnili. Objavljeni so na spletni strani Banke Slovenije v rubriki Sporočila za javnost.

Poleg vprašanj medijev je Banka Slovenije leta 2018 prejela in odgovorila še na več kot 830 vprašanj splošne javnosti, od posameznikov do pravnih oseb. Vprašanja zadevajo vsa področja dela Banke Slovenije, največ se jih nanaša na možnost menjave tujih oziroma starih valut v evre in numizmatiko.

3.11 IZOBRAŽEVALNA DEJAVNOST

Banka Slovenije je leta 2018 že sedmo leto zapored pod okriljem ECB organizirala tekmovanje Generacija Euro. Tekmovanje poteka v treh krogih in je namenjeno dijakom višjih letnikov srednjih šol, da bi jih spodbudili k pridobivanju znanj s področja ekonomije in financ ter seznanjanju z vlogo, nalogami in delovanjem ECB in Evrosistema. V šolskem letu 2017/18 je zmagala ekipa Euconomi z Gimnazije Poljane. V prvem krogu je sodelovalo 35 ekip iz 18 srednjih šol.

Fotografija 4: Zmagovalna ekipa tekmovanja Generacija Euro 2018

Banka Slovenije sodeluje s srednjimi šolami in univerzami tudi z zagotavljanjem obvezne prakse dijakom in študentom. Leta 2018 je strokovno prakso v Banki Slovenije opravljalo šestnajst študentov, od tega osem iz tujine, in dva dijaka. Banka štipendira devet študentov magistrskih programov ekonomskih in matematičnih smeri.

Banka Slovenije je leta 2018 nagradila pet študentov slovenskih univerz za magistrska in doktorska dela s finančnega področja.

Banka Slovenije je tudi leta 2018 nadaljevala organiziranje Izobraževalnih dni Banke Slovenije, namenjenih finančnemu opismenjevanju širše javnosti, zlasti osnovnošolcev in srednješolcev ter upokojencev. Leta 2018 se je izobraževalnih dni udeležilo več kot 650 obiskovalcev. Skupine se v uvodu seznanijo z vlogo, nalogami in pomenom centralne banke, nato lahko izbirajo med predavanji s (za zdaj) sedmih področij delovanja Banke Slovenije.

3.12 KNJIŽNICA BANKE SLOVENIJE

Knjižnica Banke Slovenije hrani približno 16 tisoč bibliografskih enot, predvsem s področij bančništva oziroma centralnega bančništva, financ, gospodarstva, zakonodaje in informacijske tehnologije.

Knjižnica med drugim notranjim in zunanjim uporabnikom omogoča izposoj na dom, medknjižnično izposoj in iskanje gradiva po različnih bazah podatkov⁶⁷.

Leta 2018 smo zabeležili okoli 4.000 izposoj vsega gradiva, knjig in strokovnih revij iz naše knjižnice. Izpolnili smo 85 zahtevkov za medknjižnično izposoj zaposlenim. Na urejeni intranetni strani smo lansko leto ažurirali 28 e-revij. Kupili smo približno 70 novih knjig.

⁶⁷ Več na: <https://www.bsi.si/o-nas/knjiznica>.

4 SODELOVANJE BANKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI

Poleg institucionalnega okvirja, katerega del je Banka Slovenije skladno z ureditvijo Evropskega sistema centralnih bank in Enotnega mehanizma za reševanje⁶⁸, je delovanje Banke Slovenije vezano tudi na sodelovanje z drugimi institucijami v Sloveniji in tujini.

4.1 SODELOVANJE Z INSTITUCIJAMI V SLOVENIJI

4.1.1 Ministrstvo za finance

Banka Slovenije aktivno sodeluje z Ministrstvom za finance pri pripravi zakonodajnih predlogov z bančno-finančnega področja. Tako je bilo tudi leta 2018, ko je Banka Slovenije sodelovala predvsem na ravni strokovnega usklajevanja in priprave stališč glede predlogov novih predpisov ali njihovih sprememb in dopolnitev; med drugim Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih, Zakona o kazenskem postopku, Zakona o varstvu osebnih podatkov, Ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, Zakona o izvajanju Uredbe (EU) o dokumentih s ključnimi informacijami o paketnih naložbenih produktih za male vlagatelje in zavarovalnih naložbenih produktih, Zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih, Zakona o izvajanju Uredbe (EU) o določitvi splošnega okvira za listinjenje in o vzpostavitvi posebnega okvira za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje, Uredbe o izvajanju Uredbe (EU) 2018/302 o naslovitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter Zakona o postopku sodnega varstva imetnikov kvalificiranih obveznosti bank.

V okviru sprejemanja zakonodaje na ravni EU je Banka Slovenije sodelovala na pogajanjih glede revizije uredbe CRR (angl. Capital Requirements Regulation) in direktive CRD IV (angl. Capital Requirements Directive), uredbe EMIR (angl. European Market Infrastructure Regulation), paketa v zvezi s slabimi posojili (angl. Non-performing Loans, NPL), kritih obveznic, revizije Evropskega sistema finančnega nadzora ter še nekaterih drugih zakonodajnih predlogov, obravnava predlogov katerih bo zaključena leta 2019 oziroma v prihodnjih letih. Banka Slovenije sodeluje z Ministrstvom za finance tudi pri pripravi stališč glede predlogov delegiranih in izvedbenih aktov, ki jih sprejema Evropska komisija, ko gre za akte, ki urejajo področje poslovanja bank in nebančnih ponudnikov plačilnih storitev oziroma druga za Banko Slovenije relevantna področja.

Na ravni Evropskega sistema centralnih bank Banka Slovenije sodeluje pri sprejemanju mnenj Evropske centralne banke glede vseh predlaganih aktov EU in osnutkov pravnih predpisov, ki jih v posvetovanje predložijo pristojni nacionalni organi (npr. Državni zbor RS, Vlada RS, Ministrstvo za finance), na področjih iz njene pristojnosti. Tovrstno mnenje lahko ECB predloži tudi, ko zanj ni bila neposredno in izrecno zaprosena. Banka Slovenije in druge

⁶⁸ Oboje je predstavljeno v 3. poglavju.

NCB pri sprejemanju navedenih mnenj sodelujejo prek organa odločanja ECB (Razširjeni svet ECB), zlasti tako, da nudijo strokovno pomoč in znanje, s katerim razpolagajo.

4.1.2 Odbor za finančno stabilnost

Odbor za finančno stabilnost (OFS) kot nacionalni makrobonitetni organ oblikuje in skupaj z nadzorniki finančnega sistema (to sta poleg Banke Slovenije Agencija RS za trg vrednostnih papirjev – ATVP in Agencija RS za zavarovalni nadzor – AZN) izvaja makrobonitetno politiko. Cilj delovanja OFS je prispevati k zaščiti celotnega finančnega sistema, okrepiti njegovo odpornost in zmanjšati kopičenje sistemskih tveganj ter tako zagotoviti vzdržen prispevek finančnega sektorja h gospodarski rasti. Predsednik OFS je guverner Banke Slovenije. Logistično in strokovno podporo OFS zagotavlja Banka Slovenije.

OFS se je leta 2018 sestel na štirih rednih sejah in je o svojem delu v skladu z Zakonom o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema poročal Državnemu zboru Republike Slovenije. Leta 2018 je OFS pozorno spremljal sistemska tveganja, se seznanjal z izvedenimi ukrepi nacionalnih nadzornikov glede izpolnjevanja priporočil Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB) in obravnaval druga vprašanja, pomembna za finančno stabilnost. Pomembnejša tveganja v finančnem sistemu so bila v obravnavanem obdobju zmerna.

Zaradi naraščajoče pomembnosti finteha in zagotavljanja kibernetske varnosti v finančnem sistemu je OFS leta 2017 vzpostavil delovno skupino za finteh in kibernetsko varnost. V delovni skupini se povezujejo predstavniki nadzornih organov finančnega sistema, Ministrstva za finance, strokovnjaki Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov ter predstavniki nekaterih slovenskih fakultet s tehničnega, ekonomskega in pravnega področja. Delovna skupina predstavlja platformo, ki med posameznimi deležniki omogoča izmenjavo informacij, znanja in izkušenj s področja finteha in kibernetske varnosti ter hkrati spodbuja medsebojno sodelovanje med pristojnimi nacionalnimi organi in tehnološko nevtralen pristop k regulaciji in nadzoru inovativnih finančnih storitev.

OFS je obravnaval tudi poročane ukrepe ESRB in predloge sprememb delovanja ESRB. Evropska komisija je predlagala paket predlogov sprememb za krepitev makrobonitetnega nadzora, s katerimi naj bi se posodobilo delovanje ESRB, da bi to odražalo spremenjene nacionalne institucionalne okvire v primerjavi s tistimi ob ustanovitvi ESRB leta 2010. Odbor se je seznanil tudi s postopki britanskega izstopa iz EU (t. i. brexit).

4.1.3 Urad za preprečevanje pranja denarja

Banka Slovenije pri izvajanju nadzorniških aktivnosti na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma tesno sodeluje z Uradom RS za preprečevanje pranja denarja (UPPD). Skladno z običajno prakso so organizirani sestanki pred začetkom on-site pregleda z namenom izmenjave relevantnih informacij, ki lahko pomembno vplivajo na vsebino in obseg pregleda. Po opravljenem pregledu Banka Slovenije redno obvešča UPPD o ugotovitvah in izdanih ukrepih, kot to izhaja iz

ZPPDFT-1. Leta 2018 je bilo sodelovanje med Banko Slovenije in UPPD še zlasti intenzivno na področju kripto imetij oziroma virtualnih valut. V sklopu teh aktivnosti so bili organizirani sestanki z različnimi subjekti, ki se ukvarjajo z dejavnostjo virtualnih valut, da bi pridobili dodatne informacije o načinu njihovega poslovanja ter o zagotavljanju skladnosti z zahtevami, ki izhajajo iz ZPPDFT-1. UPPD je skladno z na novo dodeljenimi inšpekcijskimi pooblastili leta 2018 začel izvajati neposreden nadzor pri zavezancih, pri tem sta bila opravljena tudi inšpekcijska nadzora dveh bank.

4.1.4 Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov

Predstavniki Banke Slovenije so leta 2018 sodelovali na dveh rednih sestankih Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov (Banka Slovenije, ATVP, AZN). Na teh sestankih je komisija skupaj z Ministrstvom za finance obravnavala novosti na področju zakonodaje na finančnem področju in aktivnosti, povezane s sestanki Odbora za finančno stabilnost. Opredelila je skupne aktivnosti, vključno s skupnimi on-site pregledi, izmenjala informacije glede delovanja odbora nadzornikov na ravni EU in obravnavala druge teme vzajemnega interesa.

4.1.5 Nacionalni svet za plačila

Banka Slovenije je leta 2018 nadaljevala aktivnosti vodenja ter zagotavljanja logistične in strokovne podpore Nacionalnega sveta za plačila.

Ob upoštevanju kompleksnosti trga plačil, h kateri prispevajo tudi tehnološki razvoj in z njim pogojene inovacije, je bil pomemben del aktivnosti Nacionalnega sveta za plačila (NSP) leta 2018 usmerjen v načrtovanje prihodnjega dela. S ciljem poenotiti poglede deležnikov glede razvoja na področju plačevanja je NSP sprejel Vizijo NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji (Vizija). Ta pomeni osnovo za delo na področju varnosti, učinkovitosti, dostopnosti, harmonizacije, sodelovanja, pravočasnosti in komunikacije. Na podlagi teh ključnih področij dela je NSP leta 2018 konkretiziral uresničevanje Vizije z opredelitvijo prednostnih nalog, vključno z roki za njihovo izvedbo, in sicer s potrditvijo Načrta aktivnosti NSP 2019–2020. V njem je NSP kot ključne opredelil aktivnosti, vezane na izboljšanje komunikacije z uporabniki glede novosti na področju plačevanja, aktivnosti, povezane z zagotavljanjem pozitivne in enotne uporabniške izkušnje pri plačevanju, ter s tem ohranjanje zaupanja uporabnikov v plačilne storitve. Ob upoštevanju raznolike sestave NSP ter s tem povezanih včasih nasprotujočih si interesov njegovih deležnikov so bile aktivnosti Banke Slovenije leta 2018 usmerjene predvsem v zagotavljanje delovanja NSP na način, ki bo olajšal razvoj trga plačil v skladu z interesi različnih in ne le posameznih deležnikov ali skupin, zastopanih v NSP.

4.1.6 Združenje bank Slovenije

Banka Slovenije je z Združenjem bank Slovenije (ZBS) nadaljevala tesno sodelovanje tudi v letu 2018, in sicer zlasti s podporo različnim strokovnim odborom ZBS ter z redno udeležbo na različnih tehničnih delavnicah in strokovnih posvetih ZBS, organiziranih za kontrolne, podporne in vodstvene funkcije bank.

Med najpomembnejšimi skupnimi projekti je nadaljevanje intenzivnega sodelovanja z ZBS na področju izdelave Smernic Banke Slovenije za vzpostavitev okvira nagnjenosti k tveganjem (RAF). Izdelava teh smernic je bila v letih 2016 in 2018 predmet tehnične pomoči Banki Slovenije s strani Službe Evropske komisije za podporo pri izvajanju strukturnih reform in Evropske banke za obnovo in razvoj. Banka Slovenije in ZBS sta v ta namen leta 2018 organizirali javni posvetovalni proces z bankami glede končne vsebine smernic, ZBS pa je v sodelovanju z Evropsko komisijo aprila 2018 organizirala tudi pomemben strokovni posvet o smernicah za službe upravljanja tveganj v bankah. Posvet je bil med strokovno javnostjo izjemno dobro sprejet.

Banka Slovenije in ZBS sta lani vzpostavila tudi tesno sodelovanje na področju regulativne okrepitve funkcije upravljanja informacijske varnosti v bankah. Potreba po regulativni krepitvi te funkcije se je pokazala zlasti zaradi boljšega upravljanja operativnih tveganj na področju informacijske varnosti (npr. kibernetско tveganje, tveganje IT).

Poudariti je treba tudi sodelovanje z bankami pri prenovi izračunov in poročanja kazalnikov kreditnega tveganja, opredeljenih v Smernicah za izračun stopnje neplačila in stopnje izgube. Na podlagi skupnega sodelovanja smo pripravili prenovljena navodila z racionaliziranimi procesi izračuna, spremljave in poročanja posameznih kazalnikov. Ta prenova bo pomembno razbremenila obseg poročanja bank in hkrati ohranila bistvene elemente, potrebne za kakovostno spremljavo kazalnikov kreditnega tveganja.

Banka Slovenije je na področju nadzora bančnega poslovanja s prispevki in razpravami sodelovala na vseh najpomembnejših posvetih ZBS za banke, od katerih jih je bilo kar osem namenjenih njihovim najpomembnejšim strokovnim službam in vodstvu. Prispevki Banke Slovenije so obravnavali najaktualnejše teme s področja upravljanja tveganj, ključnih sprememb bančne regulative ter reševanja bank in jamstva za vloge.

4.2 SODELOVANJE ZNOTRAJ EU

Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2018 udeleževali zasedanj neformalnega Ecofina (Sveta ministrov EU v sestavi finančnih oziroma gospodarskih ministrov in guvernerjev centralnih bank EU). Prvo zasedanje v tem letu je bilo aprila 2018 v Sofiji, kjer so med drugim obravnavali poglobljanje gospodarske in denarne unije, konvergenco v EU, unijo kapitalskih trgov in davčne zadeve. Drugo zasedanje je bilo septembra 2018 na Dunaju, kjer so obravnavali izzive za Evropsko investicijsko banko, finančno stabilnost, gospodarski potencial in tveganja, povezana s kripto imetji, ter programe za spodbujanje investicij in financiranje strukturnih reform v EU.

Predstavniki Banke Slovenije so se tudi leta 2018 udeleževali zasedanj odborov, delovnih skupin in drugih teles, ki delujejo v okviru institucij EU ter zadevajo področje finančnih in denarnih zadev. Udeleževali so se sestankov Ekonomsko-finančnega odbora (angl. Economic Financial Committee, EFC) in njegovih pododborov, sestankov Odbora za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko, Evropskega statističnega foruma ter drugih delovnih skupin z ustreznih področij, ki delujejo v okviru Evropske komisije in Sveta EU. EFC je med drugim obravnaval gospodarski in finančni položaj v EU, gospodarsko upravljanje, prost pretok kapitala, bančno unijo, poglobljanje gospodarske in denarne unije, unijo kapitalskih trgov, finančno stabilnost v EU, evropski sistem finančnega nadzora, trajnostno financiranje, problematiko nedonosnih posojil, preprečevanje pranja denarja ter zadeve, povezane z Mednarodnim denarnim skladom (MDS). V Evropskem statističnem forumu ter Odboru za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko s podskupinami sodelujejo predstavniki statističnega sistema ESCB z Evropskim statističnim sistemom (sestavljene iz Eurostata in nacionalnih statističnih uradov). Leta 2018 se je med drugim nadaljevala skupna obravnava zagotavljanja kakovosti statistik za kazalnike v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji ter razvoja kazalnikov cen komercialnih nepremičnin in statistik dohodkov, potrošnje in premoženja. Nadaljeval se je tudi dialog o globalizaciji, aktivnostih glede postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, identifikatorju LEI (angl. Legal Entity Identifier) in poslovnih registrih.

4.3 SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI INSTITUCIJAMI

4.3.1 Mednarodni denarni sklad (MDS)

Banka Slovenije je pristojna za sodelovanje Republike Slovenije v MDS, guverner Banke Slovenije pa je član Odbora guvernerjev MDS. Delež Slovenije v kvoti MDS je konec leta 2018 znašal 586,5 mio SDR⁶⁹ oziroma 0,12 % celotne kvote MDS. Leta 2018 se je delegacija Banke Slovenije udeležila spomladanskega in letnega zasedanja MDS in skupine Svetovne banke. Glavne teme zasedanj so bile aktualna dogajanja v svetovnem gospodarstvu in na mednarodnih finančnih trgih, prihodnji obeti in možni odzivi politik.

V okviru sodelovanja v finančnih aranžmajih MDS je do konca leta 2019 veljaven bilateralni posojilni sporazum med Banko Slovenije in MDS z možnostjo enoletnega podaljšanja do konca leta 2020 s soglasjem Banke Slovenije.

Slovenija je tudi leta 2018 sodelovala v finančnih transakcijah v okviru aranžmaja FTP (angl. Financial Transaction Plan). Rezervna tranša Slovenije pri MDS se je v primerjavi z letom 2017 povečala in je konec decembra 2018 znašala 108 mio SDR. Leta 2018 je bila Slovenija dvakrat pozvana za vplačilo sredstev v skupni vrednosti 28,3 mio SDR, s strani MDS pa je prejela dve vračili sredstev v skupni vrednosti 6,95 mio SDR.

4.3.2 Banka za mednarodne poravnave (BIS)

Guverner Banke Slovenije se udeležuje sestankov guvernerjev centralnih bank članic BIS (angl. Bank for International Settlements), ki so organizirani vsaka dva meseca. Na sestankih poteka razprava o dogajanjih v svetovnem gospodarstvu in na finančnih trgih. Prav tako so srečanja guvernerjev priložnost za izmenjavo mnenj o različnih centralnobančnih temah, leta 2018 predvsem o zaključku implementacije kapitalskih standardov Basel III, makrobonitetnih ukrepih na stanovanjskem trgu, umetni inteligenci in strojnem učenju v sektorju finančnih storitev, tveganjih, povezanih s ponarejanjem in naročili bankovcev, ter o prihodnosti identifikatorja LEI. Banka Slovenije je delničar BIS. Predstavniki Sveta Banke Slovenije se je junija 2018 udeležil letne skupščine BIS v Baslu.

⁶⁹ SDR so posebne pravice črpanja, katerih vrednost temelji na košarici petih valut – USD, EUR, CNY, JPY in GBP.

4.3.3 Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)

Predstavniki Banke Slovenije so se udeleževali zasedanj nekaterih odborov in delovnih skupin OECD (angl. Organization for Economic Co-operation and Development). Sodelovali so na sestankih Odbora za finančne trge, Delovne skupine za mednarodno naložbeno statistiko, Delovne skupine za finančne statistike, Delovne skupine za blagovno in storitveno menjavo ter zagotavljali podatke za delo Delovne skupine za mala in srednje velika podjetja ter podjetništvo.

4.3.4 Stiki z drugimi tujimi subjekti

Banka Slovenije ohranja redne stike z multilateralnimi in zasebnimi mednarodnimi finančnimi institucijami ter z bonitetnimi agencijami.

5 POROČANJE BANKE SLOVENIJE DRŽAVNEMU ZBORU

Banka Slovenije v skladu s 26. členom ZBS-1 o svojem delu poroča Državnemu zboru Republike Slovenije (DZ): v letu 2018 so predstavniki Banke Slovenije Odboru DZ za finance in monetarno politiko poročali v okviru predstavitve Letnega poročila Banke Slovenije 2017 in predstavitve Letnega poročila Odbora za finančno stabilnost.

Predstavniki Odbora DZ za finance in monetarno politiko in minister za finance sta v skladu s 33. členom Zakona o Banki Slovenije redno vabljeni na seje Sveta Banke Slovenije, vendar nimata pravice glasovati. Tako sta izvršilna in zakonodajna veja oblasti sproti seznanjeni z zadevami v pristojnosti Sveta Banke Slovenije. Predsednica Odbora za finance in monetarno politiko se leta 2018 sej ni udeleževala, ministrica za finance pa je bila prisotna petkrat.

Sestavni del poročanja Banke Slovenije DZ so tudi računovodski izkazi Banke Slovenije, ki jih revidira neodvisni mednarodni revizor, izbran v skladu s prvim odstavkom 27. člena Statuta ESCB in ECB za triletno obdobje (52. člen ZBS-1), ki določa, da revizijo računovodskih izkazov ECB in nacionalnih centralnih bank opravljajo neodvisni zunanji revizorji, ki jih priporoči Svet ECB, potrdi pa Svet Banke Slovenije. Revizorji so pooblaščen za pregled vseh poslovnih knjig in računov ECB in nacionalnih centralnih bank ter za pridobivanje celovitih informacij o njihovem poslovanju. Svet Banke Slovenije po predhodnem javnem zbiranju ponudb najmanj šest mesecev pred potekom pogodbe, sklenjene z revizorjem, izbere in predlaga kandidata v postopek dokončnega izbora.

Predstavniki Banke Slovenije so leta 2018 sodelovali na šestih sejah odborov in komisij DZ, kjer so dajali pojasnila in odgovarjali na vprašanja poslancev, od tega največkrat, in sicer štirikrat na Odboru za finance (prej Odbor za finance in monetarno politiko), dvakrat pa na Komisiji za nadzor javnih financ. Predstavniki Banke Slovenije so lani na povabilo sodelovali tudi na treh sejah Državnega sveta oziroma njegovih delovnih teles.

6 POROČILO O DELU BANKE SLOVENIJE

V Banki Slovenije sta
organa odločanja
guverner in Svet Banke
Slovenije.

6.1 ORGANA ODLOČANJA

Z Zakonom o Banki Slovenije sta kot organa odločanja določena guverner in Svet Banke Slovenije. Svet Banke Slovenije sestavlja pet članov, to so guverner in štirje viceguvernerji. Guverner je predsednik Sveta Banke Slovenije⁷⁰.

Guverner Banke Slovenije vodi poslovanje in organizira delo ter zastopa Banko Slovenije, izvršuje odločitve Sveta Banke Slovenije ter izdaja posamične in splošne akte Banke Slovenije, ki niso v pristojnosti Sveta Banke Slovenije, lahko izdaja tudi navodila za izvajanje sklepov Sveta Banke Slovenije.

Guverner Banke Slovenije je član Sveta ECB; članstvo v Svetu je *ad personam*.

Člani Sveta Banke Slovenije so neodvisni pri opravljanju nalog, določenih z Zakonom o Banki Slovenije, ter niso vezani na sklepe, stališča in navodila državnih ali katerih koli drugih organov, niti se ne smejo nanje obračati po navodila ali usmeritve. Od uvedbe evra 1. januarja 2007 člani Sveta Banke Slovenije pri uresničevanju svojih nalog upoštevajo določila Statuta ESCB in ECB.

Do 30. aprila 2018 je Banko Slovenije vodil guverner dr. Boštjan Jazbec, od tega dne dalje do 8. januarja 2019 pa namestnik guvernerja, dr. Primož Dolenc. Guverner mag. Boštjan Vasle je bil imenovan 19. decembra 2018, funkcijo pa je nastopil 9. januarja 2019.

Svet Banke Slovenije so na dan 31. december 2018 sestavljali:

- dr. Primož Dolenc, viceguverner – namestnik guvernerja;
- mag. Irena Vodopivec Jean, viceguvernerka;
- mag. Marko Bošnjak, viceguverner;
- mag. Jožef Bradeško, viceguverner.

⁷⁰ Zakon o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 59/11 in 55/17).

6.2 DELOVANJE SVETA BANKE SLOVENIJE

LETA 2018

Leta 2018 so se člani Sveta Banke Slovenije sestali na 22 sejah in imeli še 15 korespondenčnih sej.

Skupno je Svet Banke Slovenije leta 2018 obravnaval 524 točk, od tega kot po navadi največ s področja nadzora bančnega poslovanja, sledile so teme s področij ekonomske in denarne politike, finančne stabilnosti in statistike, področij plačilnih in poravnalnih sistemov ter gotovinskega poslovanja.

6.2.1 Podzakonski predpisi

V sklopu teh aktivnosti so bili sprejeti nov Sklep o merilih za določitev pomembne banke⁷¹, noveli Sklepa o notranjem upravljanju⁷² ter Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin⁷³. Kot posledica sprememb EU zakonodaje je bil spremenjen Sklep o izvajanju opcij in diskrecijskih pravic iz prava unije⁷⁴ ter Sklep o poročanju monetarnih finančnih institucij z izvedbenim navodilom in Navodilo za izdelavo izkaza finančnega položaja, izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa ter izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic⁷⁵. Vsebinsko posameznih sklepov z izvedbenimi navodili, sprejetih v letu 2018, povzemamo v nadaljevanju.

6.2.1.1 Merila za določitev pomembne banke

Pojem »pomembna banka« se v bančni zakonodaji uporablja vedno pogosteje. Trenutno so v uporabi tri različne definicije, ki so bile uvedene z različnimi nameni in prinašajo različne posledice tako za banke kot za nadzornike:

- pomembna banka po ZBan-2 (22. točka prvega odstavka 7. člena ZBan-2),
- druga sistemsko pomembna banka po ZBan-2 (219. člen ZBan-2; O-SII banka) ter
- pomemben nadzorovan subjekt in pomembna nadzorovana skupina po z vidika Enotnega mehanizma nadzora (EMN, angl. Single Supervisory Mechanism, SSM).

Zaradi večje jasnosti in transparentnosti ter uveljavitve višjih korporativnih zahtev za banke, ki imajo zaradi svoje narave poslovanja poseben status in so posledično pomembne tudi z vidika potencialnega vpliva na finančno

⁷¹ UL RS, št. 17/2018.

⁷² Sklep o ureditvi notranjega upravljanja, upravljalnem organu in procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (UL RS, št. 73/15, 49/16, 68/17, 33/18 in 81/18).

⁷³ Sklep o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (UL RS, št. 63/15, 104/15, 42/16, 68/17 in 33/18).

⁷⁴ UL RS, št. 28/16 in 81/18.

⁷⁵ Sklep o poročanju monetarnih finančnih institucij (UL RS, št. 44/18) ter Navodilo za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij z dne 12. julija 2018 in sprememba tega navodila z dne 26. 9. 2018 so dostopni na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/porocanje/porocanje-banki-slovenije/porocila/porocanje-monetarnih-financnih-institucij>.

stabilnost v bančnem sistemu, je Banka Slovenije kriterije za določitev pomembne banke izenačila s kriteriji za določitev druge sistemsko pomembne banke.

6.2.1.2 Upravljanje informacijske varnosti v bankah

Z dopolnitvijo Sklepa o notranjem upravljanju se je status funkcije upravljanja informacijske varnosti izenačil s statusom drugih funkcij notranjih kontrol (funkcija upravljanja tveganj, funkcija upravljanja skladnosti in funkcija notranje revizije). To je potrebno zlasti zaradi odgovornosti, ki jih ima ta funkcija pri upravljanju tveganj iz naslova informacijske varnosti. Med njimi izpostavljamo zlasti kibernetško tveganje, ki lahko pomeni realno grožnjo vsaki banki, če tega tveganja ne upravlja sistematično ter z ustreznimi finančnimi in človeškimi viri.

V Sklepu o notranjem upravljanju so zato podrobneje opredeljeni:

- namen, pooblastila in naloge funkcije upravljanja informacijske varnosti;
- zahteva po obravnavi predlogov in zahtev funkcije upravljanja informacijske varnosti na ravni uprave in nadzornega sveta;
- položaj in usposobljenost vodje funkcije upravljanja informacijske varnosti, neposreden dostop do uprave in nadzornega sveta banke ter pravila v zvezi z imenovanjem in razrešitvijo vodje, kar naj bi prispevalo k večjemu zavedanju glede pomena te funkcije na strani upravljalnih organov bank.

6.2.1.3 Spremembe v poročevalskem okviru

Banka Slovenije je ukinila zahtevo po četrtletnem poročanju bank o škodnih dogodkih s področja operativnega tveganja, ki je bilo prej urejeno v Sklepu o notranjem upravljanju. Banke morajo sorodne podatke poročati skladno z zakonodajo EU (Izvedbeni tehnični standard za nadzorniško poročanje, DPM 2.7). S spremembo Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin je Banka Slovenije ukinila tudi poročanje o deležih v subjekte finančnega sektorja (obrazec POR-4) ter zmanjšala frekvenco poročanja o izpostavljenosti do oseb v posebnem razmerju z banko s polletne na letno (obrazec POR-2).

Zaradi implementacije novih poročevalskih zahtev iz Uredbe o zbiranju podrobnih podatkov o kreditih in kreditnem tveganju (ECB/2016/13), ki zavezuje banke k poročanju podatkov o sklenjenih kreditnih poslih s poslovnimi subjekti, je bilo treba temeljito prenoviti Sklep o poročanju monetarnih finančnih institucij z izvedbenim navodilom, ki od 30. septembra 2018 pomembno spreminja obstoječi matrični sistem poročanja.

Spremembe v metodologiji za izdelavo računovodskih izkazov in kazalnikov poslovanja

Zaradi navedenih sprememb pri poročanju po Navodilu za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij je bila prilagojena tudi metodologija za izračun kazalnikov poslovanja v zvezi z nedonosnimi

izpostavljenostmi in prejetimi zavarovanji za te izpostavljenosti za namen vključitve v letna poročila bank, ki je bila objavljena z novim Navodilom za izdelavo izkaza finančnega položaja, izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa ter izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic z dne 26. septembra 2018 ter z dopolnitvijo tega navodila z dne 28. januarja 2019⁷⁶.

Opcije in diskrecijske pravice iz prava Unije

V Sklepu o izvajanju opcij in diskrecijskih pravic iz prava Unije je na novo opredeljen prag pomembnosti za kreditne obveznosti v zamudi za namen opredelitve neplačila v skladu s členom 178(2)(d) Uredbe (EU) št. 575/2013 (Uredba CRR).

6. februarja 2018 je bila v Uradnem listu EU objavljena Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/171 z dne 19. oktobra 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za prag pomembnosti za kreditne obveznosti v zamudi (v nadaljevanju: RTS), ki od pristojnih organov zahteva, da določijo enoten prag za oceno pomembnosti kreditne obveznosti v zamudi za vse institucije v svoji jurisdikciji, ob upoštevanju okvirov iz Uredbe CRR. Prag je pomemben element opredelitve neplačila, saj neposredno vpliva na štetje dni zamude in posledično na obseg neplačanih izpostavljenosti. Prag je sestavljen iz absolutnih in relativnih omejitev, ki jih je Banka Slovenije za banke, ki so pod njenim neposrednim nadzorom, opredelila v višini:

- 100 EUR za izpostavljenosti na drobno in 500 EUR za druge izpostavljenosti (absolutna omejitev);
- 1 % (relativna omejitev).

Šteje se, da neplačilo nastopi, ko sta obe omejitvi preseženi 90 zaporednih dni. Nov prag morajo banke začeti uporabljati najpozneje 31. decembra 2020.

Ostale spremembe sklepa se nanašajo na ureditev diskrecij v zvezi s prehodnimi določbami Uredbe CRR, in sicer v zvezi s prehodnim režimom za velike izpostavljenosti in izračunom kapitala.

Sklepi na podlagi ZPlaSSIED

22. februarja 2018 je začel veljati novi Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18 – popr.; ZPlaSSIED), ki je nadomestil Zakon o plačilnih storitvah in sistemih (Uradni list RS, št. 58/09, 34/10, 9/11, 32/12, 81/15, 47/16 in 7/18 – ZPlaSSIED). Posledično je bilo treba na novo izdati podzakonske akte, izdane na podlagi razveljavljenega zakona. Banka Slovenije je tako na podlagi ZPlaSSIED izdala sedem sklepov in dve navodili⁷⁷.

⁷⁶ Navodilo za izdelavo izkaza finančnega položaja, izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa ter izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic je objavljeno na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/predpisi/seznam-predpisov/razkritja-revizija-in-poslovne-knjige>.

⁷⁷ Seznam izdanih sklepov in navodil skupaj s povezavami na podrobnejšo razlago je na voljo v prilogi Letnega poročila Banke Slovenije 2018.

Sklepi o uporabi smernic EBA oziroma evropskih nadzorih organov (ESA)

Banka Slovenije v okviru svojih pristojnosti sodeluje tudi v aktivnostih Evropskega bančnega organa (angl. European Banking Authority, EBA). EBA zaradi vzpostavitve doslednih, uspešnih in učinkovitih nadzornih praks ter za zagotovitev usklajene uporabe evropske zakonodaje v vseh državah članicah EU izdaja smernice in priporočila, naslovljene na pristojne nadzorne organe oziroma banke. Dolžnost pristojnih organov in bank je, da si v čim večji možni meri prizadevajo upoštevati te smernice in priporočila, ki se nanašajo na področja nadzora bank, njihove sanacije in zgodnjega posredovanja, preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, plačilnih storitev in sistemov, varstva potrošnikov in finančnih inovacij. Banka Slovenije na podlagi določb ZBan-2 odloča tudi o uporabi posameznih smernic ali priporočil drugih evropskih nadzornih organov (angl. European Securities and Markets Authority, ESMA; European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) v obliki sklepov o uporabi smernic oziroma priporočil. Leta 2018 je Banka Slovenije izdala 21 sklepov o uporabi smernic⁷⁸.

6.2.2 Dovoljenja

Od vzpostavitve Enotnega mehanizma nadzora (EMN) je ECB pristojna za izdajo dovoljenja za opravljanje bančnih in preostalih finančnih storitev, ki jih smejo opravljati banke, ter za izdajo dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža za vse banke. Pri drugih dovoljenjih je pristojnost deljena – ECB je pristojna za t. i. pomembne banke, Banka Slovenija pa za t. i. manj pomembne banke⁷⁹.

Banka Slovenije je leta 2018 vodila 24 postopkov za izdajo dovoljenj po ZBan-2. Od 15 izdanih dovoljenj leta 2018, jih je 10 izdala ECB. V šestih primerih je bil postopek za izdajo dovoljenja ustavljen. Ob koncu leta 2018 so bili trije postopki za izdajo dovoljenj nezaključeni. Leta 2017 je imela Banka Slovenije 17 postopkov za izdajo dovoljenj, izdanih pa je bilo deset dovoljenj.

Leta 2018 je bilo največ dovoljenj izdanih za opravljanje funkcije člana uprave banke (11), za pridobitev kvalificiranega deleža (3) in za oddelitev premoženja (1)⁸⁰.

Banka Slovenije je leta 2018 vodila 20 postopkov za izdajo dovoljenj po ZPlaSSIED (13 za pridobitev kvalificiranega deleža v družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma v plačilni instituciji, dva za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja kot družba za izdajo elektronskega denarja, dva za opravljanje plačilnih storitev kot plačilna institucija, dva za spremembo pravil plačilnega sistema in enega za upravljanje plačilnega sistema kot klirinška družba). Izdala je 12 dovoljenj, osem postopkov pa leta 2018 ni bilo zaključenih in se nadaljujejo v letu 2019.

⁷⁸ Seznam izdanih sklepov skupaj s povezavami na podrobnejšo razlago je na voljo v prilogi Letnega poročila Banke Slovenije 2018.

⁷⁹ Podrobneje o obeh skupinah bank v poglavju 3.3 Mikrobonitetni nadzor.

⁸⁰ Izdana dovoljenja so objavljena na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/nadzor-bancnega-sistema/nadzorniska-razkritja/izdana-dovoljenja>.

Poleg izdajanja dovoljenj v zvezi z opravljanjem storitev, organi vodenja, imetniki kvalificiranih deležev v bankah in s statusnimi spremembami je Banka Slovenije pristojna tudi za ugotavljanje primernosti članov nadzornih svetov bank. Leta 2018 je v Banki Slovenije potekalo 34 postopkov za ocenjevanje primernosti članov nadzornega sveta banke oziroma hranilnice. Banka Slovenije je s pozitivno oceno zaključila sedem postopkov, 15 postopkov ECB, ustavljeni so bili štirje postopki, osem pa se jih bo nadaljevalo v letu 2019.

Banka Slovenije je leta 2018 izdala 26 odločb o prenehanju dovoljenj: največ (16) za opravljanje funkcije člana uprave banke, sedem za pridobitev kvalificiranega deleža, dva za opravljanje menjalniških poslov in enega za opravljanje finančnih storitev.

Banka Slovenije je bankam iz skupine manj pomembnih bank izdala pet dovoljenj za razvrstitev kapitalskega instrumenta kot instrumenta navadnega lastniškega temeljnega kapitala in eno dovoljenje za vključitev medletnega dobička v kapital.

Leta 2018 je Banka Slovenije prejela 13 notifikacij za neposredno opravljanje storitev bank držav članic v Sloveniji (30 pa leta 2017). Seznam bank držav članic EU, ki smejo opravljati svojo dejavnost v Republiki Sloveniji, je objavljen na spletni strani Banke Slovenije⁸¹. Leta 2018 je ena banka s sedežem v Republiki Sloveniji priglasila neposredno opravljanje storitev v drugi državi članici EU (dve pa leta 2017).

Banka Slovenije prejela tudi 54 notifikacij plačilnih institucij držav članic za opravljanje plačilnih storitev v Sloveniji (50 leta 2017) in 59 notifikacij družb za izdajo elektronskega denarja držav članic za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja in plačilnih storitev (44 leta 2017).

Banka Slovenije je v skladu z Zakonom o potrošniških kreditih (ZPotK-2) pristojna za izdajo dovoljenj liziškim družbam za potrošniško kreditiranje nepremičnin in posrednikom za posredovanje potrošniških kreditov za nepremičnine. Banka Slovenije je leta 2018 prejela eno vlogo za izdajo dovoljenja za posredovanje potrošniških kreditov za nepremičnino. Zahteva za izdajo dovoljenja je bila zavrnjena.

V skladu z ZPotK-2 je dovoljeno čezmejno opravljanje storitev posredovanja potrošniških kreditov za nepremičnino, in sicer neposredno ali prek podružnice. Banka Slovenije je prejela 12 notifikacij za neposredno čezmejno opravljanje storitev v Sloveniji.

Banka Slovenije vodi in na spletnih straneh objavlja register kreditnih posrednikov z dovoljenjem Banke Slovenije⁸² in register kreditnih posrednikov iz druge države članice, ki so notificirali opravljanje storitev v Sloveniji⁸³.

⁸¹ Seznam bank držav članic EU, ki so na območju RS upravičene opravljati vzajemno priznane finančne storitve:

<https://www.bsi.si/financna-stabilnost/subjekti-nadzora/kreditne-institucije-drzav-egp-v-sloveniji>.

⁸² <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/subjekti-nadzora/kreditni-posredniki>

⁸³ <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/subjekti-nadzora/kreditni-posredniki-za-nepremicnine/register-kreditnih-posrednikov-iz-drzav-clanic>

6.3 REVIZIJSKI ODBOR

Člana Revizijskega odbora Banke Slovenije sta tudi dva zunanja strokovnjaka.

Banka Slovenije ima poleg internih delovnih teles vzpostavljen tudi revizijski odbor, ki ga sestavljajo dva člana Sveta Banke Slovenije in dva zunanja strokovnjaka, pri čemer eden od zunanjih strokovnjakov revizijski odbor tudi vodi. Cilj Revizijskega odbora Banke Slovenije je izboljševanje upravljanja z izvajanjem dodatnega neodvisnega nadzora, ob notranji reviziji in zunanjem revizorju. Revizijski odbor Banke Slovenije deluje kot posvetovalni organ Sveta Banke Slovenije, in sicer na način, da oblikuje mnenja in nasvete, ki Svetu Banke Slovenije pomagajo pri odločanju glede:

- celovitosti in zanesljivosti finančnih informacij;
- pregleda nad notranjimi kontrolami in obvladovanjem tveganj;
- izvajanja nalog revidiranja Banke Slovenije ter
- zagotavljanja skladnosti z zakoni, predpisi in kodeksi ravnanja.

Revizijski odbor se je leta 2018 sestel enajstkrat in obravnaval 57 točk. Med drugim je obravnaval in razpravljal o poročilu zunanjega revizorja o revidiranih računovodskih izkazih in načinu poteka revizije Banke Slovenije. Tako kot leta 2017 je, čeprav Banka Slovenije ni zavezanec na podlagi Uredbe (EU) 537/2014 in Direktive 2014/56/EU (revizija subjektov v javnem interesu), zunanji revizor poročilo po opravljeni zaključni reviziji prilagodil v skladu z 11. členom navedene Uredbe, ki predpisuje obvezne sestavine za dodatno poročilo revizijski komisiji.⁸⁴

Revizijski odbor se je seznanil tudi s poročili o delu Notranje revizije, poročilom o zunanji presoji njenega delovanja, podal mnenje glede izvedenih revizijskih poslov in spremljal izvrševanje priporočil notranje revizije. Prav tako se je seznanil s prenovljenim Krovnim okvirom upravljanja tveganj v Banki Slovenije, s postopki vodenja prekrškovnih postopkov v povezavi s PPDFT, s poročili Komisije za obravnavo prijav internih kršitev v Banki Slovenije in Metodologijo oblikovanja rezervacij v Banki Slovenije.

Revizijski odbor je leta 2018 sodeloval tudi pri posodobitvi Poslovnika Revizijskega odbora Banke Slovenije in internih aktov oddelka Notranje revizije.

⁸⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0537>

6.4 POROČILO O POSLOVANJU BANKE SLOVENIJE V LETU 2018

Rezultati, predstavljeni v računovodskih izkazih Banke Slovenije, odražajo finančni učinek izvajanja njenih nalog in ciljev.

6.4.1 Gibanja v bilanci stanja leta 2018

Bilančna vsota na dan 31. decembra 2018 je znašala 16,4 mrd EUR in je bila za 1,9 mrd EUR višja v primerjavi s stanjem konec leta 2017. Na strani sredstev so se povečali neto nakupi vrednostnih papirjev za izvajanje denarne politike v višini 0,7 mrd EUR. S povprečnimi mesečnimi nakupi v višini 105 mio EUR je Banka Slovenije prispevala k uresničevanju ciljev denarne politike Evrosistema. Največjo izpostavljenost v okviru naložb v vrednostne papirje denarne politike predstavljajo obveznice Republike Slovenije (6,7 mrd EUR).

Na strani obveznosti so se zvišala stanja na transakcijskih računih bank (za 0,5 mrd EUR), evrske vloge države in drugih komitentov (za 1,2 mrd EUR) in bankovci v obtoku (za 0,3 mrd EUR). Za 1,3 mrd EUR se je povečala obveznost do Evrosistema iz prilagoditve evrobankovcev. Ta obveznost predstavlja razliko med vrednostjo bankovcev, ki pripada Banki Slovenije kot pravni izdajateljici v deležu 0,45 % vseh bankovcev v obtoku v Evrosistemu, in vrednostjo bankovcev, ki jih je Banka Slovenije dejansko dala v obtok.

Navedena gibanja so vplivala na spremembo pozicije Banke Slovenije iz naslova čezmejnih transakcij z drugimi NCB in ECB prek sistema TARGET2, ki je iz obveznosti do ECB konec leta 2017 (1,4 mrd EUR) prešla v terjatev do ECB ob koncu leta 2018 (1,2 mrd EUR).

Bilančna vsota na dan 31. decembra 2018 je znašala 16,4 mrd EUR in je bila za 1,9 mrd EUR višja v primerjavi s stanjem ob koncu leta 2017.

6.4.2 Finančni rezultati leta 2018

Glavni vir prihodkov Banke Slovenije so obresti od instrumentov in portfeljev denarne politike ter od lastnih naložb v vrednostne papirje. Neto obrestni prihodki so leta 2018 znašali 133,2 mio EUR in so bili za 28,0 mio EUR višji v primerjavi s predhodnim letom. Glavna razloga sta bila višje stanje portfeljev denarne politike ter negativno obrestovane vloge kreditnih institucij, države in drugih komitentov.

Realiziran prihodek pri prodaji vrednostnih papirjev in valutnih pozicij je znašal 4,3 mio EUR. Ob koncu leta Banka Slovenije prevrednoti svoje pozicije na tržne cene in tečaje ter negativne učinke vrednotenja izkazuje kot odhodek. Leta 2018 je bilo teh odhodkov za 9,1 mio EUR ter so bili posledica nižjih tržnih cen vrednostnih papirjev in tečajev valut ob koncu leta 2018 glede na povprečno ceno pozicij. Zaradi ohranitve realne vrednosti premoženja je Banka Slovenije oblikovala rezervacije v višini 79,2 mio EUR za pokrivanja odhodkov iz tečajnih, obrestnih, kreditnih, cenovnih in drugih tveganj. Potreba po dodatnih rezervacijah je predvsem posledica povečevanja obsega naložb in s tem večje izpostavljenosti tveganjem.

Banka Slovenije je dosegla presežek prihodkov nad odhodki v višini 63,4 mio EUR.

Neto provizije (9,6 mio EUR), prihodki od lastniških deležev (7,7 mio EUR), neto rezultat združevanja denarnih prihodkov Evrosistema (32,6 mio EUR) in drugi prihodki (2,1 mio EUR) so leta 2018 skupaj znašali 51,9 mio EUR.

Stroškov poslovanja je bilo leta 2018 za 37,7 mio EUR. Banka Slovenije je tako dosegla presežek prihodkov nad odhodki v višini 63,4 mio EUR.

Razporeditev presežka prihodkov nad odhodki Banke Slovenije se izvaja na podlagi 50. in 50. a člena Zakona o Banki Slovenije. 50. a člen določa delitev presežka prihodkov nad odhodki po uvedbi evra kot valute Republike Slovenije, in sicer da se presežek prihodkov nad odhodki po razporeditvi sredstev na račune vrednotenja deli za splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. 50. člen določa razmerje delitve: presežek prihodkov nad odhodki se v višini 25 odstotkov nameni v proračun Republike Slovenije, preostanek pa v splošne rezerve Banke Slovenije. Ne glede na to določilo se lahko v primeru, da splošne rezerve Banke Slovenije v predhodnem letu presegajo pet odstotkov bilančne vsote Banke Slovenije, Banka Slovenije in minister, pristojen za finance, dogovorita za namenitev večjega deleža presežka Banke Slovenije za proračun Republike Slovenije. Nasprotno se lahko v primeru, da splošne rezerve Banke Slovenije v predhodnem letu ne dosegajo enega odstotka bilančne vsote Banke Slovenije, dogovorita, da se za proračun Republike Slovenije nameni manjši delež presežka.

Tabela 6: Vplačila Banke Slovenije v proračun Republike Slovenije v zadnjih petih letih (v mio EUR)

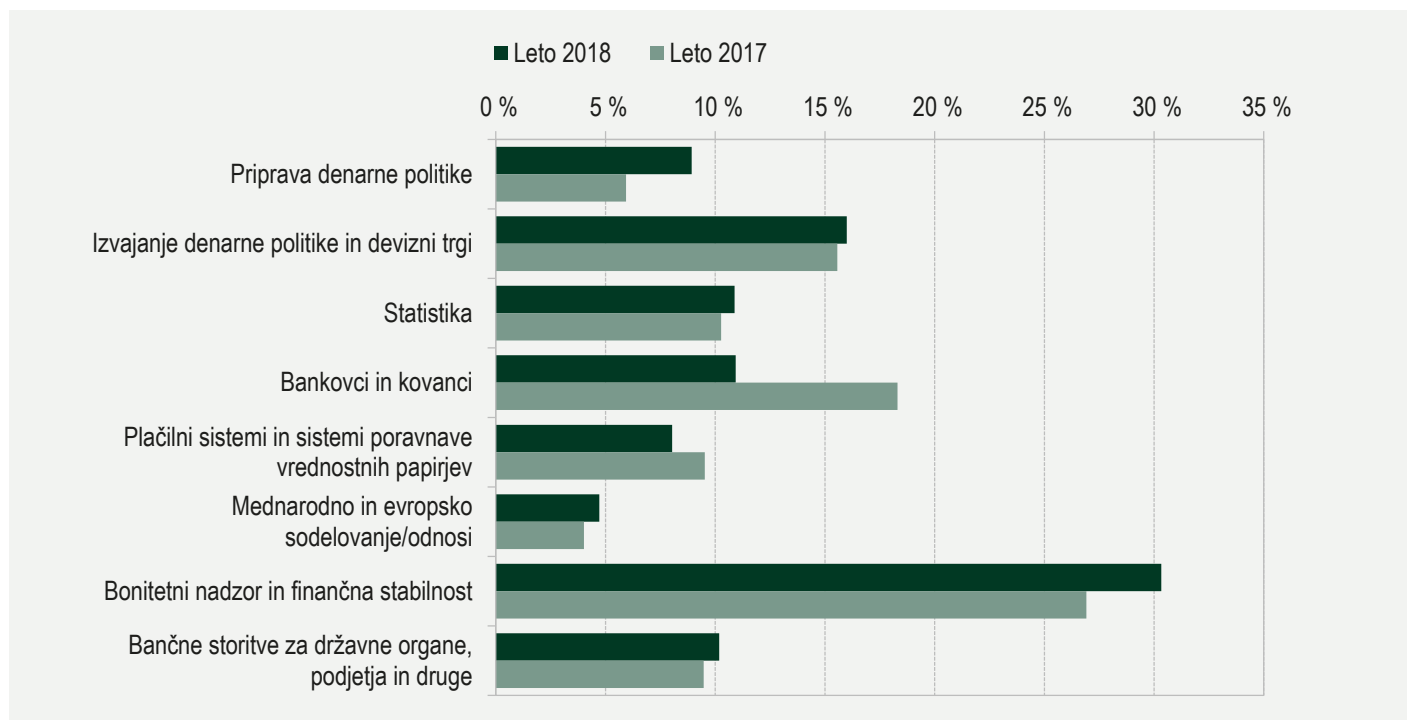
LETO	PRESEŽEK	ZAKONSKA OBVEZA	
		VPLAČILA V PRORAČUN RS	VPLAČILO V PRORAČUN RS
2014	74,8	18,7	60,0
2015	54,0	13,5	40,5
2016	57,3	14,3	43,0
2017	70,7	17,7	17,7
2018	63,4	15,9	15,9
Skupaj			177,1

Vir: Banka Slovenije.

6.4.3 Stroški poslovanja

Poslovni stroški Banke Slovenije so posledica izvajanja z zakoni določenih nalog. Slika 16 prikazuje razdelitev stroškov po nalogah (v odstotkih). Ti poleg neposrednih stroškov vključujejo tudi pripisane posredne stroške podpornih funkcij (informacijske tehnologije, računovodstva, pravne službe in podobnih notranjih storitev).

Stroški poslovanja so leta 2018 znašali 37,7 mio EUR in so bili za 0,1 mio EUR višji od predhodnega leta.

Slika 16: Razdelitev stroškov po posameznih nalogah

Vir: Banka Slovenije.

Stroški dela predstavljajo večino stroškov poslovanja Banke Slovenije (65 %). Vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki. Leta 2018 so znašali 24,6 mio EUR (22,8 mio EUR leta 2017). Povečanje je posledica porasta izhodiščne plače v skladu s Sporazumom o usklajevanju izhodiščne plače za obdobje 2017–2018, uvedbe organizacijskih sprememb ter spremembe kvalifikacijske strukture zaposlenih prek fluktuacije in napredovanj.

Stroški tiskanja bankovcev, amortizacija osnovnih sredstev in drugi stroški so v skupni višini znašali 13,0 mio EUR in so bili nižji od stroškov iz leta 2017 za 1,7 mio EUR. Najpomembnejši je vpliv za 3,0 mio EUR nižjih stroškov tiskanja bankovcev; realizacija tiskanja bankovcev je odvisna od alokacije njihove proizvodnje, dogovorjene na ravni Evrosistema. Amortizacija in drugi stroški skupaj presegajo realizirane v predhodnem letu za 1,3 mio EUR.

**Tabela 7: Bilanca stanja za obdobje 2014–2018 na 31. december 2018
(v mio EUR)**

AKTIVA	2014	2015	2016	2017	2018
1. Zlato in terjatve v zlatu	101	100	112	111	115
2. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	734	685	591	630	699
3. Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	139	220	260	152	94
4. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v evrih	1.022	1.059	1.217	1.199	1.224
5. Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz denarne politike v evrih	1.098	901	714	1.142	1.102
6. Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v evrih	230	51	201	2	0
7. Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v evrih	2.552	4.999	8.274	10.656	11.290
8. Javni dolg v evrih	-	-	-	-	-
9. Terjatve znotraj Evrosistema	4.774	1.948	956	282	1.564
10. Neporavnane postavke	-	-	-	-	-
11. Druga sredstva	204	291	340	325	342
Skupaj aktiva	10.854	10.254	12.666	14.498	16.429

PASIVA	2014	2015	2016	2017	2018
1. Bankovci v obtoku	4.615	4.892	5.085	5.286	5.559
2. Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz denarne politike v evrih	1.434	1.627	2.249	2.939	3.391
3. Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih	8	4	3	-	-
4. Izdani dolžniški certifikati	-	-	-	-	-
5. Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v evrih	2.847	1.743	2.018	2.531	3.780
6. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v evrih	10	16	20	73	63
7. Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	94	60	78	56	5
8. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	-	-	-	-	-
9. Protipostavka dodeljenih SDR	257	275	275	256	262
10. Obveznosti znotraj Evrosistema	-	-	1.223	1.646	1.502
11. Neporavnane postavke	-	-	-	1	-
12. Druge obveznosti	114	155	147	113	137
13. Rezervacije	409	423	457	515	594
14. Računi vrednotenja	116	122	151	94	103
15. Kapital in reserve	874	882	903	917	970
16. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	75	54	57	71	63
Skupaj pasiva	10.854	10.254	12.666	14.498	16.429

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 8: Izkaz uspeha za obdobje 2014–2018 (v mio EUR)

	2014	2015	2016	2017	2018
1. Neto obrestni prihodki	69	58	78	105	133
2. Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja	11	-0	-22	-38	-84
3. Neto prihodki od provizij	4	3	6	8	10
4. Drugi prihodki	22	23	29	33	42
5. Stroški poslovanja	-31	-31	-33	-38	-38
Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	75	54	57	71	63

Vir: Banka Slovenije.

6.4.4 Zaposleni

Zaposleni v Banki Slovenije pri opravljanju javnih pooblastil in nalog spoštujejo visoke standarde etičnega ravnanja, v skladu s skupnimi smernicami in vrednotami, ki se oblikujejo v okviru ESCB in ECB. Doseganje in izvajanje teh standardov je bistveni pogoj za izgradnjo in ohranitev zaupanja državljanov v dobro in odgovorno upravljanje Banke Slovenije pri izvajanju njenih javnih nalog. Banka Slovenije je s Kodeksom Banke Slovenije določila temeljna pravila ravnanja zaposlenih, s katerimi se zagotavlja in krepi neodvisno, objektivno in strokovno izvajanje njenih nalog.

Stem kodeksom je Banka Slovenije vzpostavila tudi funkcijo pooblaščenca za skladnost poslovanja, ki skrbi za zagotavljanje skladnosti ravnanj zaposlenih z veljavnimi predpisi s področja neodvisnosti in integritete ter pravi poklicne etike. Funkcija skladnosti poslovanja je neodvisna pri svojem delu in odgovorna neposredno guvernerju.

Eden izmed osnovnih ciljev zagotavljanja skladnosti poslovanja je krepitev integritete in ugleda. Tako se od zaposlenih zahteva, da dosledno opozarjajo in poročajo o okoliščinah, ki so povezane z njihovimi osebnimi interesi in vplivajo ali dajejo vtis, da vplivajo na nepristransko in objektivno opravljanje njihovih poklicnih dolžnosti v Banki Slovenije. Prav tako morajo zaposleni pridobiti predhodno dovoljenje pooblaščenca za skladnost poslovanja za opravljanje zasebnih aktivnosti, povezanih z Banko Slovenije ali njenimi poslovnimi procesi in dejavnostmi, in sicer ne glede na to, ali so te zasebne aktivnosti zaposlenega plačane ali ne. Banka Slovenije je vzpostavila tudi postopek prijave kršitev zaposlenih, ki omogoča zaposlenim in tudi zunanjim deležnikom, da podajo prijavo kršitev zaposlenega v zvezi z opravljanjem njegovih poklicnih nalog.

Kodeks Banke Slovenije pri opredelitvi temeljnih načel in standardov poklicne etike pri ravnanju zaposlenih sledi smernicam Evropske centralne banke, ki urejajo načela etičnega okvira pri izvajanju denarne politike in dejavnosti bonitetnega nadzora. Predstavnike Banke Slovenije, ki sodelujejo pri delu organov Evropske centralne banke ali pri delu drugih institucij EU, zavezujejo tudi kodeksi in standardi etičnega ravnanja, ki jih določajo te institucije oziroma njihovi organi.

Banka Slovenije ima vzpostavljeno tudi neodvisno funkcijo pooblaščenca za skladnost poslovanja.

Banka Slovenije je na področju razvoja kadrov sprejela Strategijo Banke Slovenije 2015–2020, v okviru katere si je za enega izmed temeljnih ciljev zadala uspešno ter učinkovito delovanje in poslovanje – s prilagodljivo organizacijo in motiviranimi sodelavci.

Leta 2018 se je Banka Slovenije na kadrovskem področju osredotočala na informatizacijo procesov, na razvoj in izobraževanje zaposlenih ter na upravljanje talentov. Nadaljevala je uvajanje ukrepov v okviru certifikata Družini prijazno podjetje ter se tudi leta 2018 uvrstila med najuglednejše slovenske delodajalce ter pridobila priznanje s strani MojeDelo.com za najuglednejšega delodajalca v panogi bančništva, računovodstva in financ. Kar se tiče učinkovitosti poslovanja, je bil v tem letu narejen pomemben korak, in sicer uvedba orodja za brezpapirno poslovanje, ki ga od sredine leta 2018 uporabljajo vsi zaposleni v Banki Slovenije.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2018 zaposlenih 462 delavcev. V primerjavi s centralnimi bankami držav primerljive velikosti (število prebivalcev ne presega pet milijonov) se Banka Slovenije s številom zaposlenih na 10.000 prebivalcev uvršča na rep (šesto mesto med osmimi državami). Eden glavnih poslovnih procesov Banke Slovenije je izvajanje stalnega nadzora, ki je v celoti v domeni zaposlenih v Banki Slovenije, in za to ne najema pomoči zunanjih institucij (kar ne velja za vse NCB evrskega območja). Ob izključitvi podatkov o zaposlenih, ki opravljajo aktivnosti na področju stalnega nadzora, je Slovenija po številu zaposlenih na sedmem mestu.

Glede na število zaposlenih v vseh 19 nacionalnih centralnih bankah (NCB) na 10.000 prebivalcev je Slovenija v primerjavi z drugimi državami članicami evrskega območja nekoliko pod povprečjem.

Slika 17: Število zaposlenih v Banki Sloveniji (realizacija in kadrovski načrt) po letih na 31. december 2018

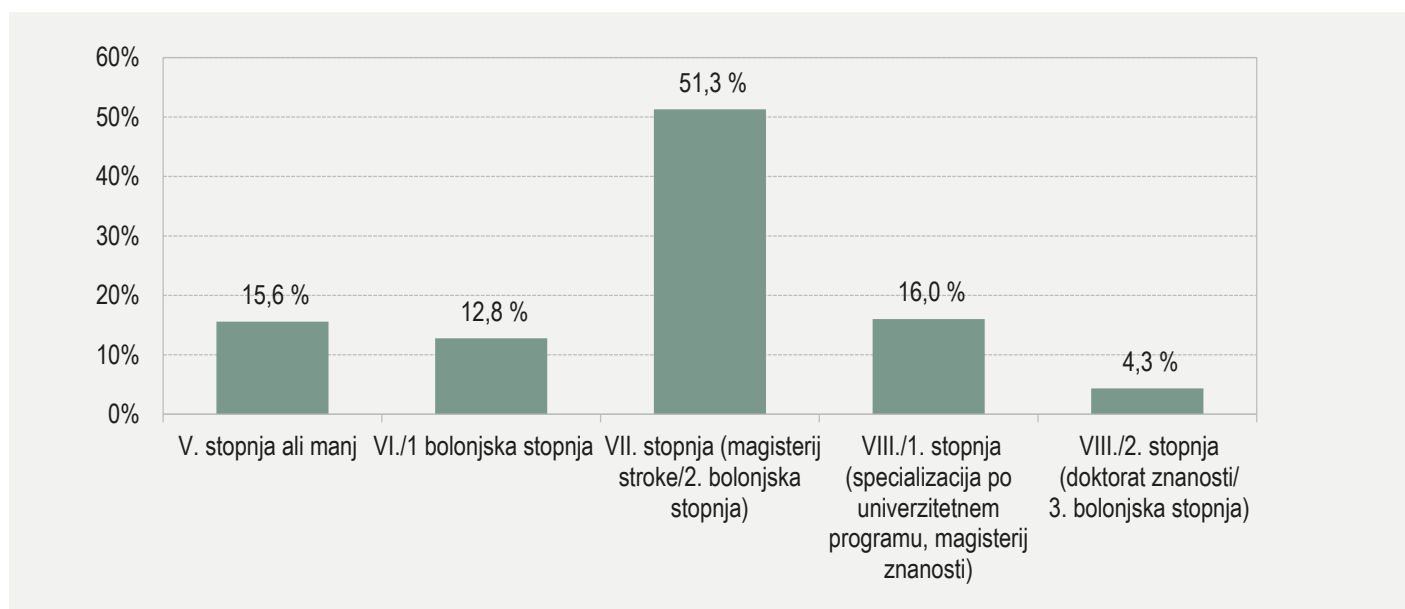

Vir: Banka Slovenije.

Število zaposlenih ob koncu leta je bilo z izjemo leta 2013 v vseh letih manjše od števila predvidenih zaposlenih glede na kadrovski načrt.

Z vidika strukture po spolu je porazdelitev dokaj enakomerna in enaka kot leto prej (53 % zaposlenih je ženskega spola).

Slika 18: Izobrazbena struktura zaposlenih na 31. december 2018

Vir: Banka Slovenije.

Povprečna starost zaposlenih se je znižala za 2 meseca ter je tako ob koncu leta 2018 znašala 44 let in 7 mesecev.

6.4.5 Upravljanje tveganj

Leta 2018 je Banka Slovenije konsolidirala predhodno distribuirano upravljanje tveganj, in sicer v okviru delovanja centralizirane integrirane funkcije upravljanja tveganj, saj le celovit in integriran pregled nad tveganji zmanjšuje verjetnost nastanka nepričakovanih izgub, škode različnih oblik in negotovosti, ki lahko vplivajo na poslovanje. Jeseni 2018 je bila kot neodvisna poslovna funkcija vzpostavljena služba Upravljanje tveganj (UT). Svet Banke Slovenije (SBS) je junija 2018 sprejel prenovljen strateški dokument Krovni okvir upravljanja tveganj v Banki Slovenije, ki celovito upravljanje tveganj prepoznava kot eno ključnih korporativnih funkcij za zagotavljanje varnega in odgovornega poslovanja. Upravljanje tveganj v centralni banki se tako spremlja in nadzira na podlagi strukturiranega sistemskega pristopa. Krovni okvir opredeljuje glavne vrste tveganj, s katerimi se Banka Slovenije sooča in jih upravlja. To so finančna, operativna, strateška in druga (predvsem eksogena) tveganja.

Upravljanje tveganj v Banki Slovenije ne predstavlja samostojnega poslovnega procesa dejavnosti, ločene od glavnih dejavnosti in procesov Banke Slovenije, temveč predstavlja sestavni del odgovornosti poslovanja in sestavni del vseh poslovnih procesov, vključno s strateškim načrtovanjem ter vsemi projekti in procesi upravljanja sprememb. Dejavnosti, ki

zagotavljajo učinkovit proces upravljanja tveganj, so v Banki Slovenije vključene v poslovne načrte vseh organizacijskih ravni v banki.

Osnovno poslanstvo delovanja službe UT je ustvarjanje in nadgrajevanje systemskega poslovnega okolja ter s tem pogojev vsem linijam obrambe pred tveganji. Delovanje sistema za upravljanje tveganj je usmerjeno v podporo organom odločanja Banke Slovenije pri upravljanju tveganj, predvsem z zagotavljanjem strukturirane in celovite informacije o tem, kakšna je v danem trenutku celotna izpostavljenost tveganjem ter kako lahko Banka Slovenije nenehno dejavno obvladuje/blaži prepoznana tveganja v celoti.

Banka Slovenije se zaveda tudi prepletenosti posameznih vrst tveganj. Okvir upravljanja, usklajen z mednarodnim standardom za upravljanje tveganj ISO 31000, opredeljuje glavne strateške elemente sistema za upravljanje tveganj ter predstavlja izhodišče za podrejene akte, politike, metodologije in navodila za upravljanje prepoznanih vrst tveganj.

Sistem upravljanja tveganj je zasnovan na trinivojskem modelu obrambnih linij pred tveganji, ki ga opisuje krovni okvir upravljanja tveganj. Delovanje sistema zagotavlja prepoznavanje tveganj, ki bi lahko ogrozila uresničevanje strateških in drugih ciljev banke. Okvir upravljanja opredeljuje glavne strateške elemente sistema za upravljanje tveganj ter predstavlja izhodišče za podrejene akte, politike, metodologije in navodila za upravljanje prepoznanih vrst tveganj.

Shema 2: Trinivojski sistem obrambnih linij pred tveganji v Banki Slovenije

Vir: Krovni okvir upravljanja tveganj v Banki Slovenije.

Prvo obrambno linijo predstavljajo organizacijske enote, ki s svojimi poslovnimi odločitvami dejavno upravljajo konkretna prepoznana tveganja in so v prvi vrsti odgovorne za implementacijo področnih politik upravljanja posameznih vrst tveganj

Drugo obrambno linijo predstavljajo odbori Banke Slovenije, služba UT in pooblaščenec za skladnost poslovanja. Glavni namen odborov je podpora guvernerju ali SBS pri rednem spremljanju, koordinaciji in informiranju o upravljanju tveganj. Na podlagi enotno definiranega sistema služba UT usklajuje delovanje podsistemov za upravljanje finančnega, operativnega, strateškega, informacijskega, pravnega, projektnega in drugega tveganja ter načine odziva Banke Slovenije na izpade poslovanja zaradi morebitnih izrednih okoliščin (neprekinjeno poslovanje za različno dolga obdobja poslovanja v izrednih razmer). Funkcija skladnosti poslovanja v Banki Slovenije deluje v okviru sistema notranjih kontrol, spremlja skladnost poslovanja banke z zakonodajo, internimi predpisi in drugimi zavezami ter o tem seznani guvernerja in SBS.

Tretja obrambna linija sta notranja revizija in revizijski odbor. Notranja revizija izvaja redne preglede primernosti in učinkovitosti upravljalškega procesa, procesov upravljanja tveganj in sistemov notranjih kontrol ter zagotovi o skladnosti poslovanja. Dodatni neodvisni nadzor izvaja Revizijski odbor banke, ki o svojih ugotovitvah redno poroča SBS. Služba UT poroča Revizijskemu odboru o delovanju integriranega sistema za upravljanje tveganj.

SBS ni neposredni del obrambnih linij, vendar pa je njegova odločevalska in upravljalška vloga ključna v sistemu upravljanja tveganj. SBS je zavezan k vzpostavitvi celovitega in učinkovitega sistema upravljanja tveganj, ki zmanjšuje nastanek za Banko Slovenije nepredvidljivih posledic. SBS redno letno pregleduje izvajanje krovnega okvira in razpravlja o aktualnih vprašanjih, povezanih z upravljanjem tveganj.

6.5 POSTOPKI PRED SODIŠČI

6.5.1 Upravni spori

Konec leta 2018 je bilo odprtih devet postopkov, od tega je Banka Slovenije tožnica v enem postopku (tožba zoper odločbo informacijskega pooblaščenca), v dveh sporih zoper odločbo informacijskega pooblaščenca pa je Banka Slovenije stranska udeleženka na strani informacijskega pooblaščenca. V štirih primerih je Banka Slovenije tožena stranka v sporih izpodbijanja njenih odločb ali sklepov, v postopku pred sodiščem sta tudi tožba zoper odredbo Banke Slovenije o odsvojitvi delnic ter tožba zoper odločbo Banke Slovenije v zvezi s prepovedjo sprejemanja depozitov. Do konca leta 2018 je bilo zaključenih 65 upravnih sporov, ki so se večinoma nanašali na spore zoper odločbe Banke Slovenije v zvezi z izrednimi ukrepi. Vsi ti postopki so se končali z zavrnjenjem tožb. Šest zaključenih postopkov se je nanašalo na spore, ki jih je sprožila Banka Slovenije v zvezi z odredbami o preiskavi prostorov ter o zasegu elektronskih podatkov in elektronskih naprav, zaseženih med preiskavo. Sodišče prve stopnje je te tožbe Banke Slovenije zavrglo, vložene so bile pritožbe, ki pa jih je Banka Slovenije potem umaknila, zato so bili izdani sklepi o umiku.

6.5.2 Pravdni postopki

Banka Slovenije je bila konec leta 2018 kot tožena ali sotožena stranka ali kot stranska udeleženka udeležena v 118 odprtih pravnih postopkih, ki se skoraj v celoti nanašajo na odškodninske zahtevke imetnikov kvalificiranih obveznosti bank, ki so bile predmet izrednih ukrepov v letih 2013 in 2014. Sodišča so 114 postopkov prekinila do sprejetja ustrezne zakonodaje, katere sprejetje je Državnemu zboru RS naložilo Ustavno sodišče RS ob presoji ustreznosti pravne podlage za izrek izrednih ukrepov. Neprekinjeni so zlasti postopki z drugačnimi tožbenimi zahtevki (npr. zahtevki za ničnost vpisa izrednih ukrepov in dokapitalizacij bank v sodni register, ugotovitve ničnosti razveljavitve delnic) – ti postopki so v teku pred sodišči. Deset pravnih postopkov, v katerih je bila udeležena Banka Slovenije, je bilo zaključenih, vsi v prid Banke Slovenije (v štirih primerih so bile tožbe umaknjene, v šestih je odločilo sodišče). Vsi postopki so se nanašali na spore v zvezi z izrednimi ukrepi, in sicer pet postopkov zaradi ničnosti vpisov v sodni register, ena tožba se je nanašala na motenje posesti (vrednostnih papirjev), ena na razvezo pogodbe, tri pa na plačilo odškodnine.

6.5.3 Zahteve za sodno varstvo – postopki o prekršku

Glede izdanih odločb o prekršku Banke Slovenije sta bili konec leta 2018 odprti dve sodni zadevi.

6.5.4 Stečajni postopki

Banka Slovenije je kot stečajna upnica udeležena v treh stečajnih postopkih.

6.5.5 Postopki pred Ustavnim sodiščem

V postopku pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije ni odprtih zadev. Zadeva v zvezi z zahtevo za presojo ustavnosti ZBS-1 je bila umaknjena.

7 RAČUNOVODSKI IZKAZI BANKE SLOVENIJE ZA LETO 2018

Pregled odgovornosti Sveta Banke Slovenije

Zakon o Banki Slovenije nalaga Banki Slovenije pripravo računovodskih izkazov, tako da resnično in pošteno prikazujejo finančno stanje Banke Slovenije in presežek ali primanjkljaj v tem obdobju. Računovodske izkaze sprejme Svet Banke Slovenije. Pri pripravi računovodskih izkazov je Banka Slovenije dolžna:

- izbrati primerne računovodske usmeritve in jih dosledno uporabljati;
- jih presoјati in ocenjevati z vidika utemeljenosti in previdnosti;
- ugotoviti, ali so bili dosledno uporabljeni veljavni računovodski standardi in
- pripraviti računovodske izkaze skladno z načelom časovne neomejenosti poslovanja, razen v primeru, ko ni mogoče izhajati iz predpostavke, da bo Banka Slovenije nadaljevala s poslovanjem.

Svet Banke Slovenije je odgovoren za primerno ukrepanje za zaščito sredstev Banke Slovenije.

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Svetu Banke Slovenije

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze Banke Slovenije, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2018 ter izkaz poslovnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju so priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev bilance stanja Banke Slovenije na dan 31. decembra 2018 ter njenega poslovnega izida za tedaj končano leto v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 3. november 2016 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2016/34) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje.

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od Banke Slovenije in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Odgovornost Sveta Banke Slovenije in revizijskega odbora za računovodske izkaze

Svet Banke Slovenije je odgovoren za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 3. november 2016 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2016/34) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake. Revizijski odbor pomaga Svetu Banke Slovenije izvajati nadzor nad pripravo računovodskih izkazov.

Svet Banke Slovenije je pri pripravi računovodskih izkazov banke odgovoren za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlaga za računovodenje.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo nudi visoko stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu s pravili revidiranja uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnimi za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij poslovodstva;

- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov in okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost Banke Slovenije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;

- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev;

Svet Banke Slovenije in Revizijsko komisijo med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in o pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Ljubljana, 20.3.2019

Primož Kovarič
Associate Partner
Ernst & Young d.o.o.
Dunajska 111, Ljubljana

ERNST & YOUNG

Revizija, poslovno
svetovanje d.o.o., Ljubljana 1

Ustanovitev

Banka Slovenije je bila ustanovljena z Zakonom o Banki Slovenije z dne 25. junij 1991. Banka Slovenije je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka Slovenije je v izključni državni lasti s finančno in upravljalno avtonomijo. Njeno delovanje nadzira Državni zbor Republike Slovenije. Temeljni cilj Banke Slovenije je stabilnost cen. Pri zagotavljanju tega cilja si Banka Slovenije prizadeva za finančno stabilnost, upoštevajoč načeli odprtega tržnega gospodarstva in proste konkurence. V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se z dnem uvedbe eura kot valute Republike Slovenije pri uresničevanju nalog Banke Slovenije v celoti upoštevajo določila Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Statut ESCB in ECB¹.

Računovodske politike

Prevzem eura

Republika Slovenija je prevzela euro kot novo domačo valuto 1. januarja 2007. Banka Slovenije je postala del Evrosistema in prevzela odgovornost za oblikovanje in uresničevanje denarne politike in izvajanje skupnih strateških ciljev ESCB².

Računovodska načela in standardi

Banka Slovenije uporablja kot pravno podlago za računovodstvo in poročanje Smernico Evropske centralne banke z dne 3. november 2016 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (prenovljen) (ECB/2016/34)³ (Računovodska smernica). V skladu z Zakonom o Banki Slovenije in Statutom ESCB in ECB je to pravno podlago sprejel Svet Banke Slovenije na svoji 342. seji dne 20. decembra 2006.

Računovodski izkazi so izkazani v skladu z zahtevami vrednotenja, kot jih opredeljuje Računovodska smernica.

V primerih, ki niso pokriti z Računovodsko smernico ali le-ta vsebuje določbe v obliki priporočil, se uporabljajo pravila vrednotenja v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU, ter Zakonom o Banki Slovenije.

Osnovna načela

Računovodski izkazi so pripravljeni v skladu s predpisi, ki urejajo računovodske postopke in postopke poročanja v Evrosistemu, ki upoštevajo računovodska načela, harmonizirana v zakonodaji Evropske skupnosti, ter v skladu s splošno sprejetimi mednarodnimi standardi računovodskega poročanja v EU in Zakonom o Banki Slovenije.

Uporabljena so naslednja osnovna računovodska načela:

- ekonomska realnost in transparentnost: računovodske metode in finančno poročanje morajo odražati ekonomsko realnost in morajo biti transparentni;
- previdnost: vrednotenje sredstev in obveznosti kot tudi prepoznavanje prihodka mora biti izvedeno previdno. V skladu z Računovodsko smernico to pomeni, da se nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se prenesejo neposredno na račune vrednotenja;
- dogodki po datumu bilance stanja: sredstva in obveznosti je potrebno prilagoditi za dogodke, ki se pojavijo med koncem poslovnega leta in dnevom, ko Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembno vplivajo na pošteno predstavitev stanja sredstev in obveznosti na datum bilance stanja;
- pomembnost: odstopanja od računovodskih pravil niso dovoljena, razen če je mogoče upravičeno oceniti, da so nepomembna v celotnem kontekstu in predstavitvi računovodskih izkazov;

¹ Protokol (št. 18) (dodatek št. 3) o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (Protokol dodan Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Uradni list EU, C 191, 29.07.1992).

² Izraz 'ESCB (Evropski sistem centralnih bank)' se nanaša na osemindvajset nacionalnih centralnih bank (NCB) držav članic Evropske skupnosti na dan 31. december 2018 ter Evropsko centralno banko (ECB). Izraz 'Evrosistem' se nanaša na devetnajst NCB držav članic Monetarne unije ter ECB na isti datum.

³ Uradni list EU, L 347, 20.12.2016, str. 37-86.

- neprekinjeno poslovanje: pri ocenjevanju sredstev in obveznosti je potrebno predpostavljati, da se poslovanje nadaljuje;
- načelo razmejevanja: prihodki in odhodki se prepoznajo v obdobju, v katerem so bili pridobljeni ali povzročeni, ne glede na to, kdaj so bili plačani ali prejeti;
- konsistentnost in primerljivost: kriteriji za vrednotenje bilance stanja in prepoznavanje prihodka morajo biti uporabljeni konsistentno, da se zagotovi primerljivost podatkov v računovodskih izkazih.

Prepoznavanje sredstev in obveznosti

Sredstvo ali obveznost se prepozna v bilanci stanja, ko je verjetno, da se bodo Banki Slovenije v prihodnosti zaradi njega povečale oziroma zmanjšale gospodarske koristi, da so bila vsa bodoča tveganja in povračila prenesena na Banko Slovenije, ter ko ima sredstvo ali obveznost ceno oziroma vrednost, ki jo je mogoče zanesljivo izmeriti.

Pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla

V skladu z opredelitvijo alternativnega pristopa evidentiranja poslovnih dogodkov v Računovodski smernici se transakcije finančnih sredstev in obveznosti odražajo na računih na dan, na katerega so bile poravnane.

Za transakcije v tuji valuti, ki so sklenjene v enem letu ter zapadejo v naslednjem letu, se uporablja pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla. Transakcije se evidentirajo na zabilančnih računih na datum sklenitve posla. Na datum poravnave se zabilančne knjižbe stornirajo in transakcije se evidentirajo v bilanci. Nakupi in prodaje tuje valute vplivajo na neto pozicijo tuje valute na datum sklenitve posla in realiziran rezultat od prodaje se prav tako obračuna na datum sklenitve posla.

Transakcije z vrednostnimi papirji se evidentirajo v skladu s pristopom evidentiranja poslovnih dogodkov na datum poravnave. Razmejene obresti, premija in diskont od finančnih instrumentov v tuji valuti se izračunajo in evidentirajo dnevno od datuma poravnave ter tudi dnevno vplivajo na pozicijo tuje valute.

Preračun tujih valut

Transakcije v tuji valuti, pri katerih tečaj glede na euro ni določen, se evidentirajo v bilanci stanja po tržnih tečajih, veljavnih na dan transakcije. Konec leta se finančna sredstva in obveznosti prevrednotijo po tekočih tržnih tečajih na zadnji dan v letu, ki so razvidni iz dnevne tečajnice referenčnih tečajev ECB. To se uporablja enotno za bilančne in zabilančne transakcije. Prevrednotenje se izvaja po posameznih valutah.

Prihodki in odhodki se preračunajo po tečajih, veljavnih na datum evidentiranja.

Zlato in terjatve v zlatu

Zlato in terjatve v zlatu se vrednotijo po tržni ceni, veljavni konec leta. Razlike vrednotenja pri zlatu zaradi cene in tečaja se ne obravnavajo ločeno, ampak se knjiži skupen učinek vrednotenja zlata na osnovi cene v eurih za unčo zlata, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na dan bilance stanja.

Vrednostni papirji za namene denarne politike

Vrednostni papirji za namene denarne politike, ki se izvaja v obravnavanem obdobju, se evidentirajo na podlagi amortizirane nabavne vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev.

Drugi vrednostni papirji

Tržni vrednostni papirji (z izjemo vrednostnih papirjev za namene denarne politike in tistih, ki so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti') in podobna sredstva se vrednotijo bodisi po tržnih cenah ali pa na podlagi ustrezne krivulje donosnosti, veljavnih na datum bilance stanja, po posameznih vrednostnih papirjih. Na dan 31. december 2018 so bile za vrednotenje uporabljene tržne cene na 31. december 2018.

Vrednostni papirji v posesti do dospelosti in netržni vrednostni papirji se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev. Nelikvidni lastniški deleži in vsi ostali lastniški instrumenti, ki so trajna naložba, se vrednotijo po nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev.

Transakcije posojanja vrednostnih papirjev v skladu s pogodbami o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev se izvajajo kot del upravljanja sredstev Banke Slovenije. Posojeni vrednostni papirji so varovani z ustreznim zavarovanjem. Prihodek od posojanja je evidentiran v izkazu poslovnega izida. Postopek avtomatiziranega posojanja se vrši preko agentskih in skrbniških bank. Nedospele transakcije konec leta so evidentirane zabilančno.

Opredmetena osnovna sredstva

Amortizacija se obračunava linearno s pričetkom v mesecu po nabavi, tako da se odpisuje nabavna vrednost sredstev skozi leta njihove ocenjene življenjske dobe po naslednjih letnih odstotnih stopnjah:

	2018	2017
Zgradbe	1,3 – 1,8%	1,3 – 1,8%
Računalniška oprema	20 – 33%	20 – 33%
Druga oprema	10 – 25%	10 – 25%

Dobiček oziroma izguba pri prodaji osnovnih sredstev sta določena kot razlika med izkupičkom pri prodaji in neodpisano vrednostjo sredstva ter se prikazujeta kot prihodek oziroma odhodek v izkazu poslovnega izida.

Med osnovnimi sredstvi Banka Slovenije izkazuje nepremičnine v Avstriji. Slednje so prikazane po pošteni vrednosti in se ne amortizirajo. Kot poštena vrednost je izkazana polovica ocenjene vrednosti, ki je bila podana s strani pooblaščenega zunanega cenilca (Banka Slovenije vrednoti te nepremičnine vsakih pet let; zadnje vrednotenje je bilo izvedeno leta 2014). Omenjeni način vrednotenja odstopa od splošno sprejetih računovodskih načel in sledi konceptu previdnosti.

ESCB ključ za vpis kapitala

Ključ za vpis kapitala je merilo relativne velikosti držav članic EU in je sestavljen v razmerju 50:50, upoštevajoč BDP in število prebivalcev. Ključ se uporablja kot osnova za razporeditev deležev posamezne NCB v kapitalu ECB ter ga je potrebno v skladu s Statutom ESCB in ECB prilagoditi vsakih pet let oziroma vsakokrat, ko v EU vstopi nova članica.

Ključ za vpis kapitala v okviru Evrosistema je delež posamezne NCB v skupnem ključu članic Evrosistema in se uporablja kot osnova za razporeditev denarnega prihodka, prihodka ECB od euro bankovcev v obtoku, neto prihodka ECB iz naslova vrednostnih papirjev za namene denarne politike ter dobička/izgube ECB.

Bankovci v obtoku

ECB in NCB članic evrskega območja, ki skupaj sestavljajo Evrosistem, izdajajo euro bankovce⁴. Skupna vrednost euro bankovcev v obtoku se razporedi centralnim bankam Evrosistema na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev⁵.

ECB je dodeljen delež v višini 8% celotne vrednosti euro bankovcev v obtoku, ostalih 92% pa je dodeljenih NCB glede na njihove deleže v ključu za vpis kapitala ECB. Delež bankovcev, dodeljen vsaki NCB, je prikazan v postavki obveznosti bilance stanja 'Bankovci v obtoku'.

Razlika med vrednostjo euro bankovcev, dodeljenih posamezni NCB v skladu s ključem za razdelitev bankovcev, ter vrednostjo euro bankovcev, ki jih NCB dejansko emitira v obtok, povzroča obrestovane⁶ salde znotraj Evrosistema. Te terjatve ali obveznosti so prikazane v bilančni postavki 'Terjatve/obveznosti znotraj Evrosistema: Neto terjatve/obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Saldi znotraj ESCB/Evrosistema' v pojasnilih računovodske politike).

⁴ Sklep Evropske centralne banke z dne 13. december 2010 o izdajanju eurobankovcev (prenovljen) (ECB/2010/29), Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 26-30, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 21. junij 2013 (ECB/2013/16), Uradni list EU, L 187, 06.07.2013, str. 13-14, s Sklepom Evropske centralne banke z dne 29. avgust 2013 (ECB/2013/27), Uradni list EU, L 16, 21.01.2014, str. 51-52, s Sklepom Evropske centralne banke z dne 27. november 2014 (ECB/2014/49), Uradni list EU, L 50, 21.02.2015, str. 42-43 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 29. november 2018 (ECB/2018/31), Uradni list EU, L 9, 11.01.2019, str. 194-195.

⁵ Ključ za razdelitev bankovcev predstavlja odstotke, ki izhajajo iz upoštevanja deleža ECB v celotni količini izdanih euro bankovcev in z uporabo ključa posamezne NCB za vpis kapitala ECB.

⁶ Sklep Evropske centralne banke z dne 3. november 2016 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (prenovljen) (ECB/2016/36), Uradni list EU, L 347, 20.12.2016, str. 26-36.

V obdobju petih let po letu uvedbe eura⁷ se saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razdelitve euro bankovcev, ustrezno prilagajajo z namenom izoginitve pomembnejšim spremembam v relativnem prihodkovnem položaju NCB v primerjavi s preteklimi leti. Prilagoditev se izvede z upoštevanjem razlik med povprečno vrednostjo bankovcev v obtoku posamezne NCB v referenčnem obdobju⁸ in povprečno vrednostjo bankovcev, ki bi bili dodeljeni tej NCB v skladu s ključem za vpis kapitala ECB. Prilagoditev se bo sorazmerno zniževala letno do prvega dneva šestega leta po letu uvedbe eura, ko se bodo prihodki iz naslova bankovcev dodelili v celoti sorazmerno z vplačanim deležem NCB v kapitalu ECB. V obravnavanem letu so prilagoditve posledica vstopa Banke Latvije (v letu 2014) in Banke Litve (v 2015) v Evrosistem; prilagoditve iz tega naslova se iztečejo konec leta 2019 oziroma 2020.

Obrestni prihodki in odhodki na te salde so poravnani preko računov ECB ter so prikazani pod postavko 'Neto obrestni prihodki' v izkazu poslovnega izida.

Saldi znotraj ESCB/Evrosistema

Saldi znotraj Evrosistema so prvenstveno posledica čezmejnih transakcij v EU, ki se poravnajo v centralnobančnem denarju v eurih. Te transakcije se praviloma poravnajo preko sistema TARGET2⁹ in imajo za posledico bilateralne pozicije na TARGET2 računih centralnih bank EU. Te bilateralne pozicije se dnevno netirajo in dodelijo ECB, posledično vsaka NCB v poslovnih knjigah izkazuje neto terjatev ali obveznost do ECB.

Saldo znotraj Evrosistema Banke Slovenije do ECB, ki izhaja iz TARGET2 transakcij, ter ostali saldi znotraj Evrosistema, denominirani v eurih (npr.časne razdelitve dobička ECB nacionalnim centralnim bankam, rezultat prerazporeditve denarnega prihodka), so prikazani v bilanci stanja Banke Slovenije kot neto stanje sredstva ali obveznosti in vključeni v postavko 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)' ali 'Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)'. Saldi znotraj ESCB do nacionalnih centralnih bank izven Evrosistema, ki ne izhajajo iz TARGET2 transakcij, so vključeni v postavko sredstev 'Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih' ali postavko obveznosti 'Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih'.

Terjatev znotraj Evrosistema, ki izhaja iz udeležbe Banke Slovenije v ECB, se izkazuje v postavki sredstev 'Udeležba v ECB'.

Terjatev znotraj Evrosistema, ki je posledica prenesenih deviznih rezerv Banke Slovenije na ECB ob vstopu v Evrosistem, je denominirana v eurih in se izkazuje v postavki sredstev 'Prenesene devizne rezerve'.

Saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razporeditve euro bankovcev znotraj Evrosistema, so vključeni v neto znesku v postavko sredstev/obveznosti 'Neto terjatve/neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Bankovci v obtoku' v računovodskih politikah).

Razdelitev dobička ECB

Svet ECB je odločil, da se prihodki ECB od izdaje bankovcev, ki izhajajo iz njenega 8% deleža v celotni količini euro bankovcev, kakor tudi prihodki ECB iz naslova vrednostnih papirjev, kupljenih (a) po programu v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (SMP), (b) po tretjem programu nakupa kritih obveznic (CBPP3), (c) po programu nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP) in (d) po programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (PSPP), v kolikor Svet ECB ne odloči drugače, razdelijo v januarju sledečega leta v oblikičasne delitve dobička¹⁰. Razdeli se v celoti, razen v primeru, ko bi presegal dobiček ECB, ter zmanjšan za znesek, ki bi bil v skladu s sklepom Sveta ECB prenesen v rezervacije za tečajna, obrestna in kreditna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Prav tako lahko Svet ECB odloči, da zmanjša znesek prihodkov od izdaje euro bankovcev v obtoku, ki se razdeli v januarju, za stroške ECB v povezavi z izdajo in distribucijo euro bankovcev.

⁷ Leto uvedbe eura se nanaša na leto, v katerem pričnejo euro bankovci veljati kot zakonito plačilno sredstvo v državi članici. Za Banko Slovenije to pomeni leto 2007.

⁸ Referenčno obdobje se nanaša na 24 mesecev ter se prične 30 mesecev pred dnevom, ko euro bankovci postanejo zakonito plačilno sredstvo v državi članici, za Banko Slovenije je to obdobje od julija 2004 do junija 2006.

⁹ Transevropski avtomatizirani sistem bruto poravnave v realnem času 2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system 2).

¹⁰ Sklep Evropske centralne banke z dne 15. december 2014 o vmesni razdelitvi prihodka Evropske centralne banke (prenovljen) (ECB/2014/57), Uradni list EU, L 53, 25.02.2015, str. 24-26.

Znesek, razdeljen NCB, je vključen v postavko 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v izkazu poslovnega izida.

Rezervacije

Rezervacije so oblikovane v primeru, da za Banko Slovenije obstaja zakonska ali druga obveznost kot rezultat preteklih dogodkov, ter v primeru, da obstaja verjetnost odтока sredstev za poravnavo obveznosti, in ko je znesek ocenljiv.

V skladu z 49.a členom Zakona o Banki Slovenije lahko Svet Banke Slovenije po uvedbi eura kot valute Republike Slovenije z namenom ohranitve realne vrednosti premoženja sprejme odločitev o oblikovanju splošnih rezervacij za pričakovana tečajna, obrestna in cenovna tveganja. Rezervacije se ne morejo oblikovati, če bi le-te skupaj z nerealiziranimi tečajnimi razlikami, učinki vrednotenja vrednostnih papirjev in učinki vrednotenja zlata presegle 20% ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki. Z dopolnitvijo Računovodske smernice, ki je pričela veljati konec leta 2012, je bila podana pravna podlaga tudi za oblikovanje rezervacij za kreditna tveganja. Ustrezen znesek rezervacij za vsa navedena finančna tveganja se ugotavlja letno z uporabo Value-at-Risk (VaR) oziroma Expected Shortfall (ES) metode. VaR je opredeljen kot največja možna izguba iz naslova portfelja z določeno verjetnostjo (99%) ter v določenem obdobju (eno leto) pri dani diverzifikaciji tega portfelja, ES pa kot pričakovana oz. povprečna izguba v izbranem obdobju za tiste dogodke, ki so slabši od VaR pri isti stopnji zaupanja, pri čemer je privzeta nespremenjena sestava naložb. Banka Slovenije oblikuje tudi rezervacije na podlagi izračuna obrestno občutljivostne vrzeli. To tveganje izhaja iz rastočega bilančnega neravnovesja med kratkoročnimi obveznostmi in dolgoročnimi naložbami, ki nastaja kot posledica izvajanja denarne politike Evrosistema.

Prepoznavanje prihodkov

Prihodki in odhodki so prepoznani v poslovnem letu, v katerem so zasluženi oziroma povzročeni. Realizirani prihodki in odhodki se evidentirajo v izkazu poslovnega izida.

Od pričetka leta 2007 se tečajno in cenovno vrednotenje v skladu z Računovodsko smernico izvaja četrtletno. Neto nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja, ki izvirajo iz obdobja pred prevzemom eura, so ločeni od nerealiziranih pozitivnih učinkov vrednotenja po tem datumu. Obravnavajo se kot revalorizacijske rezerve 'iz obdobja pred prevzemom eura' ter so vključeni v postavko obveznosti 'Rezerve'.

Ob koncu leta se nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se evidentirajo na računih vrednotenja na strani obveznosti bilance stanja.

Nerealizirani negativni učinki vrednotenja se prenašajo v izkaz poslovnega izida v primeru, če presežejo predhodno evidentirane pozitivne učinke vrednotenja, izkazane na pripadajočih računih vrednotenja. Ti odhodki se ne stornirajo zoper prihodnje nerealizirane pozitivne učinke vrednotenja v naslednjih letih. Nerealizirani učinki vrednotenja od vrednostnih papirjev in pozicij v tuji valuti se evidentirajo po posameznih vrednostnih papirjih in po posameznih valutah. Netiranje ni dovoljeno.

Premije in diskonti od kupljenih vrednostnih papirjev se izračunavajo in prikazujejo kot del obrestnega prihodka in se amortizirajo preko preostalega obdobja do dospelosti vrednostnega papirja z uporabo metode notranje stopnje donosa.

Stroški transakcij

Pri zlatu, tujih valutah in vrednostnih papirjih se z namenom ugotavljanja nabavne vrednosti prodanih pozicij ter izračuna učinkov tečajev in cen dnevno uporablja metoda povprečnega stroška, kot je opredeljena v Računovodski smernici.

V primeru neto nakupa valute (ali zlata) se povprečni nabavni strošek dnevnega nakupa po posameznih valutah doda poziciji preteklega dneva, da se pridobi novo tehtano povprečje posameznega tečaja (ali cene zlata). V primeru neto prodaje se izračuna realizirani rezultat na podlagi povprečnega nabavnega stroška predhodnega dne za posamezno pozicijo tuje valute.

Prihodki in odhodki od prodaje vrednostnih papirjev se izračunajo na podlagi tehtane povprečne cene posameznega vrednostnega papirja.

Tržne cene in tečaji, uporabljeni v otvoritveni bilanci stanja na dan 1. januar 2007, so predstavljali začetne povprečne stroške sredstev in obveznosti Banke Slovenije. V primeru pozicij v tuji valuti in zlata so se kot

začetni stroški upoštevali tečaji, veljavni 1. januarja 2007, kot jih je sporočila ECB. Začetne povprečne cene portfelja vrednostnih papirjev so predstavljale cene vrednostnih papirjev na dan 31. december 2006, ki so služile kot izhodišče za amortizacijo premije in diskonta ter izračun realiziranih prihodkov in odhodkov v primeru njihove prodaje.

Izvedeni finančni instrumenti

Terminski deli valutnih zamenjav se izkazujejo v zabilančni evidenci in so vključeni v neto pozicijo tuje valute z namenom izračuna povprečnega stroška valut ter pozitivnih in negativnih tečajnih razlik. Prihodki in odhodki od terminskih delov se prepoznajo in obravnavajo podobno kot pri bilančnih instrumentih. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja se ne prepoznajo kot prihodek, ampak se prenesejo na račune vrednotenja. Nerealizirani negativni učinki vrednotenja se izkažejo v izkazu poslovnega izida, če presežejo predhodno ugotovljene pozitivne učinke vrednotenja, evidentirane na računih vrednotenja. Nerealizirani učinki vrednotenja terminskih delov valutnih zamenjav se evidentirajo od datuma sklenitve posla do datuma poravnave med 'Druga sredstva/obveznosti'.

Zaradi preračuna promptnih in terminskih zneskov v tujih valutah v euro po enakem tečaju valutne zamenjave ne vplivajo na izkaz poslovnega izida oziroma na račune vrednotenja na strani obveznosti.

Dogodki po datumu bilance stanja

Sredstva in obveznosti so prilagojeni za dogodke, ki se pojavijo med datumom letne bilance stanja in datumom, na katerega Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembneje vplivajo na stanje sredstev in obveznosti na datum bilance stanja.

V skladu z 28. členom Statuta ESCB in ECB so nacionalne centralne banke ESCB edini vpisniki kapitala ECB. Vpisovanje kapitala se izvede po ključu, določenem v skladu z 29. členom Statuta ESCB in ECB, ter se prilagaja vsakih pet let. Zadnja taka prilagoditev je bila izvedena na dan 1. januar 2019. Posledično se je delež Banke Slovenije v celotnem vplačanem kapitalu ECB s 1. januarjem 2019 zmanjšal z 0,4908% na 0,4828%.

Izkaz denarnih tokov

Ob upoštevanju vloge Banke Slovenije kot centralne banke objava izkaza denarnih tokov uporabnikom računovodskih izkazov ne bi zagotovila ustrezne dodatne informacije. Posledično izkaz denarnih tokov ni vključen v računovodske izkaze.

Obdavčitev

Banka Slovenije ni zavezana plačilu davka od dohodka pravnih oseb v Sloveniji.

Razdelitev presežka / pokrivanje primanjkljaja

V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se presežek prihodkov nad odhodki razporedi v splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja iz naslova sprememb tečajev in cen se v celoti prenesejo na račune vrednotenja in niso vključeni v neto finančni rezultat, ki je namenjen delitvi. Računi vrednotenja se lahko uporabijo izključno za pokrivanje primanjkljaja, ki je posledica nerealiziranih negativnih učinkov iz naslova tečajnih in cenovnih gibanj.

Primanjkljaj prihodkov nad odhodki pokriva Banka Slovenije iz splošnih rezerv. V kolikor je primanjkljaj posledica nerealiziranih tečajnih in cenovnih sprememb, se za kritje primanjkljaja uporabijo za te namene oblikovane posebne rezerve. Sredstva za pokrivanje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki ga ni mogoče pokriti iz splošnih rezerv, se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

Revidiranje računovodskih izkazov

Računovodske izkaze je revidiralo podjetje Ernst & Young d. o. o., Ljubljana, ki je bilo imenovano za zunanjega revizorja Banke Slovenije za poslovna leta 2018 do 2020.

Bilanca stanja na dan 31. december 2018

AKTIVA (v tisoč EUR)		Pojasnilo	31.12.2018	31.12. 2017
1	Zlato in terjatve v zlatu	1	114.579	110.584
2	Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	2	698.893	629.664
2.1	Terjatve do MDS		372.278	337.790
2.2	Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine		326.615	291.874
3	Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	3	93.856	152.099
4	Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih	4	1.223.816	1.198.580
4.1	Računi pri bankah, naložbe v vrednostne papirje in posojila		1.223.816	1.198.580
4.2	Terjatve iz naslova posojil v skladu z ERM II		-	-
5	Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih	5	1.101.600	1.141.600
5.1	Operacije glavnega refinanciranja		-	-
5.2	Operacije dolgoročnejšega refinanciranja		1.101.600	1.141.600
5.3	Povratne operacije finega uravnavanja		-	-
5.4	Strukturne povratne operacije		-	-
5.5	Odprta ponudba mejnega posojanja		-	-
5.6	Posojila povezana s pozivi h kritju		-	-
6	Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v eurih	6	455	1.616
7	Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v eurih	7	11.290.248	10.656.457
7.1	Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike		9.999.118	9.250.019
7.2	Drugi vrednostni papirji		1.291.130	1.406.439
8	Javni dolg v eurih		-	-
9	Terjatve znotraj Evrosistema	8	1.564.008	282.420
9.1	Udeležba v ECB		82.199	82.199
9.2	Prenesene devizne rezerve		200.221	200.221
9.3	Terjatve v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB*		-	-
9.4	Neto terjatve iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema		-	-
9.5	Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)		1.281.588	-
10	Neporavnane postavke		-	-
11	Druga sredstva	9	342.045	325.184
11.1	Kovanci evrskega območja		991	2.397
11.2	Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva		40.444	37.009
11.3	Ostala finančna sredstva		51.681	50.963
11.4	Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov		4.069	116
11.5	Aktivne časovne razmejitev		166.018	169.061
11.6	Razno		78.841	65.639
12	Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta		-	-
Skupaj aktiva			16.429.499	14.498.204

* Samo postavka bilance stanja ECB

PASIVA (v tisoč EUR)	Pojasnilo	31.12.2018	31.12.2017
1 Bankovci v obtoku	10	5.558.570	5.285.783
2 Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih	11	3.391.330	2.938.810
2.1 Vpogledne vloge		3.391.330	2.938.810
2.2 Odprta ponudba mejnega deponiranja		-	-
2.3 Operacije za vezane vloge		-	-
2.4 Povratne operacije finega uravnavanja		-	-
2.5 Vloge povezane s pozivi h kritju		-	-
3 Druge obveznosti do kreditnih institucij v eurih		-	-
4 Izdani dolžniški certifikati		-	-
5 Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v eurih	12	3.779.858	2.531.394
5.1 Obveznosti do države		3.703.722	2.520.551
5.2 Ostale obveznosti		76.135	10.844
6 Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih	13	62.717	72.884
7 Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	14	4.595	56.486
8 Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti		-	-
8.1 Vpogledne in vezane vloge		-	-
8.2 Obveznosti iz naslova posojil v skladu z ERM II		-	-
9 Protipostavka dodeljenih SDR	15	262.383	256.381
10 Obveznosti znotraj Evrosistema	16	1.502.442	1.646.259
10.1 Obveznosti, ustrezne prenesenim deviznim rezervam*		-	-
10.2 Obveznosti v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB		-	-
10.3 Neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema		1.502.442	241.384
10.4 Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)		-	1.404.874
11 Neporavnane postavke	17	-	1.165
12 Druge obveznosti	18	136.616	112.829
12.1 Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov		20.967	10.194
12.2 Pasivne časovne razmejitev		21.235	16.489
12.3 Razno		94.414	86.146
13 Rezervacije	19	593.836	514.592
14 Računi vrednotenja	20	103.484	93.729
15 Kapital in rezerve	21	970.223	917.172
15.1 Kapital		8.346	8.346
15.2 Rezerve		961.877	908.827
16 Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta		63.446	70.719
Skupaj pasiva		16.429.499	14.498.204

* Samo postavka bilance stanja ECB

Izkaz poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2018 in 2017

(v tisoč EUR)		Pojasnilo	2018	2017
1.1	Obrestni prihodki		145.497	114.368
1.2	Obrestni odhodki		-12.329	-9.245
1	Neto obrestni prihodki	25	133.168	105.123
2.1	Realizirani prihodki / odhodki iz finančnih operacij		4.274	21.434
2.2	Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij		-9.054	-2.364
2.3	Prenos v / sprostitev rezervacij za tečajna, obrestna, kreditna in cenovna tveganja pri zlatu in druga operativna tveganja		-79.188	-56.796
2	Neto rezultat iz finančnih operacij, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja	26	-83.968	-37.726
3.1	Prihodki od provizij		12.509	11.172
3.2	Odhodki od provizij		-2.956	-2.845
3	Neto prihodki od provizij	27	9.553	8.327
4	Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb	28	7.655	6.477
5	Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov	29	32.619	23.499
6	Drugi prihodki	30	2.072	2.546
	Skupaj neto prihodki		101.098	108.247
7.1	Stroški dela		-24.637	-22.780
7.2	Drugi splošni stroški		-7.998	-7.653
7.3	Amortizacija		-2.628	-2.289
7.4	Stroški tiskanja bankovcev		-721	-3.743
7.5	Drugi stroški		-1.668	-1.063
7	Skupaj stroški poslovanja	31	-37.653	-37.527
8	Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	32	63.446	70.719

Pojasnila na straneh 14 do 34 so sestavni del računovodskih izkazov.

Nerevidirani računovodski izkazi so bili 5. marca 2019 potrjeni s strani Sveta Banke Slovenije, revidirani računovodski izkazi pa so bili s strani Sveta Banke Slovenije potrjeni 2. aprila 2019 in podpisani s strani guvernerja Banke Slovenije:

Mag. Boštjan Vasle
predsednik Sveta Banke in
guverner Banke Slovenije

V skladu z 49. členom Zakona o Banki Slovenije, Banka Slovenije z računovodskimi izkazi seznani Državni zbor Republike Slovenije.

Pojasnila k bilanci stanja

1. Zlato in terjatve v zlatu

Z izjemo zaloge zlata v Banki Slovenije, imetje Banke Slovenije v zlatu predstavljajo depoziti pri tujih bankah. V letnem obračunu je zlato vrednoteno na osnovi cene unče zlata (ozf) v eurih, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na londonski borzi na dan 31. december 2018. Ta cena, ki jo je sporočila ECB, znaša 1.120,961 EUR za unčo zlata, v primerjavi z 1.081,881 na 29. december 2017. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja v višini 65,2 mio EUR so izkazani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	000 EUR	V unčah zlata
Stanje na dan 31. december 2016	112.364	102.330
Zmanjšanje količine zlata v 2017 (transakcije vezave depozita v zlatu)	-56	-116
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2017	-1.724	-
Stanje na dan 31. december 2017	110.584	102.214
Povečanje količine zlata v 2018 (transakcije vezave depozita v zlatu)	0	0
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2018	3.995	-
Stanje na dan 31. december 2018	114.579	102.215

2. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti

Ta postavka vključuje imetja SDR, dodeljena s strani MDS, ter terjatve v tuji valuti do nerezidentov evrskega območja, vključene v devizne rezerve Banke Slovenije.

Podpostavka 2.1 'Terjatve do MDS' sestavljajo pravice črpanja v okviru rezervne tranše in posebne pravice črpanja. Terjatve MDS obrestuje po obrestni meri, ki se izračunava tedensko.

Rezervna tranša predstavlja razliko med kvoto Slovenije v MDS in imetju MDS v eurih pri Banki Slovenije. Posebne pravice črpanja so sredstva rezerv, ki jih je kreiral MDS in razdelil svojim članicam z namenom povečanja mednarodne likvidnosti. Uporabljajo se za transakcije med uradnimi denarnimi oblastmi. SDR je opredeljen kot košarica valut. Njegova vrednost je določena kot tehtano povprečje tečajev petih valut (USD, GBP, JPY, EUR in CNY).

Vse terjatve so izkazane v bilanci stanja po tržnem tečaju 1 SDR = 1,2154 EUR (29. december 2017: 1 SDR = 1,1876 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Na datum bilance stanja je bil tržni tečaj SDR nad povprečnim stroškom te valute, zato so bili pozitivni učinki vrednotenja v skladu z računovodskimi pravili prepoznani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	31.12.2018		31.12.2017		Sprememba	
	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR
Kvota	586.500	712.832	586.500	696.527	-	16.305
manj EUR imetja MDS	-478.539	-581.616	-499.888	-593.667	21.349	12.051
Rezervna tranša pri MDS	107.961	131.216	86.612	102.861	21.349	28.355
SDR	198.339	241.062	197.818	234.929	521	6.133
Skupaj	306.301	372.278	284.431	337.790	21.870	34.488

Podpostavka 2.2 'Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine' vključuje sredstva v tuji valuti, naložena pri nerezidentih evrskega območja (vključno z mednarodnimi in nadnacionalnimi organizacijami). Sredstva v tuji valuti so v tej podpostavki izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31. december 2018.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	731	1.075	-344
Vezane vloge	215	12.507	-12.292
Vrednostni papirji	325.669	278.292	47.378
Skupaj	326.615	291.874	34.742

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12. 2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
USD	326.292	291.593	34.699
Druge valute	324	281	43
Skupaj	326.615	291.874	34.742

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12. 2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	6.971	-	6.971
Od 1 do 5 let	162.491	124.704	37.787
Več kot 5 let	156.207	153.588	2.619
Skupaj	325.669	278.292	47.378

3. Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti

Sredstva v tuji valuti, naložena pri rezidentih evrskega območja, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje v tuji valuti. Sredstva v tuji valuti so izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31. december 2018.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	32	36	-4
Vezane vloge	20.087	17.510	2.577
Vrednostni papirji	73.736	134.554	-60.817
Skupaj	93.856	152.099	-58.244

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12. 2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
USD	93.856	152.099	-58.244
Skupaj	93.856	152.099	-58.244

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12. 2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	44.171	77.068	-32.897
Od 1 do 5 let	15.777	48.240	-32.463
Več kot 5 let	13.789	9.246	4.542
Skupaj	73.736	134.554	-60.817

4. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih

Sredstva v eurih, naložena pri nerezidentih evrskega območja, ki so vključena v to bilančno postavko, so naložena v vpogledne vloge in vrednostne papirje.

Sestava sredstev v EUR glede na vrsto naložbe:

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	0	0	-
Vrednostni papirji	1.223.816	1.198.580	25.236
Skupaj	1.223.816	1.198.580	25.236

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	245.125	153.990	91.136
Od 1 do 5 let	955.070	1.038.811	-83.740
Več kot 5 let	23.620	5.779	17.841
Skupaj	1.223.816	1.198.580	25.236

5. Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih

Ta postavka izkazuje operacije, ki jih izvaja Banka Slovenije v okviru enotne denarne politike Evrosistema in odraža obseg in strukturo refinanciranja slovenskih kreditnih institucij s strani Banke Slovenije.

Celotno imetje sredstev iz naslova denarne politike v Evrosistemu znaša 734.381 mio EUR (2017: 764.310 mio EUR), od tega Banka Slovenije izkazuje 1.102 mio EUR (2017: 1.142 mio EUR). V skladu s 32.4 členom Statuta ESCB in ECB se izgube pri izvajanju denarne politike, v kolikor bi se realizirale, na podlagi odločitve Sveta ECB v celoti porazdelijo med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalnem ključu.

Izgube se lahko realizirajo samo v primeru neplačila nasprotne stranke ter hkratne nezadostne povrnitve sredstev iz prodaje zavarovanja, ki ga je zagotovila nasprotna stranka. Za posebej določena zavarovanja, ki jih NCB lahko sprejme po lastnem preudarku, je bila na podlagi odločitve Sveta ECB delitev tveganj izključena.

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja so namenjene zagotavljanju dodatnega dolgoročnejšega refinanciranja nasprotnim strankam. V letu 2018 so se izvajale z ročnostjo 3 mesecev, po fiksni obrestni meri s polno dodelitvijo. Dodatno je Svet ECB v 2016 uvedel serijo štirih ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja (TLTRO-II), ki so se izvedle s polno dodelitvijo. Ročnost teh operacij je štiri leta, z možnostjo vračila po dveh letih. V skladu z odločitvami Sveta ECB je bila uporabljena obrestna mera za operacije TLTRO-II pri vsaki banki odvisna od njenega posojanja v obdobju med 1. februarjem 2016 in 31. januarjem 2018. Dejanska obrestna mera je bila določena v 2018, njena vrednost je bila med obrestno mero operacije glavnega refinanciranja in obrestno mero mejnega depozita v času dodelitve.

	31.12.2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Operacije dolgoročnejšega refinanciranja	1.101.600	1.141.600	-40.000
Skupaj	1.101.600	1.141.600	-40.000

6. Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v eurih

Ta postavka v višini 0,5 mio EUR obsega terjatve do kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike. Sredstva so naložena v vpogledne vloge.

7. Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v eurih

Ta postavka obsega vrednostne papirje za namene izvajanja denarne politike in druge vrednostne papirje izdajateljev evrskega območja, denominirane v eurih.

Podpostavka 7.1 'Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike' obsegajo vrednostne papirje, ki jih je Banka Slovenije pridobila v okviru dveh programov nakupa kritih obveznic (CBPP)¹¹, programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (SMP)¹² in programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (PSPP)¹³.

Nakupi po prvem programu nakupa kritih obveznic so se zaključili 30. junija 2010, medtem ko je bil program v zvezi s trgi vrednostnih papirjev prekinjen 6. septembra 2012.

V letu 2018 je Evrosistem nadaljeval z nakupi vrednostnih papirjev v okviru razširjenega programa nakupov vrednostnih papirjev (APP)¹⁴, ki zajema tretji program nakupa kritih obveznic (CBPP3), program nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP)¹⁵, PSPP in program nakupa vrednostnih papirjev podjetniškega

¹¹ Sklep Evropske centralne banke z dne 2. julija 2009 o izvajanju programa nakupa kritih obveznic (ECB/2009/16), Uradni list EU, L 175, 04.07.2009, str. 18-19, Sklep Evropske centralne banke z dne 15. oktobra 2014 o izvajanju tretjega programa nakupa kritih obveznic (ECB/2014/40), Uradni list EU, L 335, 22.11.2014, str. 22-24, Sklep Evropske centralne banke z dne 11. januarja 2017 o spremembi Sklepa ECB/2014/40 o izvajanju tretjega programa nakupa kritih obveznic (ECB/2017/2), Uradni list EU, L 16, 20.01.2017, str. 53-54, Sklep Evropske centralne banke z dne 18. maja 2017 o spremembi Sklepa ECB/2014/40 o izvajanju tretjega programa nakupa kritih obveznic (ECB/2017/14), Uradni list EU, L 190, 21.07.2017, str. 22-23 in Sklep Evropske centralne banke z dne 20. novembra 2017 o spremembi Sklepa ECB/2014/40 o izvajanju tretjega programa nakupa kritih obveznic (ECB/2017/37), Uradni list EU, L 312, 28.11.2017, str. 92.

¹² Sklep Evropske centralne banke z dne 14. maja 2010 o vzpostavitvi programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (ECB/2010/5), Uradni list EU, L 124, 20.05.2010, str. 8-9.

¹³ Sklep Evropske centralne banke z dne 4. marca 2015 o programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (ECB/2015/10), Uradni list EU, L 121, 14.05.2015, str. 20-24, Sklep Evropske centralne banke z dne 5. novembra 2015 o spremembi Sklepa (EU) 2015/774 o programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (ECB/2015/33), Uradni list EU, L 303, 20.11.2015, str. 106-107, Sklep Evropske centralne banke z dne 16. decembra 2015 o spremembi Sklepa (EU) 2015/774 o programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (ECB/2015/48), Uradni list EU, L 344, 30.12.2015, str. 1-4, Sklep Evropske centralne banke z dne 18. aprila 2016 o spremembi Sklepa (EU) 2015/774 o programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (ECB/2016/8), Uradni list EU, L 121, 11.05.2016, str. 24-26 in Sklep Evropske centralne banke z dne 11. januarja 2017 o spremembi Sklepa (EU) 2015/774 o programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (ECB/2017/1), Uradni list EU, L 16, 20.01.2017, str. 51-52.

¹⁴ Dodatne podrobnosti glede razširjenega programa nakupov so na voljo na spletni strani ECB: <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>

¹⁵ Sklep Evropske centralne banke z dne 19. novembra 2014 o izvajanju programa nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ECB/2014/45), Uradni list EU, L 1, 06.01.2015, str. 4-7, Sklep Evropske centralne banke z dne 10. september 2015 o

sektorja (CSPP)¹⁶. Skupni mesečni neto nakupi NCB in ECB so v povprečju znašali 30 milijard EUR do septembra 2018 in 15 milijard EUR od oktobra 2018 do konca leta, ko so se neto nakupi zaključili. Evrosistem bo daljše časovno obdobje po dvigu ključne obrestne mere ECB nadaljeval z reinvestiranjem celotnih glavnih iz zapadlih vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru APP. Z reinvestiranjem bo nadaljeval tako dolgo, kot bo potrebno za ohranjanje ugodnih likvidnostnih razmer in spodbujevalno naravnane denarne politike

Vrednostni papirji, kupljeni v okviru navedenih programov, se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev (glej 'Vrednostni papirji za namene denarne politike' v računovodskih politikah).

Amortizirane nabavne vrednosti vrednostnih papirjev v lasti Banke Slovenije, kot tudi njihove tržne vrednosti¹⁷ (slednje se ne prepoznajo v bilanci stanja ali izkazu uspeha, temveč prikazujejo le zaradi namena primerjave), so sledeče:

	31.12.2018		31.12.2017		Sprememba	
	Amortiz. nabavna vrednost	Tržna vrednost	Amortiz. nabavna vrednost	Tržna vrednost	Amortiz. nabavna vrednost	Tržna vrednost
	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR
CBPP1 vrednostni papirji	15.995	16.722	28.008	29.586	-12.013	-12.863
CBPP3 vrednostni papirji	823.098	825.221	938.414	950.639	-115.317	-125.418
SMP vrednostni papirji	135.327	146.057	160.487	179.581	-25.160	-33.524
PSPP vrednostni papirji	9.024.698	9.237.463	8.123.109	8.387.413	901.590	850.051
Skupaj	9.999.118	10.225.464	9.250.019	9.547.219	749.100	678.246

Delitev vrednostnih papirjev za namene izvajanja denarne politike po preostali dospelosti:

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	346.030	429.773	-83.743
Od 1 do 5 let	2.483.147	2.584.542	-101.395
Več kot 5 let	7.169.941	6.235.703	934.238
Skupaj	9.999.118	9.250.019	749.100

Svet ECB redno ocenjuje finančna tveganja, povezana z vrednostnimi papirji, pridobljenimi v okviru teh programov. Testi oslabitve se izvajajo ob koncu leta na podlagi ocene zneskov povračil in so potrjeni s strani Sveta ECB.

spremembi Sklepa ECB/2014/45 o izvajanju programa nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ECB/2015/31), Uradni list EU, L 249, 25.09.2015, str. 28-29, Sklep Evropske centralne banke z dne 11. januar 2017 o spremembi Sklepa ECB/2014/45 o izvajanju programa nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ECB/2017/3), Uradni list EU, L 16, 20.01.2017, str. 55-56 in Sklep Evropske centralne banke z dne 18. maj 2017 o spremembi Sklepa ECB/2014/45 o izvajanju programa nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ECB/2017/15), Uradni list EU, L 190, 21.07.2017, str. 24-25.

¹⁶ Sklep Evropske centralne banke z dne 1. junija 2016 o izvajanju programa nakupa vrednostnih papirjev podjetniškega sektorja (ECB/2016/16), Uradni list EU, L 157, 15.06.2016, str. 28-32 in Sklep Evropske centralne banke z dne 11. januarja 2017 o spremembi Sklepa (EU) 2016/948 o izvajanju programa nakupa vrednostnih papirjev podjetniškega sektorja (ECB/2017/4), Uradni list EU, L 16, 20.1.2017, str. 57-58.

¹⁷ Tržne vrednosti so indikativne in temeljijo na tržnih kotacijah. V primerih, kjer tržne kotacije niso bile razpoložljive, so bile tržne cene ocenjene z uporabo internih modelov Evrosistema.

Celotno imetje vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru programov CBPP, SMP, ABSPP, PSPP in CSPP, v Evrosistemu znaša 2.651.281 mio EUR (2017: 2.386.012 mio EUR), od tega Banka Slovenije izkazuje 9.999 mio EUR (2017: 9.250 mio EUR). V skladu s sklepom Sveta ECB, sprejetim na podlagi 32.4 člena Statuta ESCB in ECB, se izgube pri vrednostnih papirjih, pridobljenih v okviru programov SMP, CBPP3, ABSPP in CSPP ter vrednostnih papirjih, pridobljenih v okviru programa PSPP, izdanih s strani mednarodne organizacije ali multilateralne razvojne banke, v kolikor bi se realizirale, v celoti porazdelijo med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalskem ključu.

Na podlagi testa oslabitve vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru CSPP, je Svet ECB sklenil, da oblikuje rezervacije za kritje kreditnih tveganj pri operacijah denarne politike v letu 2018 (glej 'Rezervacije' v pojasnilih bilance stanja).

V zvezi s testom oslabitve vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru CBPP, SMP, ABSPP in PSPP, izvedenim konec leta 2018, je Svet ECB identificiral dva indikatorja oslabitve, ki se nanašata na imetja vrednostnih papirjev iz programov ABSPP in CBPP3. Svet ECB je menil, da identificirana indikatorja oslabitve nista imela vpliva na ocenjene bodoče denarne tokove. Posledično ob koncu leta ni bilo evidentiranih oslabitev za imetja vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru CBPP, SMP, ABSPP in PSPP.

Podpostavka 7.2 'Drugi vrednostni papirji' obsega portfelj vrednostnih papirjev državnih, bančnih in podjetniških izdajateljev evrskega območja.

Delitev vrednostnih papirjev po portfeljih:

	31.12.2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Tržni vrednostni papirji razen tistih, ki so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti'	1.263.652	1.378.707	-115.055
Vrednostni papirji v posesti do dospelosti	27.478	27.732	-254
Skupaj	1.291.130	1.406.439	-115.309

Vrednostni papirji v posesti do dospelosti so vrednostni papirji s fiksnimi ali določljivimi plačili in določeno dospelostjo ter jih Banka Slovenije namerava imeti v posesti do njihove dospelosti.

Delitev drugih vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12. 2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	218.161	315.441	-97.280
Od 1 do 5 let	833.926	823.144	10.782
Več kot 5 let	239.043	267.854	-28.811
Skupaj	1.291.130	1.406.439	-115.309

8. Terjatve znotraj Evrosistema

Podpostavka 9.1 izkazuje udeležbo Banke Slovenije v ECB. V skladu z 28. členom Statuta ESCB in ECB so nacionalne centralne banke ESCB edini vpisniki kapitala ECB. Vpisovanje kapitala se izvede po ključu, določenem v skladu z 29. členom Statuta ESCB in ECB, ter se prilagaja vsakih pet let.

Vpisani in vplačani kapital osemindvajsetih evropskih centralnih bank v kapitalu ECB na dan 31.12.2018 znaša:

	Ključ za vpis kapitala (%)	Vpisani kapital v EUR	Vplačani kapital v EUR	Ključ v okviru Evrosistema (%)
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4778	268.222.025	268.222.025	3,5200
Deutsche Bundesbank	17,9973	1.948.208.997	1.948.208.997	25,5674
Eesti Pank	0,1928	20.870.614	20.870.614	0,2739
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	1,1607	125.645.857	125.645.857	1,6489
Bank of Greece	2,0332	220.094.044	220.094.044	2,8884
Banco de España	8,8409	957.028.050	957.028.050	12,5596
Banque de France	14,1792	1.534.899.402	1.534.899.402	20,1433
Banca d'Italia	12,3108	1.332.644.970	1.332.644.970	17,4890
Central Bank of Cyprus	0,1513	16.378.236	16.378.236	0,2149
Latvijas Banka	0,2821	30.537.345	30.537.345	0,4008
Lietuvos bankas	0,4132	44.728.929	44.728.929	0,5870
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21.974.764	21.974.764	0,2884
Central Bank of Malta/Bank Ċentrali ta' Malta	0,0648	7.014.605	7.014.605	0,0921
De Nederlandsche Bank	4,0035	433.379.158	433.379.158	5,6875
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212.505.714	212.505.714	2,7888
Banco de Portugal	1,7434	188.723.173	188.723.173	2,4767
Banka Slovenije	0,3455	37.400.399	37.400.399	0,4908
Národná banka Slovenska	0,7725	83.623.180	83.623.180	1,0974
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2564	136.005.389	136.005.389	1,7849
Skupaj centralne banke evrskega območja	70,3915	7.619.884.851	7.619.884.851	100,0000
Bulgarian National Bank	0,8590	92.986.811	3.487.005	
Česká národní banka	1,6075	174.011.989	6.525.450	
Danmarks Nationalbank	1,4873	161.000.330	6.037.512	
Hrvatska narodna banka	0,6023	65.199.018	2.444.963	
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	149.363.448	5.601.129	
Narodowy Bank Polski	5,1230	554.565.112	20.796.192	
Banca Națională a României	2,6024	281.709.984	10.564.124	
Sveriges Riksbank	2,2729	246.041.586	9.226.559	
Bank of England	13,6743	1.480.243.942	55.509.148	
Skupaj centralne banke izven evrskega območja	29,6085	3.205.122.218	120.192.083	
Skupaj	100,0000	10.825.007.070	7.740.076.935	

V skladu z 49.2 členom Statuta ESCB in ECB in pravnimi predpisi, ki jih je sprejel Svet ECB, je Banka Slovenije v letu 2007 vplačala 36,7 mio EUR kot prispevek na račune vrednotenja tuje valute, zlata in vrednostnih papirjev ECB ter v rezervacije ECB za tečajna in obrestna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Plačilo je bilo izvedeno v dveh delih. Kot rezultat razlike med evrsko protivrednostjo prenesenih deviznih rezerv na ECB po tekočih tečajih in terjatvijo Banke Slovenije iz tega naslova v skladu z njenim ključem za vpis kapitala (izkazano v podpostavki aktive 9.2) se je 3. januarja 2007 znesek v višini 7,6 mio EUR uporabil kot

vnaprejšnji prispevek v rezerve, rezervacije in račune vrednotenja ECB. Preostali prispevek je Banka Slovenije vplačala po potrditvi Računovodskih izkazov ECB za leto 2006 s strani Sveta ECB v marcu 2007.

Banka Slovenije je 9. marca 2009, 12. julija 2013 in 21. februarja 2014 vplačala dodatni prispevek v rezerve in rezervacije ECB zaradi spremembe ključa za vpis kapitala ECB 1. januarja 2009, 1. julija 2013 in 1. januarja 2014.

	31.12.2018
	000 EUR
Prispevek k računom vrednotenja	
- vplačilo 3. januarja 2007	7.647
- vplačilo 12. marca 2007	18.105
Prispevek k rezervam in rezervacijam	
- vplačilo 12. marca 2007	10.947
Prispevek plačan 9. marca 2009	2.700
Prispevek plačan 12. julija 2013	50
Prispevek plačan 21. februarja 2014	5.350
Skupaj	44.799

Podpostavka 9.2 predstavlja terjatev Banke Slovenije v višini 200,2 mio EUR, ki izhaja iz prenesenih deviznih rezerv na ECB ob vstopu v Evrosistem. Obresti na te terjatve se izračunavajo dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja, prilagojeni tako, da odraža ničelni donos na del rezerv, prenesenih v zlatu.

Podpostavka 9.5 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)' predstavlja vsoto treh komponent, katerih skupni saldo se izkazuje bodisi na aktivni ali na pasivi bilance stanja: 1) pozicije Banke Slovenije nasproti ECB iz naslova danih in prejetih plačil preko sistema TARGET2 iz transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami ESCB, vključno z ECB; 2) pozicije nasproti ECB iz naslova združevanja in razdelitve denarnega prihodka znotraj Evrosistema, dokler ni poravnana; in 3) pozicije Banke Slovenije nasproti ECB v zvezi z drugimi morebitnimi terjatvami ali obveznostmi, vključno s terjatvijo Banke Slovenije do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB.

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Terjatev do ECB iz naslova TARGET2 saldo	1.242.669	-	1.242.669
Terjatev do ECB iz naslova denarnega prihodka	33.071	-	33.071
Terjatev do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB	5.848	-	5.848
Skupaj	1.281.588	-	1.281.588

Neto transfer preko TARGET2 ob koncu leta izkazuje debetno stanje v višini 1.242,7 mio EUR. Obračun obresti na to pozicijo se izvaja dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja.

Druga komponenta, tj. pozicija nasproti ECB iz naslova letnega združevanja in razporeditve denarnega prihodka med NCB Evrosistema, ob koncu leta izkazuje debetno stanje v višini 33,1 mio EUR (glej 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov' v pojasnilih izkaza poslovnega izida).

V letu 2018 je znesek, ki se razdeli NCB evrskega območja v okviru predhodne razdelitve dobička ECB, v skladu s sklepom Sveta ECB znašal 1.191 mio EUR (glej 'Razdelitev dobička ECB' v računovodski politiki). Pripadajoči znesek za Banko Slovenije na dan 31. december 2018 je znašal 5,8 mio EUR (glej 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v pojasnilih izkaza poslovnega izida).

9. Druga sredstva

Banka Slovenije izkazuje v podpostavki 11.1 'Kovanci evrskega območja' v višini 1,0 mio EUR imetja kovancev, ki jih izdaja Republika Slovenija.

Podpostavka 11.2 'Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva' vsebuje zemljišča in zgradbe, strojno in programsko opremo, pohištvo in drugo opremo.

	Zemljišča in zgradbe	Računalniki in oprema	Skupaj
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Nabavna ali ocenjena vrednost			
31. december 2017	31.330	26.876	58.206
Nabave	4.166	1.948	6.114
Prodaje	-	1.091	1.091
31. december 2018	35.496	27.732	63.229
Odpisana vrednost			
31. december 2017	1.053	20.144	21.197
Prodaje	-	1.086	1.086
Strošek amortizacije	284	2.389	2.673
31. december 2018	1.338	21.447	22.785
Neodpisana vrednost			
31. december 2017	30.277	6.732	37.009
31. december 2018	34.159	6.285	40.444

V stanje zemljišč in zgradb na dan 31. december 2018 so vključene tudi naložbe v nepremičnine v Republiki Avstriji v višini 12,4 mio EUR (2017: 12,4 mio EUR).

Podpostavka 11.3 'Ostala finančna sredstva' v višini 51,7 mio EUR vsebuje udeležbo Banke Slovenije v mednarodnih finančnih institucijah in druga finančna sredstva.

Podpostavka 11.4 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' v višini 4,1 mio EUR zajema pozitivne učinke vrednotenja, ki se nanašajo na termiski del valutnih zamenjav, evidentiranih na zabilančnih računih, ter učinke vrednotenja transakcij kupoprodaje tuje valute, sklenjenih v letu 2018, ki bodo poravnane v naslednjem letu.

Podpostavka 11.5 'Aktivne časovne razmejitev' v višini 166,0 mio EUR obsega razmejene prihodke na dan 31. december 2018. Ti se v glavnem nanašajo na obresti, natečene v obravnavanem letu in zapadle v plačilo v prihodnjem poslovnem letu.

Podpostavka 11.6 'Razno' v višini 78,8 mio EUR vključuje skrbniška in druga sredstva.

10. Bankovci v obtoku

Ta postavka predstavlja delež Banke Slovenije v celotni vrednosti euro bankovcev v obtoku (glej 'Bankovci v obtoku' v računovodskih politikah).

Tekom leta 2018 je skupna vrednost bankovcev v obtoku v Evrosistemu porasla za 5,2%. Po ključu za razdelitev bankovcev izkazuje Banka Slovenije ob koncu leta bankovce v obtoku v vrednosti 5.558,6 mio EUR (v primerjavi s 5.285,8 mio EUR ob koncu leta 2017). Vrednost euro bankovcev, ki jih je Banka Slovenije dejansko dala v obtok v letu 2018, se je povečala za 27,8% s 5.527,2 mio EUR na 7.061,0 mio EUR. Glede na to, da je ta vrednost večja kot dodeljeni znesek, se razlika v višini 1.502,4 mio EUR (v primerjavi z 241,4 mio EUR ob koncu leta 2017) izkazuje v podpostavki obveznosti bilance stanja 10.3 'Neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Skupna vrednost euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije	7.061.012	5.527.167	1.533.846
Obveznosti iz ECB deleža euro bankovcev v obtoku	-483.418	-459.695	-23.724
Terjatve/obveznosti iz deleža Banke Slovenije v kapitalnem ključu ECB	-1.019.024	218.310	-1.237.335
Skupaj bankovci v obtoku	5.558.570	5.285.783	272.787

Apoenska struktura euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije, je sledeča:

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
EUR 5	-87.447	-73.911	-13.536
EUR 10	864.280	748.732	115.547
EUR 20	4.945.164	4.559.857	385.307
EUR 50	1.142.887	301.488	841.399
EUR 100	-734.667	-778.767	44.100
EUR 200	-136.811	-192.064	55.253
EUR 500	1.067.607	961.832	105.776
Skupna vrednost euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije	7.061.012	5.527.167	1.533.846

11. Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih

Vpogledne vloge zajemajo kreditna stanja na računih rezerv kreditnih institucij, ki so obvezniki za izpolnjevanje obveznih rezerv, pri centralni banki. Povprečno stanje na transakcijskih računih bank v obdobju izpolnjevanja se do višine izračunanih obveznih rezerv obrestuje po povprečni mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja v obdobju izpolnjevanja. Od junija 2014 dalje se presežne rezerve obrestujejo po nižji od bodisi ničelne obrestne mere ali obrestne mere mejnega depozita.

	31.12.2018	31.12. 2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	3.391.330	2.938.810	452.520
Skupaj	3.391.330	2.938.810	452.520

12. Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v eurih

Podpostavka 5.1 'Obveznosti do države' vsebuje vpogledne vloge in posebne vloge države v eurih. Vloge drugih javnih institucij obsegajo stanja na računih občin ter sredstva sklada za reševanje bank in sklada za jamstvo vlog.

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne in posebne vloge države	3.441.299	2.269.592	1.171.707
Vloge drugih komitentov	262.423	250.959	11.465
Skupaj	3.703.722	2.520.551	1.183.172

Podpostavka 5.2 'Ostale obveznosti' vključuje račune KDD in račune strank borznposredniških družb.

13. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih

Bilančna postavka 'Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih' v višini 62,7 mio EUR vsebuje sredstva iz naslova denarnega zavarovanja pri posojanju vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru APP, ter evrske vloge mednarodnih in nadnacionalnih organizacij. V to bilančno postavko je vključen tudi račun MDS št. 2.

14. Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti

Ta postavka v višini 4,6 mio EUR zajema vpogledne in vezane vloge ter posebna sredstva države v tuji valuti.

15. Protipostavka dodeljenih SDR

Postavka v višini 262,4 mio EUR predstavlja obveznost Banke Slovenije do MDS iz naslova dodeljenih SDR Republiki Sloveniji kot posledica njenega članstva v MDS. Obveznost konec leta 2018 je prikazana v bilanci stanja na osnovi tržnega tečaja 1 SDR = 1,2154 EUR (29. december 2017: 1 SDR = 1,1876 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Povečanje te obveznosti v letu 2018 je izključno posledica učinka vrednotenja, tj. apreciacije SDR nasproti euru.

16. Obveznosti znotraj Evrosistema

Podpostavka 10.3 'Neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' izkazuje terjatve in obveznosti Banke Slovenije do Evrosistema iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema (glej 'Bankovci v obtoku' in 'Saldi znotraj ESCB/Evrosistema' v računovodskih politikah)¹⁸. Povečanje neto obveznosti v primerjavi z letom 2017 (za 1.261,1 mio EUR) je bilo posledica povečanja zneska bankovcev, ki jih je v obtok v letu 2018 dala Banka Slovenije (za 27,8% v primerjavi s koncem leta 2017) in povečanja vrednosti euro bankovcev v obtoku v Evrosistemu (za 5,2% v primerjavi s koncem leta 2017). Obračun obresti na te obveznosti se izvaja dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja.

Podpostavka 10.4 'Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)' predstavlja vsoto treh komponent, katerih skupni saldo se izkazuje bodisi na aktivni ali na pasivi bilance stanja: 1) pozicije Banke Slovenije nasproti ECB iz naslova danih in prejetih plačil preko sistema TARGET2 iz transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami ESCB, vključno z ECB; 2) pozicije nasproti ECB iz naslova združevanja in razdelitve denarnega prihodka znotraj Evrosistema, dokler ni poravnana; in 3) pozicije Banke Slovenije nasproti ECB v zvezi z drugimi morebitnimi terjatvami ali obveznostmi, vključno s terjatvijo Banke Slovenije do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB. Vsota vseh treh komponent izkazuje ob koncu leta 2018 neto terjatev (glej 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)' v pojasnilih bilance stanja).

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Obveznost do ECB iz naslova TARGET2 saldo	-	1.433.560	-1.433.560
Terjatev do ECB iz naslova denarnega prihodka	-	-23.837	23.837
Terjatev do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB	-	-4.848	4.848
Skupaj	-	1.404.874	-1.404.874

17. Neporavnane postavke

Te obveznosti zajemajo transakcije, ki ob koncu poslovnega leta še niso bile poravnane (2018: ni bilo neporavnanih transakcij; 2017: 1,2 mio EUR).

18. Druge obveznosti

Podpostavka 12.1 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' v višini 21,0 mio EUR zajema skoraj izključno negativne učinke vrednotenja, ki se nanašajo na termiski del valutnih zamenjav, evidentiranih na zabilančnih računih.

¹⁸ V skladu z računovodskimi predpisi v Evrosistemu glede izdajanja evro bankovcev je 8% celotne vrednosti euro bankovcev v obtoku dodeljenih ECB na mesečni osnovi. Preostalih 92% vrednosti euro bankovcev v obtoku se prav tako mesečno razporedi med NCB, s čimer vsaka NCB izkazuje v svoji bilanci stanja delež euro bankovcev, ki ustreza njenemu vplačanemu deležu v kapitalu ECB. Razlika med vrednostjo euro bankovcev, dodeljenih NCB v skladu z omenjenim računovodskim predpisom, ter vrednostjo euro bankovcev, danih v obtok, se evidentira kot 'Neto terjatev/obveznost iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema'.

Podpostavka 12.2 'Pasivne časovne razmejitve' v višini 21,2 mio EUR vključuje razmejene obrestne in druge odhodke na dan 31. december 2018, natečene v obravnavanem letu, ki dospejo v plačilo v naslednjem poslovnem letu ali kasneje.

Podpostavka 12.3 'Razno' v višini 94,4 mio EUR se nanaša v glavnem na obveznosti iz naslova skrbniških poslov ter znesek nevrnjenih tolarskih bankovcev.

19. Rezervacije

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja	18.045	15.854	2.191
Rezervacije za splošna tveganja	575.000	498.400	76.600
Rezervacije iz naslova operacij denarne politike	791	338	453
Skupaj	593.836	514.592	79.244

Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja

Rezervacije za zaposlene vključujejo rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade in so izračunane v skladu z MRS 19 – Zaslužki zaposlencev. Slednje povzemajo določbe Kolektivne pogodbe Banke Slovenije, predvideno rast plač, fluktuacijo ter obrestno mero za diskontiranje prihodnjih obveznosti. Rezervacije so izračunane na podlagi aktuarskih predpostavk po stanju na dan 31. december 2018.

Rezervacije za znana tveganja se nanašajo na potencialne obveznosti Banke Slovenije iz bilančnih in zabilančnih postavk ter potencialne obveznosti, ki so posledica izvajanja nalog Banke Slovenije. Rezervacije za potencialne obveznosti iz zabilančnih postavk so bile izračunane na podlagi ocene tvegane vrednosti (VaR).

V zvezi s potencialnimi obveznostmi iz naslova upravnih sporov, ki se nanašajo na izredne ukrepe v bančnem sistemu v letih 2013/2014, se nadaljuje priprava posebnega zakona, ki bo omogočal uveljavljanje morebitne škode imetnikov podrejenega dolga. Banka Slovenije ob koncu leta 2018 za ta namen rezervacij ni oblikovala.

Rezervacije za splošna tveganja

Glede na izpostavljenost Banke Slovenije obrestnim, tečajnim, cenovnim in kreditnim tveganjem se lahko oblikujejo splošne rezervacije za pokrivanje odhodkov iz naslova sprememb obrestnih mer, tečajev in cen (zlata) ter kreditnih dogodkov. V letu 2018 se je skupna izpostavljenost tem tveganjem pomembno povečala iz naslova nakupov vrednostnih papirjev iz programa APP (glej 'Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v eurih' v pojasnilih bilance stanja).

Rezervacije iz naslova operacij denarne politike

V letu 2017 je bila oblikovana rezervacija v višini 69 mio EUR za kritje izgub iz operacij denarne politike v zvezi z enim izmed vrednostnih papirjev, ki ga je imela v posesti ena izmed NCB Evrosistema. V skladu s členom 32.4 Statuta ESCB in ECB se je ta rezervacija porazdelila med vse NCB držav članic evrskega območja v sorazmerju z njihovimi deleži v kapitalnem ključu, veljavnimi v letu 2017. Posledično je Banka Slovenije oblikovala rezervacijo v višini 0,3 mio EUR, kar je predstavljalo 0,4908% celotne oblikovane rezervacije. Višina rezervacije v računovodskih izkazih za leto 2017 je bila izračunana ob upoštevanju informacij o prodaji vrednostnega papirja v januarju 2018, zato je bila izguba, realizirana v letu 2018, v celoti pokrita s koriščenjem te rezervacije.

Nadalje je na podlagi rezultatov testa oslabitve vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru CSPP, Svet ECB sklenil, da v letu 2018 oblikuje kritje v višini 161 mio EUR za kreditna tveganja iz naslova operacij denarne politike. V skladu s členom 32.4 Statuta ESCB in ECB se ta rezervacija porazdeli med vse NCB držav članic evrskega območja v sorazmerju z njihovimi deleži v kapitalnem ključu, veljavnimi v letu 2018. Posledično je Banka Slovenije oblikovala rezervacijo v višini 0,8 mio EUR, kar predstavlja 0,4908% celotne oblikovane rezervacije.

20. Računi vrednotenja

V tej bilančni postavki je izkazana pozitivna razlika med tržno ceno in povprečnim nabavnim stroškom pri zlatu, neto pozicijah tujih valut in portfelju vrednostnih papirjev.

V primeru vrednotenja vrednostnih papirjev so pozitivni učinki vrednotenja v višini 13,1 mio EUR posledica vrednotenja portfelja, denominiranega v EUR (2017: 18,0 mio EUR) in 1,1 mio EUR iz naslova vrednotenja portfelja v USD (2017: 1,0 mio EUR).

V primeru valutnih pozicij so pozitivne tečajne razlike v višini 21,4 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v USD in 2,6 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v SDR (2017: 13,3 mio EUR od vrednotenja USD pozicije in 0,2 mio EUR od vrednotenja CHF pozicije). Povprečna nabavna cena valut je konec leta 2018 znašala 1,2599 USD za EUR in 1,1926 EUR za SDR (2017: 1,2751 USD za EUR in 1,1974 EUR za SDR), medtem ko je tržni tečaj znašal 1,1450 USD za EUR in 1,2154 EUR za SDR (2017: 1,1993 USD za EUR in 1,1876 EUR za SDR).

Povprečna nabavna vrednost zlata je konec leta 2018 znašala 482,689 EUR za unčo (2017: 482,688 EUR), medtem ko je bila tržna cena enaka 1.120,961 EUR za unčo (2017: 1.081,881 EUR). Tržna cena zlata je presegala njegovo nabavno ceno, kar je imelo za posledico pozitivne učinke vrednotenja v višini 65,2 mio EUR (2017: 61,2 mio EUR).

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vrednotenje vrednostnih papirjev	14.178	18.975	-4.796
- vrednostni papirji v tuji valuti (postavka aktive 2 in 3)	1.081	996	86
- vrednostni papirji v eurih (postavka aktive 4 in 7)	13.097	17.979	-4.882
Tečajne razlike	24.065	13.508	10.557
Vrednotenje zlata	65.241	61.246	3.995
Skupaj	103.484	93.729	9.755

21. Kapital in rezerve

V skladu s 5. členom Zakona o Banki Slovenije je bil osnovni kapital Banke Slovenije oblikovan iz dela splošnih rezerv v višini 8,3 mio EUR v letu 2002. Osnovni kapital Banke Slovenije se lahko poveča iz oblikovanih splošnih rezerv v višini, ki jo določi Svet Banke Slovenije.

Rezerve Banke Slovenije so sestavljene iz splošnih rezerv in posebnih rezerv. Splošne rezerve služijo pokrivanju splošnih tveganj, povezanih z delovanjem Banke Slovenije. Oblikujejo se iz dela vsakoletnega presežka prihodkov nad odhodki Banke Slovenije. Posebne rezerve so namenjene pokrivanju tečajnih in cenovnih tveganj. Valorizacijske rezerve so oblikovane iz nerealiziranih valorizacijskih prihodkov, ki izhajajo pretežno iz cinitve nepremičnin v Avstriji, ki jo izvede neodvisni zunanji licencirani cenilec.

Sestava rezerv je naslednja:

	31.12.2018	31.12.2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Osnovni kapital BS	8.346	8.346	-
Splošne rezerve	755.427	702.387	53.039
Posebne rezerve za tečajne razlike	174.214	174.214	-
Posebne rezerve za cenovna tveganja (zlato)	19.736	19.736	-
Valorizacijske rezerve	12.501	12.490	11
Skupaj	970.223	917.172	53.050

Pojasnila k zabilančnim postavkam

22. Valutne zamenjave

Na dan 31. december 2018 je termenska valutna pozicija, ki izhaja iz transakcij valutnih zamenjav EUR/tuje valute, znašala neto 184,4 mio EUR (2017: 171,3 mio EUR), od tega je bilo termske obveznosti za 229,0 mio EUR in termske terjatve za 44,6 mio EUR.

Termske terjatve in termske obveznosti v tuji valuti so bile prevrednotene po enakih tečajih, kot so bili uporabljeni za promptna imetja v tujih valutah.

	31.12.2018		31.12.2017		Sprememba	
	000 USD	000 EUR	000 USD	000 EUR	000 USD	000 EUR
Valutne zamenjave v USD	262.200	228.996	205.500	171.350	56.700	57.646
- obveznost						
Valutne zamenjave v USD	51.100	44.629	-	-	51.100	44.629
- terjatev						
Skupaj	211.100	184.367	205.500	171.350	5.600	13.017

23. Posojanje vrednostnih papirjev

Na dan 31. december 2018 je bilo po pogodbah o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev, sklenjenih z agenti, posojenih vrednostnih papirjev po tržni vrednosti v višini 244,9 mio EUR (31. december 2017: 266,4 mio EUR). Prejeto zavarovanje je bilo reinvestirano v obratne repo transakcije, s premoženjem zavarovane vrednostne papirje ali pa so bila sredstva deponirana na računu pri Banki Slovenije.

24. Druge zabilančne postavke

Na dan 31. december 2018 je Banka Slovenije izkazovala v zabilančni evidenci še naslednje finančne terjatve in obveznosti:

- obveznost v skladu s statutom MDS o zagotovitvi valute z zamenjavo v SDR na zahtevo do višine, pri kateri so imetja Banke Slovenije v SDR trikratna vrednost zneska, ki ga je prejela od MDS, kar v evrski protivrednosti na dan 31. december 2018 znaša 546,1 mio EUR (31. december 2017: 534,2 mio EUR);
- obveznost v skladu s posojilnim dogovorom med Banko Slovenije in MDS, da posodi MDS znesek, denominiran v SDR, do višini 910,0 mio EUR (31. december 2017: 910,0 mio EUR);
- potencialna obveznost v znesku 172,8 mio EUR, kar ustreza deležu Banke Slovenije v najvišjem znesku deviznih rezerv v višini 50 mrd EUR, ki ga lahko ECB od NCB dodatno zahteva za prenos v skladu s 30.1 členom Statuta ESCB in ECB (31. december 2017: 172,8 mio EUR);
- potencialno koriščenje kreditnih linij v višini 600,0 mio EUR kot instrument zagotavljanja dnevne likvidnosti v sistemu TARGET2, ki udeležencem sistema (ob zastavi primerne premoženja) tekom delovnega dne omogoča negativno stanje na poravnalnih računih (31. december 2017: 600,0 mio EUR).

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

25. Neto obrestni prihodki

Obrestni prihodki

Obrestni prihodki se nanašajo na obrestne prihodke od sredstev v tuji valuti in sredstev v eurih, obrestne prihodke od valutnih zamenjav in druge obresti. Med obrestne prihodke se vključujejo tudi negativne obresti od obveznosti iz naslova računov in vlog kreditnih institucij, države in drugih komitentov.

	2018	2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Zlato	142	176	-34
Vpogledne in vezane vloge	398	474	-76
- v tuji valuti	397	474	-77
- v eurih	1	0	1
Vrednostni papirji	114.512	89.239	25.273
- v tuji valuti	9.725	8.283	1.442
- v eurih	104.787	80.956	23.831
Vloge pri MDS	3.111	1.747	1.364
Operacije denarne politike	-	0	0
- ostale operacije refinanciranja	-	0	0
Valutne zamenjave	835	-	835
Drugi obrestni prihodki	23	25	-3
Negativne obresti	26.476	22.706	3.769
- vpogledne vloge kreditnih institucij	11.535	10.153	1.382
- računi in vloge države in drugih komitentov	14.941	12.554	2.387
Skupaj	145.497	114.368	31.129

Obrestni odhodki

Obrestni odhodki se nanašajo na obveznosti iz naslova računov in vlog države, obveznosti do MDS in valutnih zamenjav. Med obrestne odhodke se vključujejo tudi negativne obresti od operacij dolgoročnejšega refinanciranja ter od vpoglednih in vezanih vlog v tujini. Pozitivne in negativne obresti, obračunane na operacije dolgoročnejšega refinanciranja, so izkazane v neto znesku.

	2018	2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne in vezane vloge	260	464	-204
- v tuji valuti	260	464	-204
MDS	2.135	1.218	917
Valutne zamenjave	5.487	3.494	1.993
Negativne obresti	4.447	4.069	379
- operacije dolgoročnejšega refinanciranja	4.438	3.908	529
- vpogledne in vezane vloge v tujini	9	161	-151
Skupaj	12.329	9.245	3.084

26. Neto rezultat iz finančnih operacij, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja

Neto prihodek, izkazan v podpostavki 'Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih operacij', izhaja iz prodaje valutnih pozicij in vrednostnih papirjev.

Zmanjšanja knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij odražajo znižanje tržnih cen bilančnih postavk na dan 31. december 2018 pod povprečni strošek posameznih valut oziroma vrednostnih papirjev. Odhodek vrednotenja v letu 2018 se večinoma nanaša na vrednostne papirje v eurih in USD.

Rezervacije za znana tveganja iz bilančnih postavk so bile v letu 2018 zmanjšane za 0,1 mio EUR. Rezervacije za tveganja iz naslova zabilančnih postavk so bile na podlagi ocene tvegane vrednosti (VaR) oblikovane v višini 0,2 mio EUR. V skladu z odločitvijo Sveta Banke Slovenije so bile zaradi potencialnih stroškov v povezavi z morebitnimi sodnimi in revizijskimi postopki, sproženimi proti Banki Slovenije, oblikovane rezervacije v višini 2,4 mio EUR.

Prenos v rezervacije za splošna tveganja v višini 76,6 mio EUR predstavlja neto znesek dodatnih rezervacij, oblikovanih za potencialne odhodke iz naslova obrestnega, cenovnega, tečajnega in kreditnega tveganja ter obrestno občutljivostne vrzeli (glej postavko obveznosti bilance stanja 'Rezervacije').

	2018	2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih operacij			
Zlato	0	83	-83
Valutna pozicija	3.267	8.609	-5.342
Vrednostni papirji	1.007	12.741	-11.734
Skupaj	4.274	21.434	-17.160
Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij			
Valutna pozicija	-33	-924	891
Vrednostni papirji	-9.021	-1.440	-7.581
Skupaj	-9.054	-2.364	-6.690
Prenos v / sprostitve rezervacij za tečajna, obrestna, kreditna in cenovna tveganja pri zlatu in druga operativna tveganja			
Rezervacije za zaposlene in znana tveganja	-2.588	-1.696	-892
Rezervacije za splošna tveganja	-76.600	-55.100	-21.500
Skupaj	-79.188	-56.796	-22.392
Skupaj	-83.968	-37.726	-46.242

27. Neto prihodki od provizij

Neto prihodki od provizij znašajo 9,6 mio EUR. Provizije so večinoma prejete iz naslova opravljanja plačilnih storitev in storitev poravnave, nadzorne in regulatorne funkcije, vodenja centralnega kreditnega registra, upravljanja skladov, obdelave gotovine in transakcij posojanja vrednostnih papirjev.

28. Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb

Ta postavka v višini 7,7 mio EUR predstavlja prihodke iz dobičkov, ki jih je Banka Slovenije prejela od deležev v mednarodnih finančnih institucijah in ECB.

Med te prihodke je vključen tudi znesek, ki pripada Banki Slovenije iz začasne razdelitve dobička ECB, v višini 5,8 mio EUR (2017: 4,8 mio EUR) (glej 'Razdelitev dobička ECB' v računovodskih politikah).

29. Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov

Ta postavka vključuje neto rezultat združevanja denarnega prihodka, ki v letu 2018 predstavlja prihodek v višini 33,1 mio EUR v primerjavi s prihodkom 23,8 mio EUR v predhodnem letu, skupaj z deležem Banke Slovenije v rezervacijah v višini 0,8 mio EUR za kritje izgub iz operacij denarne politike Evrosistema v zvezi z enim izmed vrednostnih papirjev, ki ga ima v posesti ena izmed NCB Evrosistema v svojem CSPP portfelju. V to postavko je vključen tudi delež Banke Slovenije v realiziranem odhodku v povezavi s prodajo vrednostnega papirja v posesti ene izmed NCB Evrosistema v svojem CSPP portfelju v letu 2018, ter sprostitve rezervacije v višini 0,3 mio EUR, kreirane v letu 2017 za kritje izgub iz portfeljev vrednostnih papirjev za namene denarne politike (glej postavko obveznosti bilance stanja 'Rezervacije').

Neto prihodek, izkazan v tej postavki, je znašal 32,6 mio EUR v primerjavi z neto prihodkom 23,5 mio EUR v letu 2017.

	2018	2017	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Prenesen neto denarni prihodek Banke Slovenije	28.570	29.103	-533
Dodeljen neto denarni prihodek Banki Slovenije	59.913	52.955	6.958
Prerazporeditev denarnega prihodka v letu	31.343	23.852	7.491
Uskladitve denarnega prihodka za predhodna leta	1.729	-15	1.744
Rezervacije iz naslova operacij denarne politike	-453	-338	-115
Skupaj	32.619	23.499	9.120

Denarni prihodek NCB Evrosistema se razporedi v skladu s sklepom, ki ga je sprejel Svet ECB¹⁹. Znesek denarnega prihodka, ki je dodeljen posamezni NCB, je odmerjen na podlagi letnega prihodka na označena sredstva, ki jih ima centralna banka nasproti svoji obveznostni osnovi.

Denarni prihodek, ki se prenese, se zmanjša za vse obresti, plačane na postavke obveznostne osnove.

V primeru, da vrednost označenih sredstev centralne banke presega ali je manjša od vrednosti njene obveznostne osnove, se znesek razlike obrestuje z zadnjo razpoložljivo mejno obrestno mero operacij glavnega refinanciranja v Evrosistemu.

Denarni prihodek, ki so ga prenesle vse centralne banke, se razdeli med NCB v skladu z njihovimi vplačanimi deleži v kapitalu ECB. Združevanje in dodeljevanje denarnega prihodka NCB ima za posledico učinek prerazporeditve. En razlog za ta učinek je v razlikah med doseženimi donosi na nekatera označena sredstva in različnih obrestnih odhodkih, plačanih na določeno obveznostno osnovo, med NCB Evrosistema. Nadalje, običajno delež NCB Evrosistema v označenih sredstvih in obveznostni osnovi odstopa od njenega deleža v vpisanem kapitalu ECB. Razlika med prenesenim denarnim prihodkom Banke Slovenije v višini 28,6 mio EUR in dodeljenim denarnim prihodkom Banki Slovenije v višini 59,9 mio EUR predstavlja neto rezultat iz naslova združevanja denarnih prihodkov.

30. Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 2,1 mio EUR vsebujejo prihodke od nebančnih storitev kot so najemnine, vračila, prodaja osnovnih sredstev, numizmatika in drugi prihodki.

31. Stroški poslovanja

Stroški dela

Stroški dela v višini 24,6 mio EUR vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2018 zaposlenih 462 ljudi (31. december 2017: 443 zaposlenih). Povprečno število zaposlenih, izračunano iz opravljenih delovnih ur, je znašalo 428 zaposlenih (2017: 427 zaposlenih).

¹⁹ Sklep Evropske centralne banke z dne 3. novembra 2016 o razporeditvi denarnih prihodkov nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (prenovljen) (ECB/2016/36), Uradni list EU, L 347, 20.12.2016, str. 26-36.

Zaposleni so na podlagi pogodbe med Banko Slovenije in Sindikatom od marca 2002 vključeni v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje (DPPZ), ki je program z določenimi prispevki. V okviru stroškov dela je izkazan prispevek Banke Slovenije za DPPZ v znesku 0,7 mio EUR (2017: 0,7 mio EUR).

Prejemki članov Sveta Banke Slovenije so v letu 2018 znašali skupaj 0,7 mio EUR (2017: 0,7 mio EUR).

Drugi splošni stroški

Ta postavka v višini 8,0 mio EUR vključuje večinoma stroške v povezavi z vzdrževanjem zgradb in opreme, stroške komunikacij in energije, stroške povezane z informacijsko tehnologijo (vzdrževanje programske opreme, podpora informacijskega sistema), stroške za storitve zunanjih izvajalcev, stroške najemnin, stroške službenih potovanj in izobraževanj ter stroške za material in druge pisarniške stroške.

Amortizacija

Amortizacija zgradb, pohištva in pisarniške opreme ter računalniške strojne in programske opreme v višini 2,6 mio EUR je izvedena po sprejetih amortizacijskih stopnjah.

Stroški tiskanja bankovcev

Stroški tiskanja bankovcev v višini 0,7 mio EUR večinoma vključujejo stroške proizvodnje in transporta. Količine dotiska so določene na podlagi ocenjenih potreb bankovcev za obtok in za vzdrževanje primerne obsega zalog na ravni Evrosistema, razdeljene na posamezno NCB po kapitalskem ključu in strukturi apoenov.

Drugi stroški

Drugi stroški v višini 1,7 mio EUR zajemajo prispevke, članarine, davke in druge stroške poslovanja Banke Slovenije.

32. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta

Banka Slovenije izkazuje po Računovodski smernici, v skladu s katero se nerealizirani negativni učinki vrednotenja krijejo v breme finančnega rezultata, nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja pa prenašajo neposredno na račune vrednotenja, presežek prihodkov nad odhodki v znesku 63,4 mio EUR (2017: 70,7 mio EUR). Delitev rezultata bo izvedena v skladu s 50. in 50.a členom Zakona o Banki Slovenije.

PRILOGA

Sklepi in navodila, izdani na podlagi ZPlaSSIED

1. Sklep o vsebini zahteve za izdajo dovoljenja za opravljanje plačilnih storitev kot plačilna institucija, za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja kot družba za izdajo elektronskega denarja ter za pridobitev kvalificiranega deleža v plačilni instituciji ali družbi za izdajo elektronskega denarja (Uradni list RS, št. 11/18 in 32/18), [povezava](#).
2. Sklep o kapitalu plačilne institucije, družbe za izdajo elektronskega denarja in klirinške družbe (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
3. Sklep o vsebini zahteve za izdajo dovoljenja za upravljanje plačilnega sistema kot klirinška družba (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
4. Sklep o plačilnih sistemih in upravljavcih plačilnih sistemov (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
5. Sklep o višini zneskov letnih nadomestil za nadzor in taks za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj Banke Slovenije po Zakonu o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
6. Sklep o značilnostih osnovnega plačilnega računa in načinu izračuna višine primerne nadomestila za zagotavljanje osnovnega plačilnega računa (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
7. Sklep o poročanju podatkov o nadomestilih za opravljanje plačilnih storitev (Uradni list RS, št. 29/18), [povezava](#).
8. Navodilo za izvajanje Sklepa o poročanju podatkov o nadomestilih za opravljanje plačilnih storitev (Uradni list RS, št. 31/18), [povezava](#).
9. Navodilo za poročanje upravljavcev plačilnih sistemov (Uradni list RS, št. 14/18), [povezava](#).

Sklepi, izdani z namenom uporabe smernic EBA oziroma evropskih nadzorih organov (ESA)

10. Sklep o uporabi Smernic o varnostnih ukrepih za operativna in varnostna tveganja pri plačilnih storitvah na podlagi Direktive (EU) 2015/2366 (PSD2) (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
11. Sklep o uporabi Smernic o poročanju o večjih incidentih v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366 (PSD2) (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
12. Sklep o uporabi Smernic o enotnih razkritjih v skladu s členom 473a Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s prehodnimi ureditvami za zmanjšanje vpliva uvedbe MSRP 9 na kapital (Uradni list RS, št. 11/18), [povezava](#).
13. Sklep o uporabi Smernic o pritožbenih postopkih glede domnevnih kršitev revidirane direktive o plačilnih storitvah (Uradni list RS, št. 13/18), [povezava](#).

14. Sklep o uporabi Smernic o dejavniki, ki bi jih kreditne in finančne institucije morale upoštevati pri določanju ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, povezanega s sklenjenim poslovnim razmerjem ali izvajanjem občasnih transakcij ter o zagotavljanju poenostavljenega in poglobljenega pregleda stranke (Uradni list RS, št. 14/18), [povezava](#).
15. Sklep o uporabi Smernic o ukrepih, ki bi jih morali sprejeti ponudniki plačilnih storitev z namenom odkrivanja manjkajočih ali nepopolnih informacij o plačniku ali prejemniku plačila ter o postopkih nadaljnjega ravnanja v primeru prenosov sredstev, ki ne vsebujejo zahtevanih informacij (Uradni list RS, št. 17/18), [povezava](#).
16. Sklep o uporabi Smernic o pridobivanju informacij o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP) in procesu ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (ILAAP) za namene nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (Uradni list RS, št. 17/18), [povezava](#).
17. Sklep o uporabi Priporočila o zasetju subjektov v načrtu sanacije skupine (Uradni list RS, št. 17/18), [povezava](#).
18. Sklep o uporabi Smernic o nadzoru pomembnih podružnic (Uradni list RS, št. 23/18), [povezava](#).
19. Sklep o uporabi Smernic o povezanih strankah iz člena 4(1)(39) Uredbe (EU) št. 575/2013 (Uradni list RS, št. 29/18), [povezava](#).
20. Sklep o uporabi Smernic o notranjem upravljanju (Uradni list RS, št. 33/18), [povezava](#).
21. Sklep o uporabi Smernic o ocenjevanju primernosti članov organov vodenja ali nadzora in nosilcev ključnih funkcij (Uradni list RS, št. 33/18), [povezava](#).
22. Sklep o uporabi Priporočil o oddajanju v zunanje izvajanje ponudnikom storitev v oblaku (Uradni list RS, št. 37/18), [povezava](#).
23. Sklep o uporabi Smernic o ocenjevanju verjetnosti neplačila in izgube ob neplačilu ter o obravnavi neplačanih izpostavljenosti (Uradni list RS, št. 43/18), [povezava](#).
24. Sklep o uporabi Priporočil o enakovrednosti ureditev zaupnosti (Uradni list RS, št. 67/18), [povezava](#).
25. Sklep o uporabi Smernic o obravnavanju pritožb za sektorja vrednostnih papirjev (ESMA) in bančništva (EBA) (Uradni list RS, št. 81/18), [povezava](#).
26. Sklep o uporabi Smernic o zahtevah poročanja o goljufijah iz člena 96(6) direktive PSD2 (Uradni list RS, št. 84/18), [povezava](#).
27. Sklep o uporabi Smernic o ukrepih, ki bi jih morali sprejeti ponudniki plačilnih storitev z namenom odkrivanja manjkajočih ali nepopolnih informacij o plačniku ali prejemniku plačila ter o postopkih nadaljnjega ravnanja v primeru prenos sredstev, ki ne vsebujejo zahtevanih informacij (Uradni list RS, št. 17/18), [povezava](#).

28. Sklep o uporabi Smernic o dejavniki, ki bi jih kreditne in finančne institucije morale upoštevati pri določanju ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, povezanega s sklenjenim poslovnim razmerjem ali izvajanjem občasnih transakcij ter o zagotavljanju poenostavljenega in poglobljenega pregleda stranke (Uradni list RS, št. 14/18), [povezava](#).
29. Sklep o vsebini zahteve za izdajo dovoljenja za opravljanje plačilnih storitev kot plačilna institucija, za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja kot družba za izdajo elektronskega denarja ter za pridobitev kvalificiranega deleža v plačilni instituciji ali družbi za izdajo elektronskega denarja določa uporabo Smernic v skladu s členom 5(5) Direktive (EU) 2015/2366 o informacijah, ki jih je treba predložiti za izdajo dovoljenja plačilnim institucijam in institucijam za izdajo elektronskega denarja ter za registracijo ponudnikov storitev zagotavljanja informacij o računih, in Smernic glede meril za način določitve najnižjega denarnega zneska zavarovanja poklicne odgovornosti ali primerljivega jamstva v skladu s členom 5(4) Direktive (EU) 2015/236 (Uradni list RS, št. 11/18 in 32/18), [povezava](#).

RAZLAGA KRATIC

ABSPP

program nakupov listinjenih vrednostnih papirjev (angl. Asset-Backed Securities Purchase Programme)

AnaCredit

nov podatkovni niz z informacijami o posameznih bančnih posojilih v evrskem območju (angl. Analytical Credit datasets)

APP

program nakupov vrednostnih papirjev (angl. Asset Purchase Programme)

ATVP

Agencija za trg vrednostnih papirjev

AZN

Agencija za zavarovalni nadzor

BIS

Banka za mednarodne poravnave

BPRČ

bruto poravnava v realnem času

BS

Banka Slovenije

CBPP3

tretji program nakupov kritih obveznic (angl. Third Covered Bond Purchase Programme)

CEF

Centre for Excellence in Finance

CSDB

baza s podatki o vrednostnih papirjih, njihovih izdajateljih in cenah (angl. Centralised Securities DataBase)

CSPP

program nakupov podjetniških vrednostnih papirjev (angl. Corporate Sector Purchase Programme)

DSBS

dokumentacijski sistem Banke Slovenije

DSPB

druge sistemske pomembne banke

DSTI

razmerje med stroški servisiranja dolga in dohodkom kreditojemalca ob sklenitvi kreditne pogodbe (angl. Debt Service-To-Income)

DUTB

Družba za upravljanje terjatev bank, d.d.

DZ

državni zbor

EBA

Evropski bančni organ (angl. European Banking Authority)

EBRD

Evropska banka za obnovo in razvoj

ECB

Evropska centralna banka

ECBN

European Central Banking Network

EDIS

Evropska shema za jamstvo vlog (angl. European Deposit Insurance Scheme)

Ecofin

Svet za gospodarstvo in finance, ki je ena od formacij Sveta EU v sestavi finančnih oziroma gospodarskih ministrov (angl. Economic and Financial Affairs Council Configuration)

EDP

poročanje Evropskemu statističnemu uradu in Evropski komisiji o presežnem primanjkljaju in dolgu sektorja država

EFC

Ekonomsko-finančni odbor EU (angl. Economic and Financial Committee)

EFSI

European Fund for Strategic Investments

EIB

Evropska investicijska banka

EIOPA

Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (angl. European Insurance and Occupational Pensions Authority)

EMMI

Evropski inštitut za denarne trge (angl. European Money Markets Institute)

EMN

Enotni mehanizem nadzora

EMU

Ekonomska in monetarna unija

ERM

Enotni reševalni mehanizem

ESA

Evropski nadzorni organi (angl. European Supervisory Authorities)

ESCB

Evropski sistem centralnih bank

ESE

European Supervisor Education Initiative

ESMA

Evropski nadzorni organ za vrednostne papirje in trge (angl. European Securities and Markets Authority)

ESRB

Evropski odbor za sistemska tveganja (angl. European Systemic Risk Board)

EWS

sistem zgodnjega opozarjanja (angl. Early Warning System)

FATF priporočila

priporočila, ki predstavljajo globalno uveljavljen standard na področju PPDTF (angl. The Financial Action Task Force Recommendations)

FED

ameriška centralna banka (angl. Federal Reserve System)

FTP

mehanizem financiranja Mednarodnega denarnega sklada (angl. Financial Transaction Plan)

GDPR

nova evropska Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov (angl. General Data Protection Regulation)

GLTDF

razmerje med spremembami stanja kreditov nebančnemu sektorju pred upoštevanjem oslabitev in stanja vlog nebančnega sektorja (angl. Gross Loans to Deposits Flows ratio)

HICP

harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin (angl. Harmonised Index of Consumer Prices)

ICAAP

proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (angl. Internal Capital Adequacy Assessment Process)

ICAS BS

interni bonitetni sistem Banke Slovenije

ICPE

International Center for Promotion of Enterprises

IOSCO

Mednarodne organizacije nadzornikov trgov vrednostnih papirjev (angl. International Organization of Securities Commissions)

IRB

pristop merjenja kreditnega tveganja, ki temelji na internih bonitetnih ocenah (angl. Internal Rating Based approach)

IRRBB

obrestno tveganje v bančni knjigi (angl. Interest Rate Risk in the Banking Book)

JST

skupna nadzorniška skupina (angl. Joint Supervisory Team)

KDD

Centralna klirinško depotna družba, d.d.

LSI

manj pomembne banke in hranilnice (angl. Less Significant Institutions)

LVT

razmerje med zneskom stanovanjskega posojila in vrednostjo nepremičnine, s katero je posojilo zavarovano (angl. Loan-To-Value)

MDS

Mednarodni denarni sklad

MFI

monetarne finančne institucije

MOC

Evrosistem/ESCB Odbor za operacije na trgu (angl. Market Operations Committee)

MREL

minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (angl. Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities)

MSME

mikro, mala in srednja podjetja (angl. Micro, Small and Medium Enterprises)

MSRP 9

Mednarodni standard računovodskega poročanja 9

NPE

nedonosne izpostavljenosti (angl. Non-performing Exposures)

NPL

nedonosne terjatve (angl. Non-performing Loan)

NSP

Nacionalni svet za plačila

ODR

operacija dolgoročnejšega refinanciranja

OECD

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

OFS

Odbor za finančno stabilnost

OGR

operacija glavnega refinanciranja

PPDFT

preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma

PSPP

program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja (angl. Public Sector Purchase Programme)

RIAD

register institucij in povezanih družb, ki ga vodi ECB (angl. Register of Institutions and Affiliates Database)

RMC

Evrosistem/ESCB Odbor za upravljanje s tveganji (angl. Risk Management Committee)

SDR

posebne pravice črpanja oziroma finančni instrument, ki ga uporablja in njegovo vrednost objavlja Mednarodni denarni sklad (angl. special drawing rights)

SEPA

enotno območje plačil v evrih (angl. Single Euro Payments Area)

SI

pomembne banke (angl. Significant Institutions)

SISBIZ

sistem izmenjave informacij o zadolženosti poslovnih subjektov in kreditnih tveganjih

SISBON

sistem izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb iz naslova kreditnih poslov

SRB

Enotni odbor za reševanje (angl. Single Resolution Board)

SREP

proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (angl. Supervisory Review and Evaluation Process)

SRF

Enotni sklad za reševanje (angl. Single Resolution Fund)

STEP2-T

vseevropski plačilni sistem za izvrševanje kreditnih plačil SEPA in direktnih obremenitev SEPA

TARGET2 - Securities (T2S)

enotna tehnična platforma Evrosistema za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji

TARGET2

vseevropski sistem bruto poravnave v realnem času za plačila v evrih (angl. Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System)

TLTRO in TLTRO-II

ciljno usmerjene operacije dolgoročnejšega refinanciranja (angl. Targeted Longer-Term Refinancing Operations)

UL RS

Uradni list Republike Slovenije

UPPD

Urad za preprečevanje pranja denarja

ZBS

Združenje bank Slovenije

